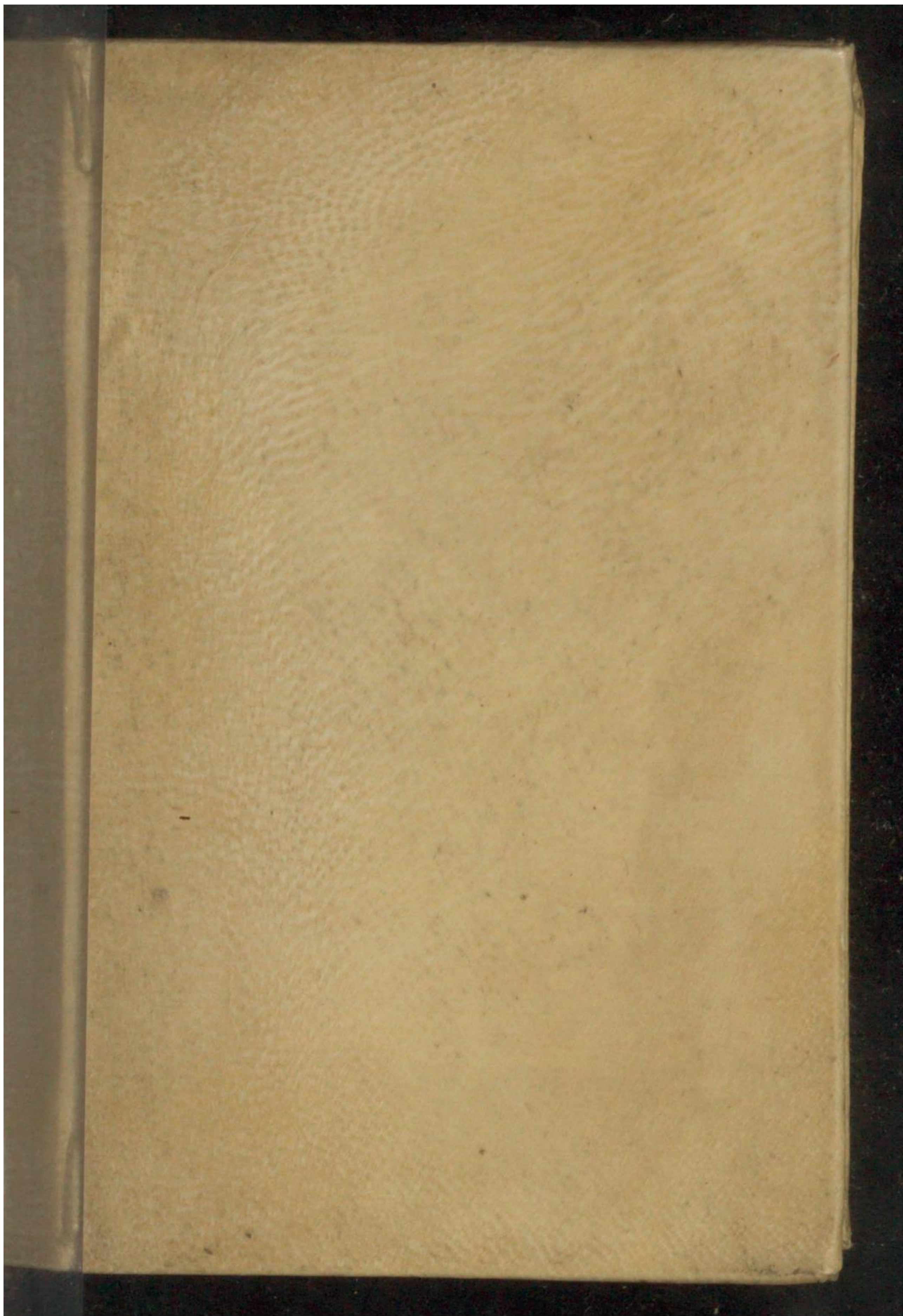

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

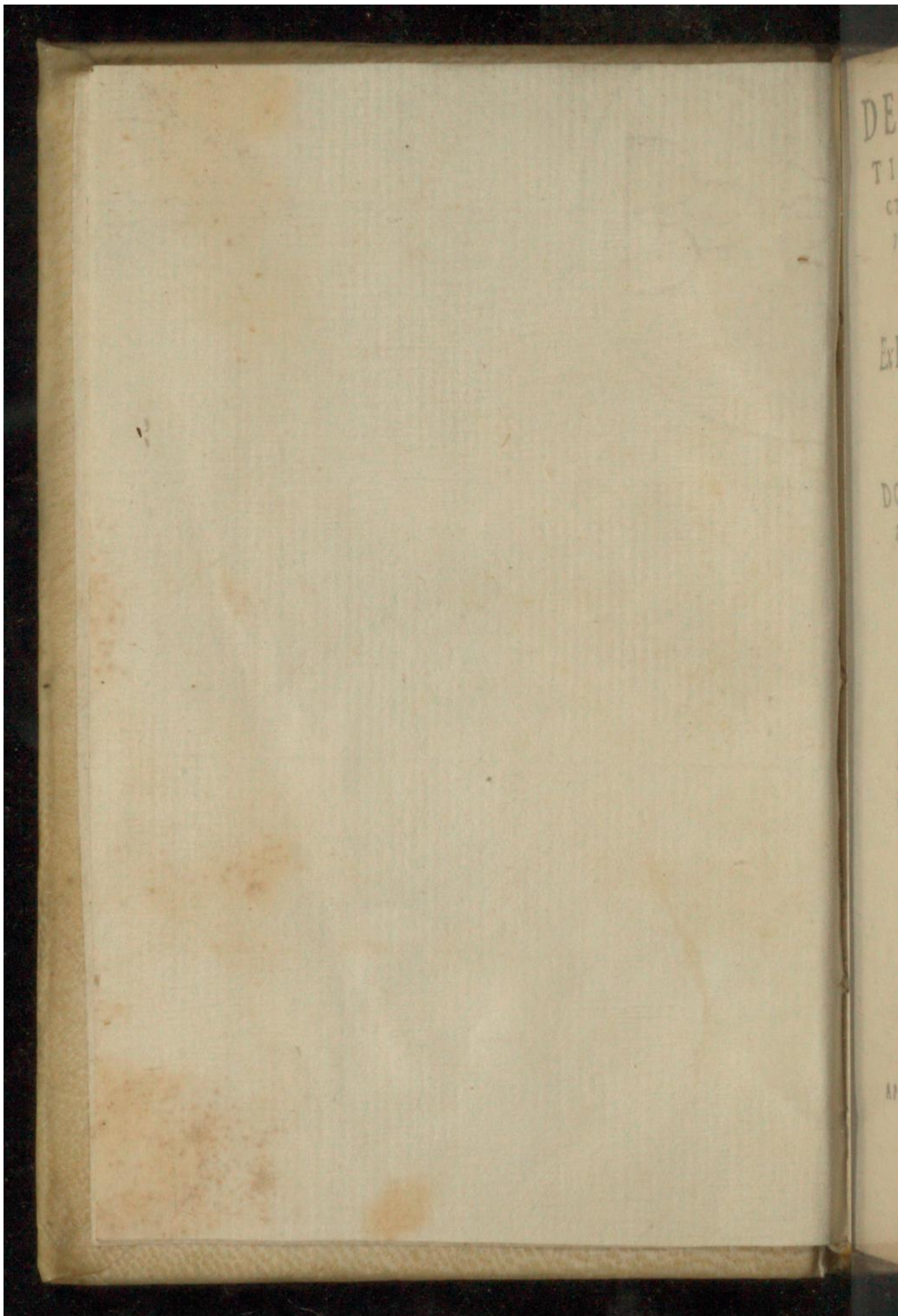

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

D. XVIII. K
16
2473
A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

65451

DE ALTERATIONE, CONCOCTIONE, DIGESTIONE, PRAEPARATIONE, AC PVRGATIONE,

Ex Hippocratis, & Galeni sententia

METHODVS,

DONATO ANTONIO
ab Altomari Philosopho, ac
Medico Neapolitano
Autore.

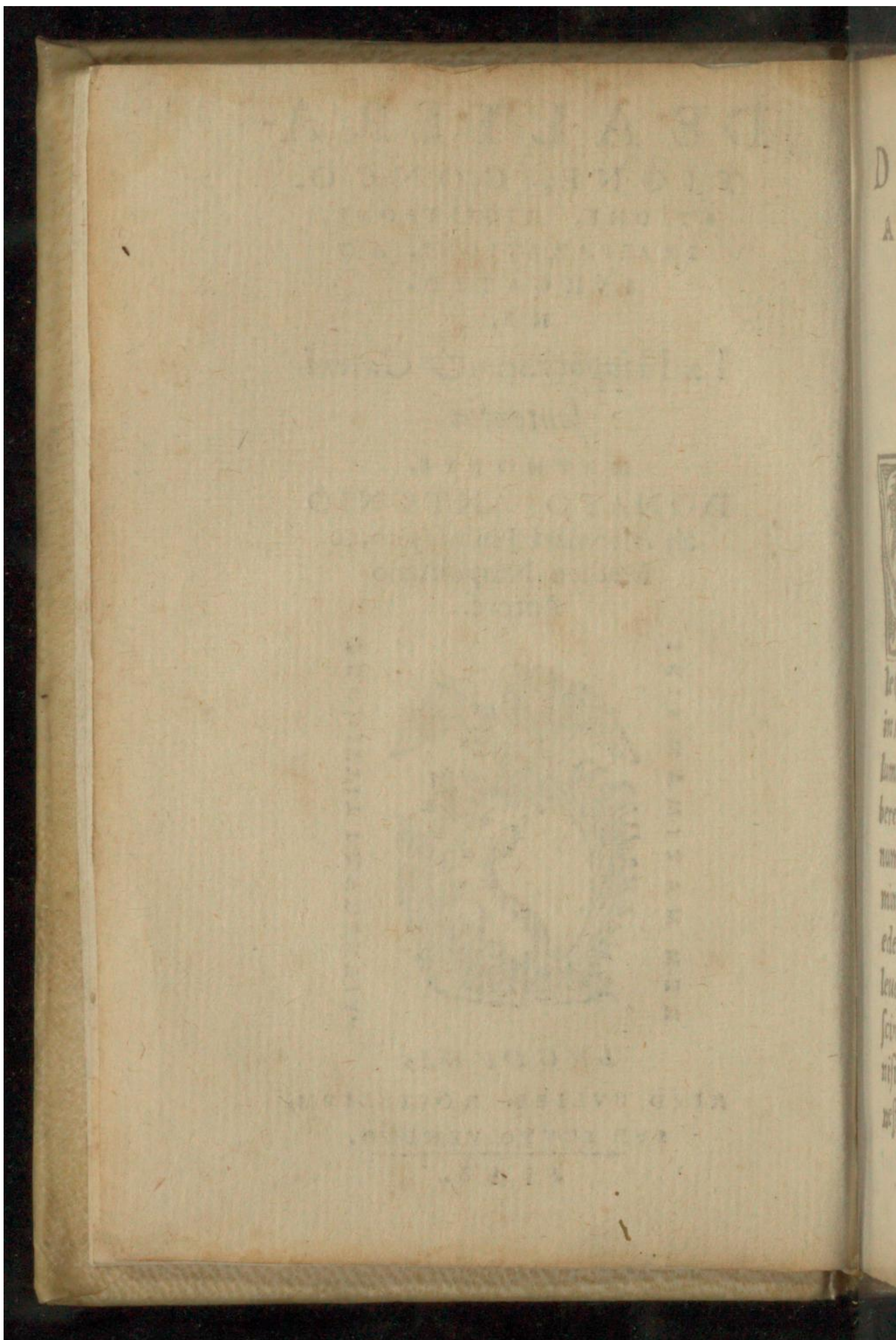

LVGDVNI, 165

APVD GVLIEL. ROVILLIVM,
SVB SCVTO VENETO.

1548.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

DONATVS

ANTONIVS AB AL-
tomari Illustrißimo Vespa-
siano Consagæ Co-
lumnæ,

S. P. D.

CRIPSERAM Nuper Vesp. Illustrißime opusculum quoddam de re medica, Artis Medicæ studiosis nō minus utile (ni fallor) quàm necessariū: quod cum in multorum reprehensiones, atque calumnias incursurum esse compertum haberem, non aliter, quàm puerum orphanum, qui in manus iniquißimorum hominum inciderit, nequaquam in lucem edendum constitueram. Veritus ne maleuolorum maledictis libellus hic proscinderetur, quibus ut nihil est gratum, nisi quod ipsi nugantur, ita aliorum honesto labori stultißimè detrahunt, scri-

bere tamen paucorum illorum causæ agressus sum, qui ea, quæ dicuntur accipere rectè ac dijudicare possunt, atque ad eos præsens lucubratio pertinebit: præsertim cum in mentem reuocarem posse uigilias nostras tuo princeps opt. patrocinio uel tutissimas prodire. Quã ob rem consilium mutare non dubitaui, ac tibi dicatum opus imprimendum curare, cum mihi constanter persuaderem te, pro tua singulari in omneis clientes ac literatos humanitate, opus nostrum ab omnium calumnijs facillimè uindicaturum. Nam siue armis, ac manu res agenda sit, quis te promptius arma capiet? Siue ingenij uiribus, quis te fœlicius tuebitur? qui unus cum græcis, tum latinis literis adeò ornatus es, ut non solùm eos, qui tibi ætate pares sunt uincas, sed etiam prouectiores longo post te interuallo relinquas. Qua de re Iulie Consagæ Amitæ tuæ fœminæ quidem lectissimæ gratias agas duntaxat,

quæ in te undequaque ornando omnem operam, omnem laborem, omne ſtudium fixit, & locauit: ut nihil tibi deeſſet ad perfectam ſummi principis laudem, ut unus inter tot Conſagæ domus Heroas eniteres, unus ueterum memoriam Auorum factis illuſtrares, quæ mater amantiſsima in filium tot contulit unquam officia? Cui, præterquam quòd innumeris, cum animi, tum corporis uirtutibus pollet, Deus Opt. Max. inſpirauit tam piam mentem, ut illi ſe iam pridem religioſiſsimè dicarit, contemptis diuitijs, ablegata ambitione, quæ pleroſque omneis tranſuerſos agit: ſed ſtultus ego, qui maris arenas audeam enumerare. Tu igitur Veſp. princeps partum noſtrum manibus iſtis tuis fouendum atque tuendum ſuſcipe, nam & fides in te mea iure opt. poſtulat, & tua dignitas ac fortuna præſtare poteſt, atque debet. Illud interim te etiam atque etiam oro, ut ne quicquam de tuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

in me amore absens minuas, quando ego te præsentem absentemq́;, ut Numen, colo & ueneror. Vale. Neapoli pridie Nonas Aprilis,

M. D. XLVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

DONATO ANTONIO AB ALTOmari, philosopho ac medico præclaro, Marinus Spinellus medicus, s.

IBELLVM tuum accepi Altimare clarißime, in quo nõ minus arduas, quàm utiles medicæ artis materias, à te concinnatas inueni. Siquidem paßim hac tempestate, morbos è plenitudine ortos cõspicimus, ac medicos in eorum curis nihil aliud clamantes, quàm ut materiam alterent, concoquant, digerant, præparent, aut purgent, propriam (ut aiunt) uocem ignorantes. At tu inter primos Hippocrate, ac Galeno ducibus, huiusmodi hæc ita dilucidasti, ac medullitus enucleasti, ut non modò prouectis, sed eius farinæ tironibus, omni caligine de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tecta, pateant, ac elucescant. Quòd ue-
rò id multò fœlicius alijs consequutus
fueris, autoritatum copia, ac rationum
claritate, omnibus est in confesso. Cæte-
rùm quanto humano generi futurum sit
emolumento, ne longioribus agam,
res ipsa monstrabit. Sed cum his
laudibus uir laudatißimus
non indigeat, hic desi-
stam, libellum igi
tur nō emen
datum,
sed
summopere commenda-
tum remicto.
Vale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

DONATO ANTONIO AB ALTOMARI Medico ac uiro optimo, Ascanius Sanctinus medicus, S.

CCEPI abs te uir doctißime opusculum de re medica, oppidò quã nouum, quàm doctum, quàm expolitum, Dij boni quantum in eo doctrinæ, quantum inuentionis inesse cognouimus, quod quidem nihil protritum, nihil triuiale continet. Eius planè lectio mirifice me delectauit. Cum non modo te omnes flosculos illos cum Galeni, tum Hippocratis deprompsisse, & beata quadam fœlicitate adauxisse cognouerim, Sed uerba etiam exculta, nihil perperam: Sed dilucidè omnia, grauesq; in primis sententiæ in eo relucere uideantur: ut gratulari poßim huic seculo ui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

rum tanta doctrina, tantaq́; eruditione: & si plures essent tales, non haberent hæc secula cur inuiderent Antiquitati: Tu etenim (facesset adulatio) alios tum illustras tum uincis, nonnullisq́; parasangijs anteuertis, & uix arbitror futurum, ut tibi similem posteritas sit habitura. Ita ut facilè poßim cum Poëta dicere.

Verùm hæc tantum alias inter caput extulit urbeis,
Quantum lenta solent inter uiburna cupreßi.

Perge igitur Vir eximie, & hos fructus tuos iucundißimos in lucem ædendos curabis, ut tuo doctißimo stilo, atque eruditiõe, citius frui ualeamus.

Et me,
ut facis, Ama,
Vale.

DE

DE ALTERATIONE, CONCOCTIONE, Digestione, præparatione, ac purgatione ex Hippocratis & Galeni sententia

METHODVS,

DONATO ANTONIO ab Altomari Autore.

IPPOCRATES, quem primum omnium medicorum ac philosophorũ, qui ad eius manus peruenerunt, Galenus vbiq; fatetur: non ab re Epicuri Leucippi atque Democriti opinionem, qui ex atomis, insectilibus ac incompactilibus corpora nostra compaginata esse asserebãt, libro de natura humana primo hoc pacto destruere nisus est, asserens, Mea verò est sententia, si vnum sit homo, nullo vnquam dolore afficiatur, neque enim esset à quo doleret, vbi vnum tantùm foret: quòd si doleret, etiam necessariò vnum quoque

med

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

medicamentum esset. Quam Hippocratis sententiam Galenus libro de constitutione artis medicæ confirmauit:cum dixit, Nam vnum immutabile in aliud est, cũ in quod transmutetur non habet,at immutabile,inalterabile est, atque impatibile, quod verò est impatibile,id vacat dolore: ergo quod vnũ est,id impatibile esse necessariò sequitur. Qua de re, si vnum specie est elementum, nihil in omnibus vnquam dolebit: at verò dolet:non est igitur elementum vnũ. Ad hæc libro primo de elementis dicebat, nulla atomus aut alterari, aut sentire natura apta est, si igitur ex atomis corpora nostra constarent, aut ex tali aliqua natura vniformi, non doleremus, atomi nanque omnes,corpora exigua sunt, qualitatis expertia. Pari ratione ab eodem Hippocrate eorum opinio refellitur, qui vnum tãtum, ex quatuor primis, elementum esse asserebant,ex quo corpora nostra,& cætera oriri volunt, quorum quidam hominem,aërẽ esse, aut ignem:quidam aquam,aut terram putabant. Nec minus idem ipse Hippocrates, eodem libro, nonnullis rationibus eorum placita destruit, qui hominem vnum tantum succum esse existimabant: quorum aliqui sincerum sanguinem, aliorum succorum expertem, vtriusque vide-
lic

licet bilis & pituitæ, quidam pituitam, aut bilem tantum esse dicebant. Quibus sic destructis, ac penitus euersis, ad alteram prauam hæresim diruendam accedit, quæ Empedoclis erat, his verbis. Proinde qui verisimile est, aliquid ab vno generari, cum nec à pluribus generentur, nisi mutuo temperamento conueniant? Voluit enim Empedocles ipse corpora nostra, ac cuncta alia ex quatuor elementis ficta esse, non tamen inter sese confusis, sed frustulatim compactis, & sese attingentibus, quæ sententia eisdem argumentis conuincitur, quibus ea conuincebatur, quæ ex insensilibus & impatibilibus primis corporibus, corpora nostra sensilia gigni asserebant, quam etiam opinionem Galenus reprobauit, libro de constitutione artis medicæ. Quibus ita confutatis, Hippocrates ipse primus inter omnes, mox eodem libro de natura humana, statuit elementa quatuor esse, eaque in mixto commisceri ac temperari (vbi ab Empedocle discrepat, qui elementa nec commisceri, nec confundi in generatione asserebat, vt diximus, sed frustulatim tantum compaginari, ac sese attingere) ex quibus, inquam, elementis quatuor simul, modò & æquabilitate commixtis, corpora

noſtra generari decretum reliquit, cum, ſi alterum alteri longè præſtaret, & valentius infirmiori, nihil generaretur, quatuor ergo ſupradicta prima, omnium corporum quæ generantur & intereunt, ſimul commixta, ac inter ſeſe mutuò temperata, nedum hominum, elementa communia eſſe ſtatuit, quæ ſummas ac ſinceras qualitates habent primas. Et propterea quadam excellentia calida, frigida, ſicca & humida appellata ſunt, propriæ autem horum ſubſtantiæ nomina ſunt ignis, aqua, terra, & aër, ſumma caliditas igni, aëri humiditas, algor aquæ, ac ſiccitas terræ ineſt, vt teſtatur Galenus in commentario de natura humana primo. Nimirum ergo, vt diximus, prædictas peruerſas opiniones Hippocrates deſtruxit, ſuamque veram ſtatuit, cum nec ab vno aliquid generari valeat, nec à pluribus, niſi mutuo temperamento conueniant, ac commiſceantur, modoque & æquabilitate reſpondeant. Qua de re cum omnium corporum, quæ interitui ac generationi ſubiacent, tum etiam hominis natura eiuſmodi ſit, neceſſarium eſt ipſum hominem non ex vna re conſtare, imò non tantùm ex quatuor his elementis, verùm ex peculiaribus, quamuis non pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

priis, ſed omnibus ſanguinem habentibus animalibus, communibus, ſanguine videlicet, pituita, flaua, tum atra bile conſtat, hæcque illi ſunt natura corporis, & propter hæc ægrotat & valet: valet quidem, cùm ea inter ſe virtutem & copiam mediocriter habent temperatas, & potiſsimum ſi permixta ſint: contrà laborat, cùm eorum quicquam fuerit minus ampliúsve, aut in corpore ſecretum, neque cum omnibus confuſum: prout decretum reliquit idem Hippocrates, eodem libro de natura humana. Et ſi omnes noſtri corporis partes ex ſanguine generantur, vt voluit Galenus octauo de Hippocratis & Platonis decretis, & primo de natura humana: tamen non ex eo ſincero atque impermixto, puro ſeu integro, & aliis humoribus non confuſo, cùm hic nunquam vtero gerentibus inſit: ſed ex eo, qui per excellentiam id nomen ſortitus eſt, vtriuſque bilis & pituitæ participe, corpora noſtra genita ſunt, & demum edita in lucem, ex ipſo incrementum & perfectionem accipiunt, ex quadam quaſi materia, vt idem Galenus ſentit eodem libro octauo de Hippocratis & Platonis decretis. Hinc patet quòd ſi ex ſupradictorum tempe-

ratura, ſanitas in humano corpore efficitur: & contrà, ex horum intemperaturis, morbi accidunt: nec corpus noſtrum impatibile omniſque affectionis expers eſt, velut adamas, aut quiduis id genus, teſte Galeno primo de ſanitate tuenda: vtrum alteratur, corrumpitur & vertitur, neque eundem ſeruat prioris ſtatus tenorem, propterea auxilium deſiderat, nam ſi impatibile atque inalterabile eſſet humanum corpus, ſemper optima conſtitutio perduraret, neque artis præſidio indigeret, vt ait Galenus libro artis medicinalis, duabus autem tranſmutationibus cùm ſubiiciatur, alterata ſimul ac fluente eius ſubſtantia: (alteratur enim refrigerata, calfacta, exiccata, & humectata: fluit autem, & ſecũdum ſenſibiles excretiones, ac per occultam tranſpirationem) dupli ci quoq; eget reſtauratione, altera quæ excedentes temperet qualitates: reliqua, quæ locum repleat inanitum, vt voluit Galenus primo de elementis. Atque hinc quarto de ſimplicium medicamentorum facultatibus, duplex innuit eſſe noſtris corporibus iucundum, alterum quod impleat id quod euacuatum eſt, cuius modi eſt nutrimentum: alterum quod medeatur ei quod alteratum eſt, quod quidem

dem est medicamentum. Nostra denique substantia cum impatibilis non sit, imò continuò oporteat per se totam alterari, illudque ratione primarum qualitatum effectricium elementorum, caliditatis videlicet, frigiditatis, humiditatis & siccitatis, vicissim inter se agentium & patientium: necessum est vt corpora nostra præsidia desiderent, ac auxiliis indigeant: cùm si ex toto integrum illæsumque corpus duraret, taleque quale ipsum ab initio creator fabricatum reliquit, nequaquam correctore eguisset, at nunc cum diffluat semper ac dispereat, aliquo obseruatore indiget, qui & quod dissipatur, quantum qualeque sit, cogniturus est: illicoque tale ac tantum vicissim reponens, instaurabit, & vt semel dicam, quod discutitur atque euanescit, ingeri paulatim atque reponi opus est, vt ait Galenus libro, an tuenda sanitas spectet ad medicum vel ad gymnasticum, velut si eorum substantia alteratur, indiget aliquo quod excedentes temperet qualitates, eodemmet Galeno teste libro primo de elemētis: Quocirca ars quædam non ab re, quæ medicina nominatur, inuenta est, corporis humani gubernatrix: & licet à prima eius constituta parte denominetur, vt idem Galenus

ait eodem libro ad Thrasybulum, tamen eámet ars, quæ vna est relatione ad vnum intentum finem, qui sanitas est, circa quem omnes artes versantur, cum vnum in singulis artibus, isque bonus finis sit, eodem autore eodem libro ad Thrasybulum: hanc inquam sanitatem medica ars perpetuò procurat, siue eam tueatur, siue perditam recuperet in humanis corporibus, cum in sanis ægrotisque, vna hæc ars medica modo vno vitia emendet, ea videlicet corrigens, in nullo siquidem alio eadem vitia discrepantia, quàm secundum quantum. At cum ipsa perpetuò corporũ vitia emendat ac corrigit, propterea correctrix ars appellatur. Quòd si exactè perfecteque valentem hominem accipiat, in hocq; gradu ipsum conseruet, euecticen eam, id est boni habitus seruatricem vocamus. *Si verò* eos qui iam morbum euaserunt reficiat, analepticen seu refectricem vel instauratricem. Inter quas ea quoque collocatur, quæ à medicis salubris propriè dicitur, ac conseruatiua simul. Hæc quidem tres partes sub ea medicinæ parte connumerantur, quæ exigua vitia corrigit, inter se autem ratione maioris minorisque dissentiunt. Estque insuper quædam alia prædictæ artis pars, quæ à medicis pro-

priè prophylactice vocatur. Cui ſuccedit illa, quæ magna vitia tollit, quæ propriè curatiua dicitur. Cum ergo cunctæ hæ partes circa vnum ac idem propoſitum finem verſentur, qui nil aliud eſt quàm ſanitas, vt voluit Galenus eodem libro ad Thraſybulum, ſequitur quòd vna tantum ſit ars, medica per quam humani corporis vitia corriguntur, in nonnullas partes diuiſa, prout magis & minus eſt vitium quod corrigitur: hæcque præſidia atque auxilia quibus indigent porrigit, relationē tantum ad vnum finem, qui vt diximus, ſanitas eſt: corpori videlicet, aut aliquid vt ſuperuacuum detrahens: aut aliquid quod deficiat adiiciens, naturalemque modum ei comparans, qui nil aliud eſt quàm ſanitas ipſa. Hinc rectè arbitror ab Hippocrate relatum fuiſſe, quòd medicina eſt appoſitio & detractio, appoſitio quidem deficientium, detractio autem redundantium, verùm ſicut non vnius artis eſt opus facere, & alterius vitiatum corrigere, ſed eiuſdem, vt ait Galenus libro, an tuenda ſanitas ſpectet ad medicum vel ad gymnaſticum: ita nec vnius opificis eſt corpora noſtra creare, alterius verò eorundem corporum vitia corrigere. Atqui cum natura pri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

maria ſit humani corporis opifex, nos autem ab initio animal creare non potuimus, nec primam eius formationem inſtituere: ipſaque iterum natura ægrotis ſanitatem comparat, nec alia profectò ratione fœtui in præſentia in lucem edito alimentum ſuppeditat, quin etiam ſimiliter nunc operatur, alit, digerit, excernit, omniaque, vt ſemel dicam, in præſentia vt prius eadem ratione miniſtrat, ars ergo primaria naturæ eſt. Qua de re ritè à priſcis ſapientibus dictum eſt, naturam in omnibus auxiliari, naturam morbos iudicare, naturam morborum eſſe medicatricem, medicum autem eiuſdem eſſe miniſtrum: vt teſtatur Galenus eodem libro ad Thraſybulum, necnon libro primo de diebus decretoriis autoritate Hippocratis aſſerit, quòd natura omnino ſufficit: pariterque medicum ibi appellat naturæ miniſtrum, non pharmacopolam quendam ex triuio, ſed re vera medicum. Cum deniq; naturæ morborum ſunt medicatrices, vt ait Hippocrates libro ſexto de morbis vulgaribus: ac ipſa natura corpus alit, digerit, excernit, & omnino ſufficit, vt ſuperius diximus ex Hippocratis & Galeni mente, eaque eſt artifex & animalibus conſulit, vt idem Galenus teſtatur ſexto de morbis vulgarib

rib

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ribus: cum hoc commentariolo nil aliud dicendum proponam, quàm quot, & quibus mediis, ac quando poſsit ipſi naturæ à reuera medico, ac ipſius miniſtro cum oportet opitulari, præcipuè in curandis morbis: prius quid per naturam ipſam intelligendum eſt, quidque ea ſit, ac quo pacto omnino ſufficiat, primum explanare licebit: deinde quomodo ea pro quibuſdam functionibus perfectius obeundis, ac quibus mediis iuuanda ſit, dilucidare non grauabor. At quoniam ad artem maximè neceſſaria ſunt, quæ hic conſcribimus præſertim quia pro tironibus laborem hunc ſuſcepimus: ſi qua ſæpius repetimus (cum hoc melius ſit autore Galeno in commento aphoriſmi vigeſimiſecundi quarti libri) culpandi minimè erimus.

De natura.

VNIVERSAM hominis naturam eſſe ſanguinem, pituitam, & bilem geminam, flauam videlicet & atram ab Hippocrate, vt ſupra retulimus, primo de natura humana decretum eſt: nam licet, vt diximus, humana corpora ex ſanguine conformentur, non tamen ex eo ſincero, cum hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

prægnantibus nunquã insit, verùm vt participe vtriusque bilis & pituitæ. Hæc quis inficias ibit, corporis plerasque partes ex semine gigni Galeno apertum esse? nam seminis parua in vterum deiecta moles est, nutriturque & amplificatur ex sanguine. Nec verò id incognitum est, ex sanguine quoque semen genitum esse, qua de re qui ex sanguine corpora humana generari asserunt, at non ex eo mero, & aliorum humorum experte, sed ex eo qui per excellentiam id nomen sortitus est vtriusque bilis & pituitæ participe, nihil Galeno pugnabit, vt lucidè videre licet apud eum lib. I. de natura humana. Quam quidem hominum naturam duplicem quoque esse, videlicet tum omnium communem, tum cuiusque propriam, ab Hippocrate primo de morbis vulgaribus decretum est, qua de re, cum apud eundem ipsius naturæ essentia in quatuor elementorum temperatione posita sit, sequitur humani corporis naturam idem esse, quòd temperamentum seu temperaturam quatuor elementorum, humidi, sicci, calidi, & frigidi, vt patet Galeno secundo de natura humana, & in commento aphorismi secundi libri III. & XXXIIII. libri II. quæ quidem natura, licet quæ opus est efficiat, inerudita &

in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

indocta, vt ait Hippocrates ſexto de morbis vulgaribus: tamen à Galeno ponitur eam eſſe artificem, animalibus conſulere, ac vim quandam eſſe inhabitantem in ipſis corporibus, quæ ab ea reguntur eodem libro ſexto de morbis vulgaribus, idque de mente Hippocratis. At quæ ſit ipſius naturæ ſubſtantia, quæ nos & finxit, & gubernat, ipſe Hippocrates non auſus eſt pronuntiare, quanquam noſtræ creationis autorem naturam appellat, prout omnibus hominibus mos eſt teſte Galeno, nono de Hippocratis & Platonis Decretis, at idem Galenus libro de temperamentis tertio, naturam ait eſſe vniuerſam ſubſtantiam ac temperiem, quæ ex primis elementis conflatur, calido, frigido, humido, & ſicco. Quod autem hæc eadem natura, quæ humani corporis particulas effinxit, ac ſenſim adauget, omnino per eas totas ſit extenſa, vt quæ totas eas per totas non tantùm extrinſecus fingat, nutriat, atque adaugeat, dilucidè idem met Galenus declarauit ſecũdo de naturalibus facultatibus, hanc cuiusque hominis particularem naturam, vt dilucidius loquamur, ſub diuidere licet in totius corporis temperamentum, & cuiusq; particulæ eiuſdem corporis naturam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ſeu proprium temperamentum, ipſam quidem gubernans, qua diuiſione Galenus, vtitur in pleriſq; locis, præcipuè libro primo de compoſitione medicamentorum ſecundum locos in principio: verùm ipſius primæ noſtræ naturæ ſeu temperamenti tria ſunt quæ ſubſtãtiam compleuerunt, ſpiritus ſcilicet, ſanguis, & ſeminalis humiditas, vt ait Galenus in commento aphoriſmi x v. primi libri. Et libro vndecimo methodi medendi fatetur, naturam ex tribus partibus conſtare, ex ſpiritus videlicet, & ex ſolidarum partium ſubſtantia, quæ partes ex genitali ſemine conditæ ſunt, & tertio ex carnoſa ſubſtantia quæ ex ſanguine gignitur. Et ſi ſuperius relatum ſit à nobis, cunctas noſtri corporis partes ex ſanguine, non tamen ſincero, formari, idque Galeno minimè pugnare: diſtinctius ſi loqui velimus, partes quæ carnoſæ magis ſunt, ex ſanguine: quæ verò ſolidiores in primo ortu, ex ſemine fieri atque formari fatebimur, prout patet ex Galeni mente libro primo de ſemine, idq; aduerſus Ariſtotelem concludit. His ſic dilucidatis, cuilibet vel parum in arte medica exercitato patet, quid per naturam tum communem omnium hominum, tum cuiusque propriam, ac demum ſingularum partium, ex Hippocratis & Galeni ſenten-

tia

tia intelligere debeamus. Verùm quia supe rius relatum est, naturam ipsam ab initio fuisse animalis opificem, eique demum alimentum suppeditare, digerere, excernere, ac omnino ipsi ministrare, vt patet Galeno ex Hippocratis mente libro nono de Hippocratis & Platonis Decretis, & libro num tuenda sanitas spectet ad medicum vel ad gymnasticum: nec minus apud Galenum sæpenumero reperimus, calidum innatum hæc eadem in animantibus perficere, vt patet in commento aphorismi x v. primi libri sub his verbis, Neque enim aliud quicquam animal ab initio afformauit, sic vti neque rursus adauxit, aut vsque ad mortem enutriuit, præterquam iste calor innatus, de quo nunc habetur sermo, hic igitur est omnium operum naturalium causa. Verùm quoniam in nonnullis locis, vt superius diximus, & pariter in commento aphorismi tertii primi libri asseruit semper naturam, coctionem, alimenti distributionem, sanguinis generationem, adiectionē, agglutinationem, atque asimilationem operari, velut maximè necessarium, discutiendum videtur num Hippocrati & Galeno, velut natura & temperamentum, vt suprà retulimus, idem sunt: ita quoque calor innatus, & naturalis, an in aliquo discrepant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Et cum ad amuſsim oſtenſum ſit, quid per naturam ſibi velint, pari ratione ſuccinctè quoad poſſumus, quid per calidum innatum ex eorum mente intelligendum ſit dilucidabimus: quò facilius quiſque diſcere valeat, num natura & calor innatus idem ſint, vel in aliquo diſcrepent.

De calido innato.

NEQVIS decipiatur, de calido innato, pro ſubſtantia ac corpore calido, non autem pro qualitate diſſerere proponimus, appellatur autem hæc ſubſtantia innatum calidum, ab efficacisſima, quæ in eo eſt, qualitate: vt ſentit Galenus in commentario aduerſus Lycum, id autem nil aliud eſt quàm ſanguis & ſemen, vt eodem loco ab eo aſſeritur, necnon ab eodem autore in commento aphoriſmi x v. primi libri, facultas nos gubernans, calor innatus appellatur: cuius eſſentia in ſpiritu vnà cum ſanguine ſanguineisq; viſceribus repoſita eſt, vt idem Galenus quoque teſtatur ſexto de morbis vulgaribus, & in commento x v. Aphoriſmi primi libri. Qua de re eius ſubſtantia aërea eſt, & aquea, ſeu in ſanguine & pituita ſubſtitit: qualitate verò eſt congruè, ex frigiditate & caliditate contemperatus, prout Galenus aſſerit octauo de Hippo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

cratis & Platonis Decretis. Hinc Galenus ipſe libro de palpitatione tremore, rigore, & conuulſione, ipſum calidum innatum, eſſentiam ſeipſam mouentem, ſemperq́ue mobilem eſſe fatetur. Et quia ſemper mobilis eſt, non intra tantùm extráve mouetur. Sed alius alium motum ſemper excipit, quoniam ſi intra ſolum moueretur, immobilis otius euaderet: extrorſus verò ſi tantum moueretur, diſsiparetur & periret, nunc autem modicè ſuccenſus, ac modicè adauctus, perpetuò mouetur. Succenditur quidem ad ima corporis lapſus, quo alatur āppetens, obtinet enim & ipſe ex ſanguine perſeuerantiam, quemadmodum ex lignis idoneis, qui in foco eſt ignis, eodem Galeno teſte libro de curandi ratione per ſanguinis miſsionem. At auctus & expanſus affatim, fermè extingueretur quòd autem extrorſus exeat à principio proprio, id obtinuit: quia calidum natura eſt, at interiorem & infernum ſtatum poſsidet, quòd frigoris alicuius ſit particeps: quandoquidem mixtum ex calido & frigido exiſtit, prima itaque caliditatis ratione, eſt ſibimet motor. Magnū verò vſum ei frigiditas adiūgit, nam niſi frigus obſtaret, cum ſurſum ferri calor aptus natus eſt, ſumma peteret, ſimulq́ue cum eo alimenta ferret, hunc ergo

mo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

motum caloris,ne longius protensus pereat,frigiditas ipsa impedit,dubium nanque esset,ne sua leuitate, & ad superna impetu, corpora desereret, quare detinet frigiditas, & impedit,& vehementis elationis impetum moratur. Verùm cum asseruimus calorem hunc innatum semper mobilem esse, seipsumque mouere duplici motu, tum ad intra ab extra, tum ad extra ab intra: horum motuum quidem caloris innati primus dicitur, teste Galeno libro tertio de causis pulsuum,cum videlicet mouetur foras & extra:secundus verò eius motus est, cùm intro & in seipsum mouetur. Nec ab re vnus istorum motuum primus dicitur, nam à proprio principio,vt diximus, quia calidus natura est,obtinuit vt foras,sursum, & extra moueatur. Secundus autem motus,propterea secundus appellatur, quia intro & in seipsum mouetur: non propter aliud,nisi propter alimentorum confectionem, & non quia calidus natura sit, quin imo in alimenta conficerentur, ipseque intus detineretur diu,vbi absolute succi confecti sunt, neque proprium suum motum primum quo fertur foras repeteret: intra firmus,immobilis ocius euaderet, cum vtrinque esset ociosus: atque ita permanens nil aliud esset quàm via ad mortem,ac eius ex-

tin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tinctionem: substantiæ enim semper mobili mors est quies. Hinc patet calidum innatum, ex Hippocratis & Galeni sententia, nil aliud esse, quàm essentiam seipsam mouentem, semperque mobilem, vt supra retulimus: nec quicquam aliud esse naturam animalium, præter hoc calidum secundum Hippocratis opinionem, quam Galenus asserit in commento XV. aphorismi primi libri, & commento aphorismi XXXVII. quarti libri, ex mente eiusdem Hippocratis asserit, quæ nostra corpora regit natura, nihil aliud est, quàm calor naturalis: qui etiam nil aliud est quàm sanguinea substantia, simulque aërea, seu seminalis, vnà cum spiritu, vt idem Galenus ait quinto de simplicium medicamentorum facultatibus, quod iterum de natura superius dictum est. Qua de re indubitanter, nil aliud esse calorem innatum concludamus, quàm naturam atque animam, imò natura atque anima, de mente Hippocratis, nihil præter ipsum est, vt Galenus asserit libro de tremore, rigore, palpitatione & conuulsione, calidum ergo innatum, naturam, atque animam idem esse ex Hippocratis sententia, vt supra ostẽdimus, nemo asserere vereatur: velut & corporis naturam, idem quod temperamentum, eodem Galeno autore libro de natu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tura humana, & libro primo de vſu partium: noſque de eorum intentione illud citra controuerſiam fatemur, & ſi vt Chriſti aſſecla, & vt rei veritas eſt, aliud de noſtra anima ſentiam, quam incorruptibilem & immortalem firmiter teneo, licet Galen. de ratiocinatricis animæ eſſentia aſſertiuè loqui perpetuò veritus ſit.

Quòd ars medica, ac medici neceſſarij ſint.

VERVM cum ſupra relatũ ſit, ex Hippocratis & Galeni mẽte, naturam in omnibus auxiliari, naturam morbos iudicare, naturam morborum eſſe medicatricem: & in ſumma, naturam ſumma quadam prouidentia corpori noſtro proſpicere, ac prorſus ſufficere: forſitan quiſpiam ex his ſuſpicabitur, artem medicam, ac medicos ipſos tanquam ſuperfluos, tolli debere, cum natura ipſa omnino ſufficiat, cuncta adminiſtrando ſeruandi animalis cauſa, cuius quoque primaria hæc eſt ars, vt diximus. At ſi quis verba Galeni perlegerit ſexto de morbis vulgaribus, dilucidè percipiet, non mendacem eſſe, qui aſſerit à medicis morbos curari: nec eum, qui artem medicam laborantium ſanatricem eſſe teſtatur: eadem rati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ratione nec illum, qui naturam primum languoribus mederi existimat, verùm ergo est dicere, naturam morbis mederi rectè quoque, & artem medicam, ac medicum: verè insuper, & eius esse ministrum, ac auxilia ipsa congruenti qualitate, copia, & tempore exhibita, cum auxilia in tempore ægrotis adhibere, solius medici sit, isque autor ac occasionis inuentor, distinguens optimè per artem quam didicit, salubria atque insalubria. Quæ ergo primo languoribus medetur, omnia cõgruentia in animalium corporibus operans, alens quidem cum alimento opus est, ipsisq; sanguinem præparans, per quem egenas particulas nutriat, cibum in ventriculo conficiens, iterum vt sanguis ipse creari possit: & in summa quæ quatuor facultatibus animal regens, omnia molitur ac perficit, non modo sanum animal tuendo, sed etiam ægroto sanitatem restituẽdo, natura quidem est: dignitate antecellẽs cunctas alias sanitatis effectrices causas, cum omnes materiã sibi parent ac suggerant. Postquam secundo loco dignitate succedit ars ipsa medica, per quam medici fiunt, cuius artis vi medici ipsi vtentes, morbos pellunt, ac auxilia ipsi naturæ parant & ministrant. Tertium locum medicus obtinet, nam ars ipsa medica medicis dignitate præstat, vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

aſſerit Galenus eodem citato loco: & propterea dignitate vltimos eſſe eos qui medicis miniſtrant ad ſanitatem comparandam, & eos qui materias præparant, quos herbarios vocant. Hinc concludamus, naturam omnium artium ac artificum ad medendum primariam, ac potiſsimam eſſe, poſtquam, vt diximus, ſequitur ars ipſa medicatiua, quæ naturæ miniſtra eſt: ſuccedit & medicus tertio loco, quem vbique tum naturæ tum ipſius artis miniſtrum Galenus appellat, præcipuè primo de morbis vulgaribus, & libro primo de diebus decretoriis: poſt quem ſequuntur ipſorum medicorum miniſtri, materias atque inſtrumenta ipſis medicis parantes, hi verò ſunt herbarii, vnguentarii, coqui, venam ſcindentes, clyſteris immittentes, cataplaſmata adhibentes, & ſimiles alii. Qua de cauſa licet ſuperius relatum ſit, naturam omnino ſufficere, eamque morborum eſſe medicatricem, ac ipſius primariam eam eſſe artem, tamen quoniam ars ipſa medica in numero eſt earum, quæ effectrices nuncupantur, reparatritium tamen ac correptritium, in quibus duo præcipuè inſpiciuntur, efficientis cauſæ videlicet potentia & impotentia, & materiæ copia vel inopia, vt ait Galenus libro de conſtitutione artis medicæ: rarumq; eſt

artem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

artem aliquam effectiuam inuenire nulla alia egentem, quæ aut instrumenta fabricetur, aut materiam operi idoneam reddat: hac de re, licet natura ipsa vt efficiens causa sanitatis tum conseruandæ tum recuperandæ, admodum potens esset cuncta perficere quantum ex se est, indigebat tamen & materiæ copia, quam extrinsecus suscipere debebat, cum in se non haberet. Huic non ab re ipsi naturæ succurrunt & alii ministri, præsertim cum quædam in humanis corporibus fiant, quæ ipsi quidem naturæ non tamen eius ministris negata sunt: vt superfluæ carnis abscisio aut luxati articuli repositio. At cum inter eos, qui naturæ ministrant, quidam sint qui potius mediatè quam immediatè, ei ministrare videntur (vt hi qui materias tantum, aut instrumenta parant, potius medicis ipsis immediatè quam ipsi naturæ ministrant.) quidam verò sunt, qui non tantum instrumēta, aut materias: verùm qualitatem, quantitatem, occasionem, & vtēdi modum ipsarum materiarum dignoscentes, ea ratione naturæ ministrant: vt potius auxiliorum ac occasionum inuentores sint, quàm materiæ auxiliorum, tūc enim auxilia dicimus naturæ ministrare, cum auxiliorum materiæ in tempore atque vt decet, ab aliquibus hu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

manis corporibus applicantur, Galeno teſte vndecimo methodi medendi. Hinc nõ ab re Galenus primo de diebus decretoriis, eum medicum appellat naturæ miniſtrum, qui reuera medicus eſt: & non qui pharmacopola ex triuio, cum hic tantum abſit à iuſta appellatione miniſtri naturæ, vt etiã maximè contrarium nomen ipſi conueniat magis, iniquo videlicet, & ipſius naturæ & ægrotantium hoſte iure appellato. Is ergo qui reuera medicus eſt, diſtinguereque per artẽ didicit ſalubria ab inſalubrib. quique vi eius artis ac auxiliis vtens morbos pellere valet, quamuis non primo vt natura ipſa, ſed veluti ipſius naturæ adminiculator atque miniſter: præterea nec ars ipſa medica, nec reuera medicus tolli debet pro humani corporis ſanitate tum ſeruanda, tũ recuperanda, quamquam ars ipſa, vt diximus, per quam verè medici fiunt, dignitate prior ipſis ſit, vt ait Galenus ſexto de morbis vulgaribus. Cuncti verò alii, qui medicis miniſtrant, materias auxiliorum parantes, aut inſtrumenta idonea, potius medicorum, quàm naturæ miniſtri appellandi ſunt: cùm nec qualitatem, nec quantitatem, aut occaſionem, vel vtendi modum cognoſcant. Quare eis digniores ſunt medici ipſi, velut etiam & auxiliis: medicis

verò

verò ars medicatiua: quæ rurſus, vt retuli-mus, naturæ miniſtra eſt, eius videlicet qui vel curatur, vel præſeruatur, vel conſerua-tur. Tunc ergo naturæ medicus auxiliatur, vt ſæpius diximus, cùm auxilia in tempo-re, atque vt decet, ei porrigit atque pro-pinat: quòd ſi importunè oblata fuerint, non amplius ſalubres cauſæ, neque auxi-lia dicentur. Porrò cùm in his adhiben-dis nonnullos noſtri temporis iuniores medicos hallucinari inſpiciam: qui intem-peſtiuè materias aliquas auxiliorum naturæ propinantes, ei opitulari ſe autumant, cùm potius eam impediant quàm ipſi miniſtrẽt, prauosq́ue errores committunt: non ſolùm quia intempeſtiuè auxiliorum materias na turæ propinant, verùm qui etiam cuncta cõfundũt, nam ſæpe numero alterantia aut præparantia propinantes auxilia, ſe naturæ adminiculari in concoctione, vel in dige-ſtione opinantur: & contrà, coctioni vel digeſtioni, cum forte fortuna auxilientur, aſſerũt ſe parare expulſioni, aut præter præ-parationem tantùm alterare putant, ro-gantibus amicis, vt quando & quibus au-xiliis naturæ opitulandum ſit, præcipuè in propulſandis morbis, aut in ſola alte-ratione perficienda, aut concoctione, ſi-mul cum ea alteratione, vel digeſtione,

ſeu præparatione ac purgatione, dilucidare vellem, ſubii, vt eis gratificarer, libẽter hoc onus: ſimulque vt ad propoſitam materiam ſtylum exercerem. Itaque de alteratione primò diſſerere decreui, tanquàm quodam communi genere ad cunčta alia, nam abſque alteratione, nec concoctio, nec digeſtio, nec præparatio, aut purgatio fieri valet.

De Alteratione.

VELVT cùm corpus aliquod ab his, ſub quibus antea fuit, in nullo eſt immutatum, quieſcere id dicimus, vt Galenus aſſerit primo de naturalibus facultatibus: ita equidem ſi in aliquo ab iis receſſerit, ſecundum illud id moueri dicimus, & cùm nonnullis modis corpus à ſtatu in quo erat, recedat: pari ratione multis etiam modis moueri dicetur. At quoniam motum prioris eſſe habitus mutationem à Galeno aſſeritur, libro primo methodi medendi, ea verò immutatio dupliciter fit, eodem autore libro ſecundo methodi, & libro primo de locis affectis: quorum vnus lationis, alter alterationis dicitur, atque ea mutatio quæ in loco agitur, latio appellatur: quæ verò in qualitate, alteratio. Latio ergo prioris loci mutatio erit, at altera-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tio, à Galeno ſecundo methodi medendi, aſſeritur quòd eſt generatio qualitatis aut affectus, ſeu diſpoſitio vel mutatio eius quod prius fuit, hæc autem fit, cum quæ prior in corpore qualitas erat, mutatur & nunc noua gignitur, erit ergo alteratio mutatio in qualitate, ſeu demutatio eius quæ prius fuit qualitatis, prout Galenus aſſeruit primo methodi medēdi, hæ ergo ſunt primæ duæ ſimplicesq́ue motus differētiæ quamquam enim lationis motus prior ſimpliciorq́ue ſit, cum auctio, diminutio, & generatio, licet in his quoque motibus prioris habitus ſit immutatio, veluti in prædictis: tamen compoſiti ſunt, & non ſimplices motus, vt ait Gal. 1. de naturalibus facultatib. Verùm in quacunque re alterationes fuerint, in ipſo fieri eſſentiam ſuā poſsident: cum ſi quis ex albo niger, aut ex nigro fiat albus, is in colore mouetur: & ſi quid prius dulce, poſtea fiat auſterum, vel ex auſtero dulce, eum in ſapore motum eſſe dicimus, amboq́ue in qualitate moueri: veluti qui ex calidiori, frigidior fit aut ex frigidiori, calidior: vel ex ſicco, fiat humidus: aut ex humido, ſiccus: eum quoque moueri affirmamus, communeq́ue his omnibus nomen alteratio eſt. Quoniam verò corpora noſtra, velut cuncta alia quæ ortui ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

interitui obnoxia sunt, vt superius retulimus, duabus transmutationibus subiiciuntur: vna fit cùm eorum substantia alteratur, quæ nõ nisi calfacta, refrigerata, exiccata, & humectata alteratur: nam solæ hæ qualitates totam transmutant per totam substantiam, teste Galeno libro primo de elementis, & libro de constitutione artis medicæ: cuiuslibetque nostri corporis propria substantia, in supradictarum primarum qualitatum quadam temperie est, ac proinde substantia facultatum, quibus ea reguntur, proprietas est temperamenti, prout Galenus asserit libro de multitudine. Altera verò trãsmutatio efficitur, fluente eorum substantia, quæ non tantum per sensibiles excretiones fluit, verùm & secundum illam, quæ occulta nominatur trãspiratio: nimirum si duplici quoque egeant restauratione, vna quæ excedentes temperet qualitates: altera, quæ locũ repleat exinanitum, vt superius dictum est. Verùm quæ excedentes qualitates temperat, seu exuperantiam destruit, contraria debet esse qualitas excidenti atque exuperanti: quæ verò defectum supplet, non est quidem contraria, sed magis simillima esse debet substantiæ prius euacuatæ, nam vicem illius in animalibus obtinere oportet, hoc

verò

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

verò efficitur, cùm ex ſubſtantia deperditæ ſimili corpora enutriuntur, quam ſubſtantiam, alimentum nominamus, licet hæc quoque quæ corpora noſtra nutriunt, ea alterent atque mutent ferè omnia, vt ait Gal. tertio de temperamentis, hoc autem alimentũ à Gal. primo, de ſimpli. medica. facultatibus, dicitur eſſe quicquid ſubſtantiã noſtri corporis augere poteſt, quamquam autore Hippocrate, id tripliciter dicatur, nã nutrimentum ipſe appellat, quod nutrit: nutrimentum quoque, quod veluti nutrimentum eſt: pariter & nutrimentũ, quod nutriturum eſt, vt ait Galenus primo de naturalibus facultatibus. Illud verò, quod ſecũdum ſolam qualitatem ſubſtantiam noſtri corporis alterat, medicinam ſeu medicamentum appellamus, quod medicamentũ à Galeno, primo de ſimplicium medicamentorum facultatibus, omne id dicitur, quod naturam noſtram alterare poteſt, abſque hoc quòd ſubſtantiã corporis augeat. &, vt vno verbo dicam, ea quæ aſsimilantur, omnia nutrimenta vocantur: reliqua verò omnia, medicamẽta appellãtur. Eſt porrò & horũ medicamentorum natura duplex, teſte Galeno tertio de temperamentis, quippè vel cuiuſmodi ſunt aſſumpta, eiuſmodi etiam permanentia vincunt, ac corpus mutant. &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

hæc prorſus tum venenoſa,tum naturæ ani malis corruptricia pharmaca ſunt. Vel mutationis initium ab animalis corpore conſequuta,poſtea corpus noſtrum alterãt: quæ multis modis dicuntur, vt patet Galeno eodem libro tertio de temperamentis, nos autem de prima medicamentorum natura penitus loqui non intendimus, nec de cunctis quæ in ſecunda medicamentorum natura continentur: verùm ſecundam in duas ſpecies diuidentes, quarum vna eſt, quæ ſecundum ſolam qualitatem ſubſtantiam alterans,enutrire tamen animal non valet,ſeu ſubſtantiam augere,aut exinanitum locum replere,velut de nutrimento diximus. Altera ſpecies eſt, quæ non tantum noſtri corporis ſubſtantiam alterat, cum hoc quòd neque exinanitum corpus replet, verùm de corpore eam educit,per quamcunque viam ſenſibiliter euacuans: quæ medicamenta purgantia à medicis nominari ſolent, redundant nanque in corpore quædam in quantitate, & quædam in qualitate, vt Galenus aſſerit vndecimo methodi medendi. Cùm ergo de alteratione ac medicamentis alterantibus in hoc capitulo diſſerere propoſuimus, de eis loqui intendimus, quæ corpus alterare poſſunt abſq; ſubſtantiæ diminutione aut augmento, nam licet nõnullæ

aliæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

aliæ alterationes dici possent: & ea quæ naturæ in ipsis actionibus opitulantur, alterantia quoque nominari, nomine generis: hic tamen de ea, quæ excedentes in corporibus temperat qualitates: absque hoc quod corporis substantiam augeat aut minuat, sed eadem manente ac seruata, intelligendum est propriè sumpta, pro mutatione tantùm eius qualitatis quæ prius fuerat in corpore, & generatione alterius contrariæ, absque hoc quod assimilet, seu distribuat, dissipet, atque substātiam euacuet. Hæc autem excedens qualitas erit, cùm nostri corporis substātia alteratur, refrigerata, calfacta, exiccata & humectata, aut cum ex harum qualitatum diuersis combinationibus afficiatur, quòd si vnam valeremus sine substantia qualitatem inuenire, ea sola vteremur, ac eam solam adhiberemus, vbi alterare necessitas vrgeret: nunc verò, cũ nec vna qualitas sine substantia inueniri possit, vt Galenus asserit libro primo de elementis, cogimur eas qualitates vnà cum earum substantiis corporibus adhibere, vt contraria qualitas in ipsis exuperans ab eis destruatur. Et si quandoque exuperans ipsa qualitas in corporibus summa sit, corpora accipimus, in quibus contraria qualitas in summo reperiatur, præcepto Galeni tertio de tem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

peramentis, velut si in corpore summa sit superabundans frigiditas, ignẽ adhibemus: quòd si superabundans qualitas summa sit caliditas, aquam afferimus, quo tempore elementis pro medicamentis vtimur, vsumque ea medicinæ præbent, vt Galenus præcipit libro primo de elementis. Si verò à summo paulum recedat, aut plus à summo absit ipsa superabundans præter naturam in corpore qualitas, non amplius ipsis elementis pro medicamentis vtimur, sed mixtum aliquod ex eis eligimus veluti si calfacere intendimus, medicinam eligimus in qua maior sit portio ignis, quàm contrarii elementi: vbi verò frigefacere volumus, vice versa medicinam eligimus, in qua maior sit portio aquæ quàm ipsius ignis, quæ à summo quidem paulum vel multum declinans sit ad portionem ipsius recessus, autoritate Galeni tertio de temperamentis, sæpenumero verò contingit, quòd vtrisque simul opus est, alterare videlicet & enutrire, tuncque substantiam quærimus, quæ & alimenti & medicamenti afferat vtilitatem, hæc autem veluti medicamenta corpus nostrum alterant, ac afficiunt toto eo tẽpore, quo concoquũtur: at vbi concocta ac assimilata sunt, prorsus calorẽ naturalem augendo, vt alimenta omnia nutriunt,

Gale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Galeno autore tertio de tẽperamẽtis. Cùm ergo duæ ſint primarum indicationum differentiæ, vt teſtis eſt Galenus tertio methodi medendi, quod ſecundum naturam ſe habet, videlicet ſui cuſtodiam indicãs, & propterea quæ ſibi ſimilia ſunt poſtulans: & quod præter naturam eſt, ſublationem ſui, eoque contraria requirens, perit enim quicquid in contrarium, & à contrario vt idem Galenus eodem loco, & libro vndecimo eiuſdem, hinc non mirum, ſi ab Hippocrate hoc aureum æternæque veritatis præceptum recepimus, nempe contraria contrariorum eſſe remedia, hoc etenim neglecto, omnem medendi methodũ confundemus, vt eodẽ libro vndecimo methodi medendi Galenus aſſerit, nã omnia quæ præter naturam ſunt, ãb his quæ ipſis ſunt contraria curantur, ſiue morbi ſint, ſiue morborum cauſæ, ſiue ſymptomata morbi, quamquã morbus, ſolus per ſe ſubſiſtens, ſolus quoq; curationem propriam ſuſcipit, isque præcipuè contraria poſtulat remedia. At ne quis decipiatur, cum contraria contrariorum eſſe remedia dicimus: non tantũ ea, quæ poteſtate contraria ſunt intelligi volumus, verùm etiã quæ actu aut ex accidenti ſunt talia: & hoc de intentione Galeni, vndecimo methodi medendi, licet quod poteſtate ſeu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ſecundum potẽtiam tale ſit, præcipuè à medicis audiatur, veluti cùm febris dicimus perpetuò remedia eſſe frigida, eoq́; ipſam ſanare, per frigidum intelligendum eſt, non tantùm aqua frigida, quæ talis eſt in actu, ſed alia quæ partim poteſtate, partim ex accidenti refrigerant, autore Galeno vndecimo methodi. auferuntur ergo quæ præter naturam ſunt omnia à ſuis contrariis, præcepto Hippocratis, verùm quoniam quæ præter naturam ſunt, cuncta immoderata dicuntur: quæ verò ſecundum naturam moderata: neceſſum eſt in omnibus immoderatis, à contrariis immoderatis (vt diximus) ad commoderatum regreſsionem moliri, nam veluti viam quandam ire quod præter naturam ſe habet, dum ad naturam redit, eandem quidem, ſed contrario itinere remeare oportet, vt ait Galenus libro de cõſtitutione artis medicæ, & libro artis medicinalis, pariter libro primo de articulis dicebat, neceſſe autem eſt, vt qui in priſtinum ſtatum rediturus eſt, is eadem via, vnde eſt digreſſus, reuertatur, quod perindè eſt ac ſi dicamus, vt contrarium iter faciat. Eatenus verò iubet Galenus contraria immoderatione vti, pro ſublatione eorum quæ præter naturam ſunt, vt tum primum deſinas vbi ad commoderatum perueneris.

Hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Hoc insuper communissimum, ac generalissimum Hippocratis præceptum, contrariorum contraria esse remedia, sempiternæ veritatis est; in instrumentalium partium præter naturam affectibus, vt Galenus fatetur libro de constitutione artis medicæ. Verùm quoniam non licet vllius artis scientiam nancisci, nisi & methodum quandam habueris, per vniuersalia vocata theoremata, & in particularibus te exemplis exercueris, autoritate Galeni nono methodi medendi (cum cuilibet particulari dispositioni præter naturam corporis contraria particularia inueniantur, quibus ea dispositio auferri debet, eodem Galeno teste libro de constitutione artis medicæ, loco præallegato, & libro artis medicinalis,) vt in particularibus exerceamur, relictis eis dispositionibus, quæ in instrumentalibus partibus eueniunt: de eis tantùm quæ in similaribus, verba facientes, dicimus, quòd cùm calido affectui frigidum auxilium contrarium existat, frigido autem calidum, eodem modo sicco humectans, & humido exiccans, pariter calido simul ac sicco morbo, frigidum & humectans: veluti frigido & humido, calidum & exiccans contraria sunt, & eadem ratione de cæteris intemperaturis, quæ in vniuersum octo sunt,
qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

quibus ſimplicia corpora ſunt obnoxia, vt patet ex Galeno libro nono, & ſeptimo methodi medendi, & primo de temperamẽtis, his vtendum eſſe cenſemus, pro eorum affectuum curatione, quæ per alterãtia propriè dicta perficitur, quem curationis modum Galenus docuit ſecundo, de naturalibus facultatibus, & ſeptimo methodi. At cùm duplex corporum intemperies ſit, alia ſanitatis videlicet, & alia morbi: ſanitatis quidem, quæ paulùm à media tẽperie: morbi verò, quæ longiſsimè abeſt ab ea, vt ait Galenus ſecundo de temperamentis: nos de morboſa intemperie, & non de ea quæ ſanitatis eſt, hic verba facimus. Ea ergo alteratione belliſsimè vtimur, in eis præter naturam affectibus, qui amplius ab aliqua cauſa non fouentur. v. g. in hectica & diaria febre, quæ tantùm contrariorum auxiliorum adhibitione curantur, nam quæ contraria eis adhibentur, etiam ſi qualitatem ſeu qualitates excedentes tranſmutent in alias qualitates contrarias, illud tamen perficiunt abſque vlla alia concoctione, digeſtione, præparatione, ſeu purgatione, & hoc pacto natura ipſa, ſiue calor innatus, à medico in hiſce morbis adiuuandus eſt, quod auxilium propriè alteratio dicitur, hanc autem alterationem per ea molimur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

mur, quæ vel tota ſubſtantia, vel qualita-
te vna duabúsve contraria ſunt, teſte Ga-
leno libro de conſtitutione artis medicæ,
& quinto de ſimplicium medicamento-
rum facultatibus. Supradictas quidem qua-
litates cum ſuis ſubiectis, non tantùm vt
materias præparando, ac miniſtrando, ſed
vt auxilia, prout decet. Quicunque ergo
iam facti ſunt morbi, & cauſa quæ hos crea
uit iam abiit, ſupradictam ſimplicem pri-
mam curationis indicationem habent: ve-
lut & illi, qui alteratis tantùm qualitatibus
in partibus morbi fiunt, nempe contra-
rium. Semper enim pro eo quod exupe-
rat inducendum eo vſque contrarium eſt,
quoad particulam in ſymmetriam & na-
turalem habitum vindicaueris, vt præ-
cepit Galenus ſeptimo methodi meden-
di, hac inſuper alteratione, ac auxilio-
rum præparatione, ſæpenumero vtimur in
febribus, quæ ex putreſcentibus excitantur
humoribus: quandoque frigidam adhi-
bentes, nanque ipſius febris, prout febris eſt,
aqua frigida pota perpetuò eſt remedium,
vt Galenus vndecimo methodi medendi
aſſerit: præcipuè, cùm febris ipſa fuerit ar-
dentiſsima, & magna, cunctæq; vires ęgro-
ti valentes, ac concoctionis notæ planè eui
dentes ſint, tunc nanque frigidam homini

pu

putrida febre laboranti tribuere audacter debemus, decreto eiusdem Galeni eodem loco, & Pauli secundo de arte medendi cap. XVIII. quinimò id magis audebis, si frigidæ potioni insueuerit, nullaque laborantis fuerit interna particula, princeps præsertim, inflammata aut imbecilla, præcepto eiusdem Galeni nono methodi. nam licet tria præcipuè sint, quæ in propositis febribus ob putredinem ortis, agendorum indicationem nobis præbeant: vna, videlicet febris ipsa: altera, effectrix eius causa: & tertia, vis ipsa naturalis, vt decimo methodi Galenus decretum reliquit, tamen si intolerabilis ægro magnitudo febris sit, relicta causa, à qua prima sumitur pro earum curatione indicatio (teste Galeno eodem decimo methodi medendi) ad frigidam exhibendam, febrisq; extinctionem acceleramus, quæ, nisi occurras, sui magnitudine præsentem perniciem afferret. At ipse (cùm perpetuò in frigidæ exhibitione cuncta quæ requiruntur haud facilè sit in febricitantibus reperire) si febris magnitudo instet, tutius cum oportet aqua hordei vtendum esse censerem: cum hæc non tantùm febribus ardentibus accommodatissima sit, quia omni ex parte ei opponitur, refrigerās & humectans: imò quia sitim magis quàm

aqua sola extinguit, cum citius digeratur, nonnullaq; alia commoda ipsam sequantur, vt patet ex Galeno libr. de ptisana, est enim ipsa aqua hordei, complicata quædam res ex hordeo & aqua, cũ proba cõcoctione, velut ptisana ipsa: licet minus hordei quã ipsa ptisana, & plus aquæ assumat, quã Hippocrates pro extinguenda siti summopere siticulosis approbat, quarto de ratione victus in morbis acutis, & Gal. in eius commento. At cum vniuersi febriũ generis intemperies sit calor, vt Gal. asserit XI. methodi medendi, nimirum si ea intemperies per frigida sanabitur, non tantũ per ea quæ actu talia sunt, verùm per ea quoq; quæ potestate & interdum, per ea quæ ex accidenti refrigerant, aut etiam omnia simul commixta. Non ab re igitur febre ipsa indicante, vt retulimus, quæ potestate refrigerant adhibentes, eam curamus: quæ curatio, alteratio tantum dici potest quibusdam syrupis vtentes, qui alterare valent, vt sunt violaceus, rosaceus, ex nimphæa, papauere, & eis qui ex vtroq; cichorio domestico vel agresti parantur, quãquam hi extergendi quandam vim habeant, ac constringendi, vt ait Gal. octauo de compositione medicamentorum secundum locos, his siquidem solis, tum quibusdam eorum simul textis, ac sæ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

penumero quoque frigidam permiſcentes, aut quorundam infrigidantium decoctum: quorum ſylua ſatis admodũ apud medicos nota eſt, hac eadem alteratione interdum vtimur, cum aduerſus harum febrium cauſam pugnamus, à qua prima indicatio ſumitur, quam cauſam putredinem eſſe teſtatur Gale. lib. x. methodi medendi, & x I. eiuſdem, ait, humorum putredinem antecedentem cauſam eſſe ipſius febris. Quare qui febrem curare volet, neceſſe eſt putredinem inhibeat, vt autem cuilibet liquidò conſtet, quo pacto putredinem inhibeamus, aduerſus eam alteratione tantùm pugnantes: primò, de ipſius putredinis natura, ſecundò de eius ſpeciebus & cauſis diſſeremus. Quantùm attinet ad primũ, relicta opinione Ariſtotelis, qui quarto meteororum textu ſexto hoc pacto naturam putredinis exponit, inquiẽs, Putrefactio eſt corruptio quædam in vnoquoque humido, propriæ ſecũdum naturam caliditatis, ab aliena caliditate, hæc autem eſt, quæ ambientis, ad eam, quæ à Gal. ponitur, definitionẽ veniemus, ipſi nanque tanquam medicorum principi, pariterque Hippocrati addicti ſumus. Gale. ergo x I. methodi medendi, hoc pacto putredinis naturam deſcribit, nempè mutatio totius putreſcentis corporis ſubſtantiæ ad

cor

corruptelam, à calido externo, nam cum geminum, de intentione Hippocratis, vbique fateatur in corpore calidum esse, alterum, quod ingenitum seu innatum vocatur, alterum verò adscititium seu non naturale & alienum: à primo quidem coctiones fieri vbique asserit, præcipuè sexto de morbis vulgaribus, & secundo de differentiis febrium, cõtrà verò calor ipse alienus ac præter naturam, habet corrumpere, primùm quidem si in corporibus fuerit excitatus, succos ipsos propter humiditatem & putrefacit & corrumpit: spacio verò tum adipem inuadit, tum etiam carnem, vt Galenus asserit vndecimo methodi, nimirum si putredinem ab aliena ac externa caliditate oriri diximus: non autem à natiua, cuius munus est concoquere, & non corrumpere, hæc autem humorum putredo vt habetur à Galeno libr. 1. de differentiis febrium, duorum generum est: licet vt ipse refert, ex horum duorum generum miscella alia tertia euariet, quæ quidem multiplex existit, quoniã & innumerabiles miscellæ modi reperiuntur, cum alterum genus maioris minorisq; ratione superet & superetur, Supradictorum autem duorum generum putredinis alterum fit superante natura, alterum verò superata & euicta: superante quidem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

in inflãmationibus & similibus collectioni tumoribus omnibus pus gignitur: in humoribus autem, qui in venis aut arteriis cõtinentur, quiddam, quod puri proportione respondet, subsidens in vrinis. Verùm hæc putredo, non simpliciter putredo existit, sed aliquid in se continet coctionis, imò, vt dicemus de mente Galeni, potius concoctio quàm putredo est appellanda, cùm sit putrescentis corporis substantiæ mutatio, potius ad perfectionẽ quandam, quàm ad corruptelam. Alterum verò genus putredinis est, cùm vis concoquendi adeò imbecillis facta est, vt nullam amplius facere posit in putrescente superfluitate ad optimũ transmutationem, in qua superfluitatis putredine, secundum substantiam efficitur permutatio, ac multis modis euariat illud quod putrescit. Tertium verò genus putredinis est, quod velut semiputridum appellatur: non quidem superante omnino natura ipsa, vt in primo genere, neque superata vt in secũdo, sed vtrisq; adhuc cooperantibus, neutro tamen euicto, quod genus putredinis multiforme est, ac multiplex, innumerabilesq́; differentiæ, pro eo quòd magis & minus concoctionem suscipit. Attamen in commento aphorismi. XVII. secundi libri, Galenus duo tantùm genera dinumerat: vnũ quod

pot

potius secundum qualitatem transmutatio appellatur, parua scilicet alteratione, ab alieno calore in humoribus ipsis effecta, nondum tamen habente maxime effatu dignã euersionem, ad naturæ suæ contrarium. Aliud verò genus est, quod tam effatu dignã habet eam quæ ad propriæ naturæ est contrarium euersionem, vt non posit iterum ex naturæ coctione ad primã eius redire bonitatem, adeò scilicet imbecilla facta concoquẽdi vi, vt nullam amplius possit facere transmutationem ad perfectionẽ, & hæc propriè corruptio ab eo appellatur, nanq; non amplius ad habitum naturalem redit. At quoniam cuncta quæ putrescunt, ex calido & humido sic afficiũtur, teste Galeno quarto methodi medendi, ea quoque quæ putrescunt, tum calida tum humida esse debent, eodem autore nono methodi, & insuper tertio de morbis vulgaribus, idẽ Galenus dicebat, putredinem ex materia gigni humida, ex causa verò efficiente, extraneo & præter naturam calore: & propterea quæ omni ex parte sunt sicca putrescere non videmus, vt Aurum & argentum: differendum planè est, quo pacto putredo ipsa, quæ causa antecedens est ipsius febris vt diximus, alterari valeat simplici alteratione, absque hoc quòd concoquatur, di-

geratur,ſeu præparetur putreſcens ille ſuc-
cus: hoc tamen prius pro certo habito, nos non de eo putredinis genere velle loqui, quod velut corruptela humorum eſt, vi concoquendi omnino euicta, ſeu adeò imbecilli, vt ab ea nulla mutatio ad benignũ putreſcentis excrementi fieri poſsit, nam talis putredo ſeu humorum corruptela, euacuanda potius quàm alteranda eſt, vt præcipit Galenus nono methodi, & vndecimo, nam quod corruptum iam eſt, id alienum à natura eſt, quod tale eſt, id ſe auferendum dictat: ac quàm primum id educere tentandum eſt, cum nulla ratione fieri poſsit vt naturæ gratiam recipiat, velut idẽ Galenus aſſerit, quarto de ſanitate tuenda, verùm de altero genere, in quo veluti ſemi putreſcens ſeu ſemimalus humor eſt, & in quod adhuc tum innatæ caliditatis tũ alienæ operatio efficitur, vnius quidem concoquendo, alterius putrefaciendo & corrumpendo, hoc ergo genus putredinis, in quo humor veluti ſemiputreſcens ſemimalusq; eſt, alterandum eſſe alteratione, quæ alia à concoctione, digeſtione, ſeu præparatione ſit, intrepidè aſſerimus, nam ſi putreſcentes humores, ex quibus febris accenditur, duo hæc indicant immutationem eorum, videlicet manente ſubſtantia, & euacuationem,
teſte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

teste Gal. libro artis medicinalis: ab eo, qui has febres curare volet, inhibenda prius putredo est, quæ antecedens causa earũ febriũ existit, vt diximus, hæc autem inhibitio, manente tamen humorũ substantia vt perpetuò loquimur, nõ nisi dupliciter fieri potest, aut adhibitis contrariis qualitatibus ipsius putredinis, aut per aliam immutationem ipsum putrescentem succum, non tantùm in contrarias qualitates alterãdo ac immutando, verùm perficiendo quodam modo, ac assimilando, quæ quidem immutatio seu alteratio, concoctio dicitur: & propterea Galenus x i. methodi decretum reliquit, in humorũ putredine, & excretionem, & refrigerationem, & ventilationem, & semi putridorum concoctionẽ ex aduerso respondere. Nunc verò, cùm de prima immutatione loquamur, dicimus, quòd cùm quicũque succus putrefit, de mẽte Gal. calidus præter naturã & humidus efficiatur, ac à calido & humido id perpetiatur vt retulimus, necessum est (cõmunissimi Hipp. præcepti perpetuò veritate seruata, quòd contrariorũ contraria sint remedia) tales succos semimalos seu putrescentes à medico ad cõtrarias qualitates, manente eorum substantia, immutari, quæ immutatio à frigidis ac siccis medicamentis ipsi naturæ paratis, & corporibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

adhibitis optimè perficitur. Hinc acetositatem citri, ſuccum malorum punicorum acidorum, ac pomorum acidorum limoncelii & limonum, omphacium atque acetum & ſimilia, pro ea immutatione perficienda, putredineq; inhibenda ac pro eius malæ qualitatis tranſmutatione facienda, eligimus ex dictis nonnulla medicamenta, ſeu ſyrupos parantes, quam alterationem, aliam à concoctione, Galenus præcepit, libro vndecimo methodi medendi, cùm dixit, putreſcentia ſeminalaque ſanare poſſunt, tum ea quę alterare, tum ea quæ concoquere valēt: excitando ac firmando eius naturæ facultatem, qua naturaliter concoquit. Nec minus videtur eundem Galenum, libro artis medicinalis, præallegato loco, per alterationem, qua putredo inhibetur manente ſubſtantia, duo hæc voluiſſe intelligere: & eam videlicet, quæ propriè alteratio dicitur, & cō-coctionem, quam tanquàm magis vtilem atque præcipuam immediate exponit, præſertim cum cunctæ aliæ, præter has alterationes, ſubſtantiam euacuent, ſiue digeſtiones fuerint, ſiue præparationes, ſeu purgationes vt infra declarabimus. Hinc patet nonnullos iuniores expoſitores in expoſitione ſupradictorum Galeni verborũ, fuiſſe hallucinatos, nanque autumarunt, tantùm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tùm de ea alteratione, quæ cõcoctio appellatur, Galenum intellexiſſe, cùm ſi de ea ſola loquutus ibi fuiſſet, falſum pœnitus aſſereret, ſolam eam putredinem tollere manente ſubſtantia, nam hæc alteratio putreſcentis ſucci, quæ per cõtrarias qualitates putredinis efficitur, idem perficit, ac putredinem, quæ in generatione adhuc eſt ſubſtantia manente, inhibet. Inſuper nec illud effugeret, quin de inſufficientia damnaretur, aut pugnantia aſſereret, cum non tantùm putreſcens ſuccus concoctione & euacuatione curetur, imò alteratione alia ac infrigidatione, de qua libro vndecimo methodi medendi verba fecit, vt ſuperius diximus & propterea vbi græcus codex habet ἀλλὰ τὸ μὲν εἰρημένον εἶδος τῆς ἀλλοιώσεως, πέψις ἐστὶν, quod latinè ſonat, ſed dicta quidem alterationis ſpecies concoctio eſt, fortè deprauatus exiſtens, melius diceret, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς εἰρημένης ἀλλοιώσεως εἶδος πέψις ἐστὶν, id eſt ſed dictæ quidẽ alterationis ſpecies, concoctio exiſtit, quòd ſi velint per alterationem ſolam concoctionem eo loco Galenum intellexiſſe, ſi valeant, eum ab inſufficientia aut pugnantia abſoluant: quamquàm neque hoc quicquam noſtræ opinioni ac veritati aduerſetur, quæ Galeni autoritate, vndecimo methodi medendi ſul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

cita ac confirmata eſt. Quidam alii conco-
ctionem cum prædicta alteratione confun
dentes, frigida & ſicca propriè concoquen-
tia eſſe aſſerunt: cum ea putredinem inhi-
beant, contrarias qualitates putreſcentibus
humoribus inducendo. At quantùm iſti à
veritate deuient cùm de concoctione tra-
ctabimus, liquidò oſtẽdemus: frigida enim
& ſicca, & ſi putreſcentis humoris qualita-
tibus opponantur: putredinemq́; quodam-
modo alterando inhibeant, concoquentia
appellari haud poſſunt: nec concoctionem
iuuare niſi quodammodo ex accidenti: im-
mutatis videlicet putredinis qualitatibus,
ex quarum immutatione concoctrix facul
tas fortè valentior redditur. Hinc conclu-
damus, putredinem, de qua modò loqui-
mur à medico alterari poſſe, per immuta-
tionem earum qualitatum, quæ ipſi putre-
dini propriè inſunt à contrariis qualitatibus
vt dictum eſt, ac per ea quæ dictas contra-
rias qualitates poſsident, putredinem poſſe
ſiſti ac inhiberi manente ſubſtantia in qua
ea conſiſtit, cum eis quæ ſuperius conſcripſi
mus, quæ alteratio alia eſt à concoctione,
digeſtione, ſeu præparatione. Et ſi Gale-
nus concoctiones interdum alterationes ap
pellat, & vim concoctricem alteratricem:
nunquàm tamen eas cũ prædicta alteratio-
ne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ne confundit, quinimo secundo & tertio de naturalibus facultatibus, cócoctionem per alterationem diffiniuit, tertio etiã artis medicinalis concoctionem alterationis speciẽ esse dixit. Sed mox obiiciet quispiam, si putredinis occasio vna est transpirationis prohibitio, quo pacto ea putredo inhiberi possit per frigida & sicca, cum ea causam putredinis meatus obstruendo adaugeãtur. Cui responsum sit, primo, nõ immoderatũ debere esse infrigidantium & exiccantium vsum: secundo, quod ex his maius sequitur commodũ quàm incommodum. Ad hæc quod eis vti debemus frigidis & siccis, quæ acidam qualitatẽ participant, tenuisque sint substantiæ, ac humiditatis multæ admixtionem habeant, qualia sunt ea quæ supra narrauimus, aut quæ acrimoniam possideant, vt acetum, & non eis quæ valde adstringentia sunt, terrenæ ac crassæ corporis consistentiæ seu substantiæ. Qua de re cum acidus sapor potissimum gignatur, dum quid à calido mutatur incipiente concoquere, nõ tamen perfecte id superante, vt Galenus asserit quarto de simpliciũ medicamentorũ facultatibus, acidãq; qualitatẽ frigidũ subtile efficiat, tenuiumq; partiũ sint acida, eodẽ autore eodẽ libro: sequitur, quòd quàm primum penetrãtia nõ obstruãt, cũ hoc ꝓ

put

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

putredinem inhibentia, maximum compa-rent commodum, ac ex pauca adſtrictione vaſa corroborentur, potiusquàm propter oſculorum exiguitatem lædantur. Vlterius ea permiſceri poſſunt cum aliquo infrigi-dantium decocto, aut aliquo quod liberare obſtructiones valeat, quorũ copia magna penes medicæ artis autores reperitur: & hoc pacto ne dum putredinem non adaugent, ac tranſpirationem prohibebunt verùm & cauſam oppugnabũt, & febrem pariter ex-tinguent, illud quod ſine cunctatione agẽ-dũ eſt præcepto Gal. x. methodi medendi, quod ſi ea putredo per ſe ſola ſubſiſtat, vt ſæpius eſt videre, ipſiusq; putredinis efficiẽ tes cauſæ non adſint, quid prohibeat prædi ctis auxiliis vti pro ea immutanda? nihil ſa-nè, & hæc de alteratione ſint dicta ſatis.

De concoctione.

CVM tres in animalibus corporibus fiãt alterationes, vt Galenus aſſerit li. v. de ſimplicium medicamentorum facultatibus, quarum vna ſecundum naturã eſt, cum vi-delicet in ventre cibus coquitur, aut in vi-ſceribus & vaſis qui inibi generatur ſuccus, vnde pars vnaquæque nutriatur: altera contrà planè præter naturam, nempe in pu treſcentibus omnibus ab aliena caliditate:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tertia media eſt, ac ex vtraque mixta, partim primæ particeps ac naturalis, partim huius contrariæ quæ eſt præter naturam, dictumque ſatis in præcedentibus fuit, tam de ea alteratione quæ præter naturam eſt mutatio ab aliena caliditate ſuperante ac vincente, quàm de ea quæ ex vtraque alteratione mixta eſt, quæ mutatio tam à calore ingenito quàm ab alieno prouenit: reſtat modo diſſerere, cum de ea alteratione quæ ſecundum naturam eſt, & ab ingenito tantùm calore perficitur, quam alteratione̅ co̅coctione̅ propriè dicimus: tum de alia alteratione: quæ ab ipſo etiam calido innato, ſed non omnino vince̅te, verùm ſuperante quodammodo efficitur, quàm etiam alterationem concoctionem nominamus, nempè hæc quoque alteratio à calido innato ſuperante in humoribus putreſcentibus perficitur, & ſi putredine̅ ea̅ dixerimus eſſe: ac inter putredinis ſpecies dinumerauerimus, cùm in ea actio quædam quamuis modica alienæ ſit caliditatis, tamen quia in ea alteratione naturalis caliditatis actio ſuperat, concoctio potius quam putredo appellari meretur, Galeno autore libro primo de differentiis febrium. Verùm vt dilucidius loquamur, haud ignorandum eſt, primo illud quod græci pepſin, quidam abuſiuè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

digeſtionem vocant,nos qui per digeſtio-
nem aliud quoddam Galeno intelligi volu
mus,clarioris doctrinæ gratia,pepſin quod
græci dicunt,cõcoctionem appellabimus,
quæ concoctio licet ab Ariſtotele quarto
meteororum hoc pacto diffiniatur,conco
ctio eſt perfectio à naturali & proprio cali
do ex oppoſitis paſsiuis, eaq́; in tres ſpecies
diuidatur,maturationem videlicet,elixatio
nem,& aſſationem:ac eis tres inſuper ſpe-
cies cruditatis ſeu inconcoctionis contra-
rias tribuat,nos cum medici ſimus,Hippo-
crati ac Galeno adherentes, de ea velut de
cunctis aliis ad eorum mentem diſſeremus.
De duplici autem concoctione,quæ in cor
poribus noſtris efficitur à calido innato,
Galenum loqui reperi: quarũ vna eſt, quæ
penes alimẽta perficitur,ſimilis quidem exi
ſtens hepſeſi ſeu elixationi,& propterea eli-
xatio metaphoricè appellatur: altera verò,
quæ maturatio metaphoricè ab eo dicitur,
ſimilis exiſtens pepanſi ſeu veræ matura-
tioni. At de prima concoctione, quæ at-
tenditur penes alimenta elixationi ſimi-
li,Galenus tractauit libro tertio de natu-
ralibus facultatibus,eamq́ue hoc pacto de-
ſcribit: quòd nihil aliud eſt, quàm altera-
tio in propriam eius quod nutritur quali-
tatem. Verùm luce clarius, de intentione
Hip

Hippocratis,ab eodem Galeno diffinitur, secundo de naturalibus facultatibus: vbi ait, concoctionem alterationem quandam esse,ac nutrientis in propriam qualitatem eius quod nutritur mutationem. De altera verò concoctione, quæ maturationi similis est, Galenus verba fecit, secundo de ratione victus in morbis acutis,& libro de constitutione artis medicæ circa finem. Verùm cum vtraque à calido innato perficiatur, de vtrisque simul loquutus est libro primo de morbis vulgaribus,his verbis, Concoctio enim naturalis maturatio est morbi, hæc autem concoctio in concoquentis substantiam deductio quædam est,eius quod concoquitur: ergo vbi corpus bene habet, cumque ei quod concoquitur naturæ intercedit familiaritas cum concoquente, mutatio fit & alteratio totius concoquendæ materiæ,aut maximæ partis eius, minimũ quę superat semicocti,at verò quando præter naturam affecta sunt(quod accidit vbi sint à natura immutantis & alterantis aliena)id quod assimilatur paucum est, semicoctum verò excrementum multum. Iam sicut in corporibus sanis,coctionem indicāt excrementa:nō secus in corporibus affectis indicabũt,in quibus verbis, vt liquidò constat,voluit Galenus, vtriusq; concoctionis

con

conuenientiam ac differentiam propalare. Nos autem de ea alimentorum concoctione, quæ ab Aristotele quarto meteororum elixationi assimilatur, & propterea metaphoricè elixatio dicitur, hic loqui non intendimus. At quòd hæc alimentorum concoctio similis sit elixationi, Galenus cum Aristotele concordat vt patet apud eum libro sexto de morbis vulgaribus, & tertio de naturalibns facultatibus. Verùm cùm de concoctione loquimur, de ea intelligere volumus, quæ maturatio dicitur, metaphoricè, per similitudinem eius quam Græci pepansin dicunt, Latini propriè maturationem appellant: quæ in pericarpiis efficitur, vt patet apud Aristotelem eodẽ libro quarto meteororum, hæc autem penes excrementa attenditur, ac crudos succos, ex sententia Hippocratis lib. I. de morbis vulgaribus, & Galeni eodem loco. Hanc autem maturationem, metaphoricè sic appellatã, bifariam in humanis corporibus fieri posse Galenus asserit, secundo de ratione victus in morbis acutis, nam aut qui concoquuntur redundantes succi in corpore, verè crudi sunt, vt acida vel dulcis pituita, nec putrefactio in eis magna existit, imò quædam naturæ familiaritas cum concoquente, qui quidem crudi succi existentes, reliquum
perfe-

perfectionis à calore innato aſſequuti, ac prorſus concocti, & exquiſitè aſsimilati nutrire valent: plus minúsve, pro modo putrefactionis, cum nec ipſi nutrire valeant quamuis concocti ſint, ſi omnino præter naturam fuerint, ſeu à natura alieni, vt teſtis eſt Galenus tertio de cauſis ſymptomatum. Verùm harum duarum pituitæ ſpecierum altera facilius concoquitur, vt quæ dulcis eſt, teſte Galeno libro de conſtitutione artis medicæ. Itaque prædicti ſucci in bonum ſanguinem verſi, demùm in membrorum ſubſtantiam conuertuntur, in toto ſeu in parte, & hæc à Galeno propriè maturatio dicitur, natura enim ſemper nititur, ſuis viribus vtens, aſsimilare partibus nutriendis quicquid fieri vtile poteſt: excernere autem id, quod minimè iſtius modi eſt, eodem Galeno teſte libro ſecundo de differentiis febrium. Aut quæ redundant excrementa alia à prædictis ſuccis, in corpore: præter naturam affecta ſunt, ac à natura immutantis & alterantis aliena, quæ quidem, licet mutata atque à natura ipſa euicta ſint (cum videlicet ipſa eis fortior fuerit, ac ſuo robore ea permutauerit) mutari tamen in ſubſtantiam aliti non valent, eoque maximè, ſi magna in eis fuerit putrefactio, & ſi ſimilia ad quendam mo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

dum fiant membris ſolidioribus, verùm nō adeò vt in ſubſtantiam conuertantur, cum non exquiſitè aſsimilari valeāt, vel quia ex eorū natura aſsimilationi exactæ pugnant, vt bilis tum flaua tum atra: aut quia ſuſcepe runt putredinis qualitatē magnam ab aliena caliditate. Ergo cum putrefactio magna eſt in aliquibus ſuccis, aut excrementum natura ſua tale, vt aſsimilari corpori humano exquiſitè, ac conuerti in eius ſubſtantiam omnino nequeat: id quidem ad quendam modum ab ipſo calido innato perficitur, immutatur, ac ſimilis fit aliquo pacto ſolidioribus membris, verùm non adeò vt diximus, vt in eorum ſubſtantiam conuertatur, ſed à natura ipſa ſuperatum per talem concoctionem aptum redditur vt expellatur, & ſi non propterea vt expellatur ab ea promptius, aut à medico: id euincere, concoquere, ac aſsimilare tentat: ſed vt apponatur, ac nutriat, quod cum exactè perficere nequeat, velut ſuperfluum ac excrementoſum ſecernit, & ad expellendum properat, quæ concoctio, licet etiam maturatio dici poſsit, non tamē propriè, vt ſuperius dicta, quæ penes crudos ſuccos attenditur: ſed generaliori ac vniuerſaliori vocabulo concoctionis vtentes. Talis deniqùe naturæ ſunt vtraque bilis, & qui Græcè ichores dicun-

tur,

tur, teste Galeno secundo de ratione victus in morbis acutis, in quo causam reddidit, cur neutra bilis in sanguinis substantiam redire valeat, eiusdem naturæ est pituita salsa, ex mente eiusdem Galeni libro de constitutione artis medicæ. Ob id Hippocrates cocta quidem consueuit vocare huiusmodi excrementa, quæ à natura ipsa euicta sunt: cruda verò, quæ non sunt euicta. Pari ratione & pus in phlegmonis, quæ cõcoquuntur, fieri ait, quamquam pars nulla ex pure alimoniam accipiat, veluti accipit ex crudis iam dictis humoribus appellatis, cùm concocti sunt, eadem ratione & vrinas crudas cõcoqui dicimus, & si corpus ex coctis vrinis ali non possit. Sputũ quoque in pulmonis seu thoracis affectibus, lippitudines oculorum, & alia similia excrementa, de quibus Galenus mentionem fecit libro de totius morbi temporibus. Cõcoctio ergo & pro generaliori ac vniuersali significato, seu propriè sumpta, quam metaphoricè maturationẽ nos appellamus, ea est apud Galenum, vt diximus. Proinde cum hæ quoque concoctiones opus sint naturæ, teste Galeno primo de morbis vulgaribus, & quinto de simplicium medicamẽtorum facultatibus, necnon prædicti succi semiputridi seu excrementa talem maturationẽ à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ſolidis corporibus conſequantur, ab ea vi naturæ quæ per ſolida corpora protenſa eſt, nimirum ſi aliquo pacto ea excrementa ſolidioribus quodammodo aſsimilantur corporibus, cùm ab ipſa natura euicta ſunt, & propterea concocta appellantur, licet ex eis corpus nutriri non valeat: vt pus, ac quod puri ſimilatur candidum ſedimentum in vrina, aliaque nonnulla, vt diſertè declarauit Galenus libro primo prognoſticorum. At quoniam de hac concoctionis ſpecie loquimur, quæ metaphoricè maturatio appellatur, ſiue propriè dicta, ſiue vniuerſaliori ſignificato ſumpta, cum eam dixerimus eſſe quandam deductionem, mutationem, ſeu alterationem, ac quodammodo perfectionem, actionesque omnes, pariterque & alterationes, in quacunque re fuerint, in ipſo fieri eſſentiam ſuam poſsideāt, vt ait Galenus libro ſecundo methodi medendi nosque perpetuò de ea, tanquam in fieri eſſentiam ſuam poſsidente, intelligamus, & non in alterationis ſeu in mutationis termino, his taliter ſuppoſitis, licet hæc mutatio ſeu alteratio, actio ſit ipſius naturæ: quoniam in fieri eſſentiam ſuam poſsidet, vt diximus, videndum eſt, an poſsit iuuari à medico, & ſi poſsit, cum quibus. At quòd concoctio, licet à calore innato

præc

præcipuè efficiatur, ab aliquo tamen exte-
riorum auxiliorum iuuari poſsit, ſatis dilu-
cidè Ariſtoteles quarto meteororum de-
monſtrauit,& Galenus in cõmento apho-
riſmi. XXII. quinti libri: verùm quòd vna
concoctionis ſpecies quæ propriè matura-
tio dicitur, tum ab ingenito calido, tum ab
externo perficiatur, ſi tamen ipſorum na-
turæ conueniens ac familiare fuerit, vt ca-
liditas ſolis, penes omnes fructus, clarum eſt
videre apud Galenum libro quarto de ſim
plicium medicamentorum facultatibus. At
quòd tum naturales alterationes, quæ ab
innato proueniunt calore, elixationi ſi-
miles, cùm videlicet in ventre cibus con-
coquitur, aut in viſceribus & vaſis ſuccus,
ex quo rurſum vnaqueque pars nutritur,
tum etiam & maturationes, quas metapho-
ricè ſic appellari diximus, vt quæ vide-
licet in mouendo pure efficiuntur, à ſi-
mili extrinſecus calore, pro ea concoctio-
ne perficienda, iuuantur: ac naturæ me-
dicus in hoc opituletur, cum his quæ mo-
dicè calfaciant, decretum reliquit Gale-
nus libro quinto de ſimplicium medica-
mentorum facultatibus, & quarto de ra-
tione victus in morbis acutis, & libro de
conſtitutione artis medicæ. Non veren-
dum eſt ergo, maturationes ex Ariſto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

telis Galenique mente, extrinſecus à medico iuuari poſſe. Verùm quoniam concoctioni perpetuò calidum opitulatur ac confert, frigidum verò renititur & aduerſatur, teſte Galeno tertio de ratione victus in morbis acutis, diſſerendum planè eſt, à quibus calidis natura ipſa extrinſecus in maturationibus iuuari poſsit. Siue hæ fiant in dulci, vel acida pituita, ſiue in aliis excrementis: vel puris generatione, quod quidem inſuper ipſemet Galenus optimè nos docuit eodem libro quinto de ſimplicium medicamentorum facultatibus aſſerens, quòd velut ventris concoctioni conferunt ea quæ copiam innatæ caliditatis cibos concoquentis adaugent, non tamen qualitatem: pariter illud quod ad mouendum pus adhibetur medicamẽtum, talem debet caliditatem poſsidere, qualis eſt in naturis temperatis calor natiuus. At ſi iuſto calidior natura fuerit, in eo corpore medicamen quod pus mouebit, calidius ſit oportet, tanto nimirum temperato calidius, quanto & natura eius temperatam in caliditate exuperat. Hinc concludit, cuiuſque ſingulatim hominis ſuum proprium eſſe puris mouendi medicamentum, licet emplaſticum quoque eius generis medicamentum eſſe debeat,
eod

eodem Galeno autore quinto de simplicium medicamentorum facultatibus. Quadere, temperatura eorum auxiliorum, quæ naturam in maturationibus iuuant, commoderata, ac similis ei corpori cui admouetur, esse debet. Proinde non parum nostri temporis quidam chirurgici decipiuntur, qui cunctis corporibus, naturis, & ætatibus, ac particulis eisdem medicamentis, pro iuuanda natura circa puris generationem vtũtur: iubente Galeno, quòd hæc medicamenta, quæ pus mouent, cuiusque singulatim hominis propria esse debent. At cùm nostra natura humida sit et calida, humida, calidaque medicaméta huiusmodi esse debent: non tamen corporis natura humidiora ac calidiora, imò cognatam ac simillimam corporibus nostris caliditatem ac humiditatem posidentia, hinc tum cibos, tum fomenta ac cataplasmata frictiones modicas: & balnea, quæ mediocriter calfaciant, maturationes efficere Galenus asserit primo de morbis vulgaribus, & libro de constitutione artis medicæ ait, perducunt autem ad concoctioné quies & calfactio moderata, boniquesucci modicorum esus ciborum, & modicè calefaciétis vini potus: at caliditatem modicã efficere possunt frictio mediocris, & commodi aquarũ calidarum

coctio
ina
a+2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

vſus, cibariaque & medicamenta quæ haud magnopere calfaciant, quamquam eo loco de maturatione propriè dicta loquatur, quæ tum dulci tum acidæ pituitæ competit, & idem Galenus libro quarto de ſanitate tuenda iuſsit, ſemicrudos humores tum vino, tum quiete ac ſomno concoquere, ac vtiles reddere, & eodem libro, nihil eſſe aſſerit quod æquè concoquat ea quæ concoqui poſſunt, vt ſomnus à Balneo. Proinde toto cælo hallucinati ſunt, qui quibuſdam nominatis ſyrupis, concoctioni opitulari aſſeruerunt: cùm tantum ea ad concoctionem conferant ac quodammodo adiuuent, quæ calorem naturalem vel fouent, vel in ſubſtantia augent, at cùm paucis aut ferè nullis hoc datum ſit ſyrupis, ſequitur vt pauci ſint aut ferè nulli inter eos, quibus noſtris temporibus vtimur, qui poſsint calori naturali ex ſeipſis aliquod adminiculum ferre, pro concoctione ſeu maturatione perficienda, niſi fortè is, qui ex corticibus citri conficitur, cùm cortex citri concoctioni non nihil conferat, ſi vt medicamento eo quis vtatur: licet vt alimentum coctioni renitatur, teſte Galeno ſecundo de alimentorum facultatibus. alii verò ſyrupi, cum quidam calidi vltra quàm oportet, alii frigidi, alii humidi vel

cortex citri

ſic

ſicci ſint:quidam eorũ corpus alterare,quidam præparare, digerere, ſeu euacuare, aut per ventrem,aut per vrinã,aut per cutis occultos meatus materiam educentes, valent, quamquam ex accidenti quidam ſint qui quodammodo coctioni deſeruiant, vt hi qui adſtringendi vim poſsident,aut hi quibus ſomnum conciliamus : per ſe autem ac verè,intrepidè aſſerimus, tantum ea quæ calidum innatum vel fouent vel in ſubſtantia augent, ad concoctionem conducere:cùm hæc actio ſeu perfectio ſolius calidi innati ſit,& propterea ſola ea, quæ temperatè calida ſunt, vt diximus, per ſe ei opitulantur ac conferunt:velut etiam,noſtris temporibus, ſunt inter alimenta gallinarum iuuenum, ſeu gallinaceorum pullorum carnes per elixationem liquefactæ, quod ius conſummatũ medicorum vulgus appellat,aut fortiter contuſæ,alteratæ præcipuè ex hordeacea ptiſana ſimul permixta,ac cũ eis decocta,magis & minus pro naturæ corporũ ratione,ſecundũ quam,vt diximus, concoquẽtia euariari debent, præcipuè cùm vires quodãmodo imbecilles fuerint, & quæ redũdant in corpore excremẽta in ſubſtantiã concoquentis mutari non valeant. Nec minus hallucinati ſunt,qui aſſeruerunt à frigidis concoctionem fieri, ſiue ſyrupi ſint, vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

violaceus,rosaceus,ex nimphea,& vtroque cichorio,& alii nonnulli similes: siue aqua ipsa frigida,cum Galenus ipse decreuerit, frigidum perpetuò concoctioni aduersari, libro tertio de ratione victus in morbis acutis, quinimò nec humor biliosus ab eisdem concoquitur vt aiunt, bene alteratur, at hæc alteratio nullo pacto nec concoctio, nec maturatio dici meretur. Verùm cùm suprà relatum sit, maturationem in acida vel dulci pituita, seu aliis putrescentibus humoribus, ab ea vi naturæ, quæ per solida corpora protēsa est,perfici:ac proinde cùm maturantur solidis ipsis corporibus quodammodo assimilari, nunquid quodlibet, quod eo pacto maturatur, crassius reddatur, quæret quispiam? At cui dubium est Aristotelem quarto meteororum asserere, ex subtilibus semper crassiora fieri, pepansin hoc est maturationem passa omnia. Pariter & Alexander ait,vniuersaliter quæcũque pepansin passa, ex tenuibus crassiora reddantur,& Galenus libro primo de morbis vulgaribus ait,humores qui tenues sunt, omnes esse crudos:& vt concoquantur, robustam desiderare naturam,& libro de totius morbi temporibus asserit, tum saniem ipsam,tum vrinam, tum sputum, lippitudinesve, quin etiã & humores, qui à cerebro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

per palatum & nares defluunt,& deniq; cun
cta excrementa in initio aquea tenuiaq; es-
se: cùm verò quandam temporis processũ
concoctionem accipiunt, crassiora euade-
re, atque pauciora,potissimùm in his mor-
bis,ex quibus ægri seruantur,& libro secun
do prognosticorum ferè idem ait, quòd
concoctio crassiorẽ reddit,non solùm vri-
nam sed etiam deiectionem, item screatio-
nem,atque etiam pituitam per distillatio-
nes & grauedines, necnon per lippitudi-
nem, & pus quoq; in vlceribus. Ex quibus
omnibus infertur,quod quæcunq; matura-
tionem suscipiunt, cùm quodammodo so-
lidioribus membris assimilentur,necessariò
crassiora ac pauciora euadunt:non tantum
ex Aristotelis, & Alexandri mente, verùm
etiam Hippocratis & Galeni. At nõ statim
sequitur,cuncta quæ crassiora reddũtur, ea
esse cõcocta:cùm crassitudinis duæ sint cau
sæ,autoritate Galeni secũdo prognostico-
rum , calidum videlicet , & frigidum, cali-
dum quidem,euaporando & frigidum, ad-
stringendo:cæterùm quæcunque à calido
innato crassiora redduntur, ea cõcocta esse
dicimus,& non quæ à frigido seu nõ natu-
rali calore:quæ quidẽ ne dum coctioni opi
tulantur,imò penitus aduersantur,pariter &
ea, quæ ab ipso crassiora sunt reddita. At

iterum obſtrependo, inſurget aduerſarius, dicens, ſi cuncta quæ pepanſin patiuntur, hoc eſt maturationē craſsiora euadere neceſſum eſt, fruſtra pituita ipſa ac ſuccus melancholicus maturantur, cùm craſsiores per eam maturationem redditi, ad eorum expulſionem valentius reniterentur atque aduerſarentur. Cui reſpondemus, pituitam ipſam, ſiue dulcis ſiue acida fuerit, quibus propriè pepanſis hoc eſt maturatio tribuitur, ex maturatione, craſsiorem reddi: quoniam pepanſin paſſa, in concoquentis ſubſtantiam tranſire valet, & hoc pacto ſolidis membris aſsimilata, nulli dubium, quod craſsior redditur, præcipuè ſi in ea putrefactio non ſit. Quòd ſi in ea aliqua putrefactio magna ſit, aut ſalſa fuerit pituita, vel atra bilis, ſiue aliud excrementum, licet eis maturatio propriè non competat, tamen quia vniuerſaliori vocabulo intelligentes ipſam maturationem, dicuntur quoq; hæc maturari, aſſerimus quod quodammodo pepanſin paſſa à ſolidis ipſis particulis, licet ab earum natura ſint aliena, cum nutrire non valeant, tamen quodammodo eis aſsimilantur ac craſsiora redduntur: quoniam talia cùm natura ipſa maturat, neceſſum eſt vt euincat cumque euicta ſunt, maturata vocare conſueuimus, &

cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

cum concoctio omnia, vt diximus, cogat, & incrassset, teste Galeno quarto de ratione victus in morbis acutis, necesse est ea quoque cùm concoquuntur ac vincuntur, cogi & incrassari: alia tamen ratione, cum à calido innato id perpetiantur, verùm enimuerò ne quis decipiatur magnam cum dico putrescentiam, non de ea intelligere volo, quæ omnino aliena sit, ac nulla ratione possit naturæ gratiam recipere (cum eam, vt suprà retulimus, quamprimum educere sit tentandum, teste Galeno quarto de sanitate tuenda,) verùm de ea intelligimus, in qua natura ipsa adhuc non est euicta. Magnam autem & paruam nominamus, ratione maioris vel minoris operationis caliditatis alienæ: nunquam tamen ipso calido innato euicto, imò semper cooperante ac demum vincente. Verùm si ea excrementa taliter alterata, ac crassiora reddita, valentius expulsioni repugnant, cùm ea in concoquentis substantiam transire non valeãt, ad quid natura seu medicus huic alterationi vacabit, non propter aliud dicimus, quàm quòd concocta medicari iubet Hippocrates, nec ea crassitudo, quam à calido innato acquirunt, ineptitudinem eius parat expulsioni, velut ea quæ à frigido seu calore immodico: quinimò taliter alterata ac euicta

cum

cum nutrire non valeant, ocyus ſecernũtur, nam vt Galenus aſſerit, in commento aphoriſ. XXII. quarti libri, cum cruditas humorum adeſt, tũc aliquid bene euacuari eſt impoſsibile. Cuius rationem reddens ait, oportere medicũ naturæ miniſtrum ipſam perpetuò imitari. Verùm cum ipſa non antè humores diſcernat quàm prius cõcoxerit, nec prius expellat quin prius diſcreuerit, eodem autore aphoriſmo XXII. primi libri, opus eſt vt bona excremẽtorum euacuatio fiat, tum ab ipſa natura quàm à medico, vt prius ea ab eadem natura ſecernantur ac ſeparentur à bonis ſuccis: quæ ſegregatio ſeu diſcretio exactè fieri non valet, ſi cõcoctio ipſam non præeat, tunc nanque hoc eſt poſt coctionem, naturam ipſam habemus euacuationi adminiculantem: & cùm ipſi euicti ſint, ac nutrire non valeant, tanquam excrementoſos ac alienos ab eo quod familiare eſt ſegregãs, expellere tentat, quod quidem prius, cùm permixti eſſent cum familiaribus, infœliciter tentaret, nec id eſſet naturæ ſed caſus ratione, nimirum denique ſi prædicti ſucci ſeu excrementa, licet vt alieni à natura immutantis ac alterantis, in eius ſubſtantiam verti non valeant: in ea tamen immutatione, cùm ab ea euicti ſint, craſſiores aliquo pacto redduntur, non enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

vt crassiores reddat natura, ipsos immutat, ac alterat: nec medicus ipse, cum ei in hoc opitulatur: verùm, vt superet ac euincat & denique assimilet, quibus superatis ac euictis cum nutrire non valeant, nec perfectè assimilari, promptius ac facilius à familiaribus succis eos segreget atque discernat, eisque segregatis commodius à natura seu à medico expellantur, quod quidem ægrius, & non absque magna vi ac noxa ipsius naturæ, perficeretur, si prius videlicet quàm concocti ac euicti essent ac segregati, tentarentur expelli: Simulque familiarium cum alienis expulsio fieret, vt liquidò quisque percipere valet, de mente Hippocratis & Galeni in præallegatis locis. Ex quibus manifestè patet, quantum delirarunt, qui asseruerunt maturationem, seu vt ipsi dicunt abusiue loquentes, digestionem, in aliquo fieri posse, cum eius subtiliatione: cum perpetuò Hippocrate & Galeno constet cuncta quæ maturantur, crassiora euadere, vt diximus. Et si de salsa pituita, quam Galenus libro de constitutione artis medicæ purgare iubet, oppugnare quispiam, eam saltem concoqui non debere: Respondemus, Galenum eo loco de maturatione propriè dicta, quæ tum acidæ, tum dulci pituitæ competit,

velle

velle loqui, de qua insuper maturatione propriè dicta verba fecit quarto de sanitate tuenda, cùm dixit: crudis & semicoctis humoribus qui ante sanguinis perfectionem fuerunt per coctionē, acribus verò ac mordacibus, eductionem competere, at noluit eo loco de maturatione communiter dicta intelligere, quæ non tantum salsæ pituitæ, verùm non penitus corruptæ vt idemmet asserit quinto methodi medendi: verùm & vtræq; bili ac ichoribus ipsis tribuitur eo met autore secundo de ratione victus in morbis acutis. De vitrea verò pituita, licet frigidior sit acida, tamen quia acidæ qualitatis est particeps, acida quoque appellari potest, & propterea non est habenda alia ratio quàm de ipsa acida, licet difficilius concoquatur quia frigidior est, vt tātùm tria sint pituitæ genera, eodem Galeno teste, secundo de differentiis febrium, & quarto de ratione victus in morbis acutis. At mox instabit, & non ab re, aduersarius, dicens, nunquid humores ipsi biliosi, qui cùm calidi & tenues sint, & ea de re paratissimi ad excretionem, vt Galenus asserit libro tertio prognosticorum, concoctione prius egeant, quàm excernantur. Circa quod digladiantur nonnulli nostri temporis medici, quidam asserentes, concoctione non indige-
re,

re, nam cum mordaces ſint, calidiores ac te-
nuiores, tránsfluunt ab vna parte in aliam,
ægrum grauiter infeſtant, acquieſcere non
permittunt, cùm ergo ipſi per corpus mo-
ueantur, naturamq́ue ad eos expellendos
proritent, priuſquam in aliquam partem
decumbant, præcipuè principem, ſtatim
euacuandi ſunt, concoctione eorum non
expectata, præcepto Hippocratis & Gale-
ni aphoriſmo XXII. primi libri, & ſexto
de morbis vulgaribus. Vlterius, ſi craſſos
atque tenaces humores fluxui paratos red-
dimus, eos tenuando, ac incidendo, mea-
tusq; reſerando, vt patet Galeno aphoriſ-
mo XXIIII. libri primi, & nono libri ſe-
cundi cur bilioſos humores tenues fluxuiq;
paratos exiſtentes, ac nullum lentorem par-
ticipantes, priuſquam purgemus concoque-
re tentabimus: cùm ex ea concoctione,
craſsiores reddantur, quibus rationibus con
cludunt bilioſos humores concoqui non
debere. Quidam verò autoritate Galeni
primo de morbis vulgaribus, vbi ait, hu-
mores tenues omnes eſſe crudos, & vt con-
coquantur robuſtam deſiderare naturam,
inter quos bilioſum ſuccum, tum Hippo-
crates tum Galenus dinumerat: necnon au
toritate Hippocratis ſecundo de ratione vi
ctus in morbis acutis, vbi bilioſa cruda ap-

f

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

pellat:non ab re opinantur biliosos succos priusquam expurgentur concoqui debere, cum non mouere cruda idem Hippocrates iubeat aphorismo XXII. libri primi. Hisce rationibus quidam flauam, seu pallidam bilem, antequam è corpore excernatur, concoqui præcipiunt. Alii, concoctione non expectata, statim circa initia purgare iubent, vtrique suam fouentes opinionem Hippocratis & Galeni autoritatibus, prout ex prædictis apparet. Verùm vt tanti quæsiti veritas dilucidetur, attendenda nonnulla sunt: primo, quòd flaua seu pallida bilis, aut in corpore redundans ex vna in aliam partem transfluit, nec sedem sibi adhuc firmam statuit: vel in quapiam parte firma decumbit. Secundo, cùm eam concoqui dicimus, triplici ratione posse intelligi: aut concoctione, qua familiaria alimenta in corpore concoquuntur, quam cõcoctionem, vt diximus Aristoteles & Galenus elixationi assimilant, ac hepsesis græcè dicitur, aut de ea concoctione, quæ metaphoricè maturatio dicitur, Simili existente maturationi propriè dictæ, quæ in pericarpiis efficitur, eamq; græci pepansin nominãt, & cum hæc quoque duplex sit, quædam propriè dicta, quæ tantùm dulci seu acidæ pituitæ tribuitur, vt superius diximus: quædam verò

vni

vniuersaliter dicta, quæ tum aliis succis seu excrementis, tum ichoribus ipsis tribuitur, pariter bifariam de ea loqui possumus. His prælibatis, asserimus flauam ipsam seu pallidam bilem, siue in aliquam partem decumbat, siue de vna in aliam transfluat, seu turgeat, nullo pacto concoqui debere, concoctione quæ elixationi similis est: cùm ex ea alimenta conficiantur, ac in aliti substantiam conuertantur, pariter nec vllus alius succus seu excrementum tali concoctione in nostris corporibus concoquitur, præter alimenta ipsa, quæ à caliditate quæ in humido existit perficiuntur, ex intẽtione Aristotelis quarto meteororum. Propalamus insuper, flauam seu pallidam bilem in corpore redundantem, siue ex vna parte in aliam ea transfluat, siue turgeat, siue in earum aliqua firmetur ac decumbat, nullo pacto cõcoctionem admittere, sumpta concoctione pro maturatione metaphorica propriè dicta: cùm ea, vt sæpius retulimus, tantum competat his succis, qui mutati ac euicti à calido innato, reliquumque perfectionis assequuti & prorsus cocti, corpus nutrire valent, ac in concoquentis substãtiam verti: vt pituita ipsa dulcis, seu acida, ipsa autem bilis, tum flaua tum atra, cùm vna ex sanguine plus calefacto, altera ex eodem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

assato atque adusto gignatur, sanguinis substantiam redire non valent, prout decretum reliquit Galenus secundo de ratione victus in morbis acutis, qua de re talem maturationem flaua ipsa seu pallida bilis nullo pacto admittit. Quòd si de maturatione loquamur, generaliter ac vniuersaliter dicta, secundum quam aliqua cocta seu maturata vocare consueuimus, cùm ab ipsa natura fuerint euicta, eaq; natura fuerit causis fortior, ac ipsas suo robore permutauerit, licet permutata ac victa nulla pars ex eis alimoniam valeat accipere, tunc aut flaua seu pallida ipsa bilis, intra vasa aut in alium quempiam locum decumbit, sua acrimonia caliditate ac tenuitate naturã haud ita proritans ac impellens, vt ex vna parte in aliam expellatur ac transfluat: & tunc asserimus eam, non tantùm concoqui posse, verùm etiam debere, præcipuè si superari ac euinci ab ipsa natura posse existimabis, præcepto Hippocratis aphorismo præallegato, & Galeni secundo de ratione victus in morbis acutis, quæ maturatio, eodem teste, eodem loco, nil aliud est, quàm eius à natura euictio, euincit autem, cùm eam permutauerit: quæ permutatio ex flaua acri & male olente, cùm cruda præexisteret: cocta postmodum, pallidior & minimum male

le olens efficitur, & propterea, licet, quia tenuis, paratissima ad expulsionem sit, quia tamen cruda & tenuis, & quilibet tenuis succus crudus sit, & vt concoquatur robustam naturam desiderat, vt Galenus asserit primo de morbis vulgaribus, propterea concoquenda prius est, vt concocta facilius discernatur ac demum excernatur, velut de pituita relatum est, quam sententiam confirmauit Alexander Trallianus, libro primo, capite decimo sexto, cuius hæc sunt verba, loquens de flaua bile: humor nanque officium facescens, dicta ratione dispositus, coctus, & tanquam subactus ac domitus, minore negotio ab euacuante medicaméto profligitur & exhauritur. Quòd si denuo aduersarius oppugnabit, asserens flauam bilem ex tali concoctione crassiorem euadere, & sic ægrius expelli posse: ei responsum volo, naturam non eò flauam bilem concoquere, vt crassiorem reddat, imò propterea quòd à natura euincitur, ac quodammodo solidioribus corporibus assimilatur, crassior euadit: nec propterea concoquitur, vt crassior fiat, verùm cùm exactè assimilari nequeat post euictionem facilius ac tutius expellitur, cùm perpetuò verum sit, vt diximus, naturam ipsam ægrè expellere, si priusquam excernat, non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

discreuerit: ægriusque discernere, si antea non concoxerit, quod itidem confirmauit Galenus, eo commentario cui titulus est, Quos purgare conuenit quibus medicamentis & quando, concoquitur ergo tali concoctione flaua bilis, si in aliquam partem decumbat, quamquam ea concoctione crassior euadat, nam non propterea concoquitur, vt talis efficiatur: nec propterea quòd talis efficitur non tutius & sine corporis noxa purgabitur, cùm à calido innato, & non ab immodico calore, seu à frigore eam crassitudinem adepta sit, & ea de re excretioni non aduersatur. Siquidem oportet coctionem præire, subsequi verò discretionem, & postea euacuationē, vt bona sit crisis, autoritate Galeni in commento aphorismi vigesimisecundi primi libri: asseruitque humores qui sunt in aliqua corporis parte firmati, neque oportere aliquo mouere auxilio neque medicari ante coctionem, tunc enim naturā ipsam habemus euacuationi adminiculantem. Hinc Hippocrates non ab re, libro primo de morbis vulgaribus, decretum reliquit, coctiones celeritatem iudicii portendere, securitatemque salubrē easque coctiones fieri testatur Galenus eodem loco, natura ipsa causas noxias superante. Patet itaque flauam bilem

certam ſedem habentem, ac in quapiam parte firmatam, inibiq; putreſcentem, prædictam concoctionem, ſeu maturationem generaliter dictam admittere. At ſi ea turgeat, agitetúr, & de loco ad locum moueatur, ac transfluat? quia turgere nil aliud à Galeno dicitur eſſe, niſi cùm humores vehementi motu agitantur, ac ab vno loco ad alium confluunt, dolores & titillationes afferendo, ægrum quieſcere non permittentes, vt ſcriptum reliquit eo commentario, cui titulus eſt quos purgare cõuenit &c. & in commento aphoriſmi vigeſimiſecundi primi libri:) eo caſu aſſerimus flauam bilem taliter conſtitutam, nullam concoctionis ſpeciem admittere: imò mox, circa initia, eam purgare conuenit, nam cùm in motu vehementiore ſit, ægrum infeſtans, faſtidiens, & quieſcere non permittens, priusquàm in aliqua ſede, præcipue principi, decumbat, naturæ ipſi in expellendo auxiliantes, purgante medicamento vtendum eſt, quod quidem non tantum Hippocrates & Galenus in ſuperius allegato aphoriſmo vigeſimoſecundo primi, & primo quarti libri nobis præceperunt: verùm hoc ipſemet Galenus iubet, libro quarto de ratione victus in morbis acutis, ſub his verbis: nam vel ſtatim ab initio, priuſquàm in partem

turget

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

aliquam confirmentur humores, medicandum: vel poſtea, cùm ad maturitatem perducti fuerint: præcipuè ſi maturari valent, pariter & commẽtario cui titulus eſt, quos purgare cõuenit: ait, in his autem qui ægrotant, ſi diuturnus futurus eſt morbus, expectanda ſemper erit cõcoctio: ſin breui ſoluendus inter initia, ſi modò à concitatis pendeat humoribus: purgare licet, & paulò inferius, aſſeruit, hos ergo humores euacuare cõuenit, in motu, agitatione, ac fluxu poſitos, qui verò aliqua parte corporis conſederunt neque vllo alio auxilio, nec medicamento prius mouendi ſunt, quàm concocti fuerint. Ex quibus omnibus lucidè percipimus, Galenum ſæpenumero flauam bilem concoqui poſſe ac debere aſſeruiſſe, priusquàm purgetur, concoctione videlicet generaliter ſeu vniuerſaliter dicta, prout videre licet apud eum libro ſecundo de ratione victus in morbis acutis, vt diximus: ac de ea flaua bile intellexiſſe, quæ in aliqua parte decumbit, ac ſedem propriam ſibi ſtatuit. Interdum autem, compertum habemus, apud eum calidos acres tenuésve ſuccos turgentes, mox, circa initia, purgandos eſſe, cùm nullam propriam ac determinatam ſedem obſederint, qua de re flauam bilem ante concoctionem in his verbis pur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

gare iubet, prout ſuperius in nonnullis locis, quę citauimus, inſtituit, nam cùm ſuperabundantes humores mouentur, & per totum corpus deferuntur, nondum in aliqua parte firmati: tunc ad eos expellendos natura incitatur, & aliquo indiget manum porrigente, & hunc humorum motum ad aluum deducente, prout patet in commento aphoriſmi primi libri quarti. Tantæ igitur controuerſiæ, his ſic dilucidatis, veritas ſatis admodum liquet, ac ad mentem Hippocratis & Galeni determinata eſt, ac quid ad prædictas opiniones ſit reſpondendum liquidò conſtat. At rurſus aduerſarius inſtabit, ſi Galenus in commento aphoriſmi vigeſimi ſecundi quarti libri aſſerit, quo in tempore natura à cauſis morbum facientibus grauatur, adeſt autem cruditas humorum, tunc aliquid bene euacuari eſt impoſſibile: & in fine eiuſdem commenti, ait, cum in morbi principio ſemper ſint ſigna cruditatis mala erit talium humorum euacuatio: cur flaua bilis ipſa, licet turgeat, in principio euacuari ante concoctionem debeat, aut quo pacto bene euacuari poſsit? Verùm nulli non patet, Galenum in præallegatis locis de euacuatione humorum, qui in aliqua parte firmati ſunt loqui, & non de eis qui turgẽt: quibus cum natura incitetur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

propter eorum motum, titillationem, ac mordacitatem, ad eos expellendum: cogimur nos quoque eam iuuando, purgationem accelerare, priusquàm in aliqua principi sede decumbant, & si nulla concoctio, nec discretio præeat, turgentes enim humores ante concoctionem euacuare in aphorismo vigesimosecundo primi libri iussit Hippocrates, quare flauam bilem si turgeat circa initia prius quam in aliqua parte firmetur, nulla expectata cõcoctione, statim præcepto Hippocratis & Galeni, purgare quispiam non vereatur: velut etiam interdum, etsi non turgeat, sed in quapiam parte firmetur, eam purgare cogimur, vt infrà disertissimè ostendemus, de mente eiusdem Hippocratis & Galeni.

138

De digestione.

ETSI nonnulli nostri temporis medici, ad pauca respicientes, nullam faciãt inter concoctionem & digestionem differentiam: quantum tamen hi à veritate deuiant, ac quo pacto hallucinati sunt, ex Galeni aliorumque bonorum artis medicæ autorum mente dilucidare decreui, cùm id non paruam rei medicæ tirunculis studiosis vtilitatem afferat, sæpe enim quosdam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

dam medicos digeſtione pro concoctione ac concoctione pro digeſtione æquiuoca ratione vtentes, ipſi cùm audiant, in prauos labuntur errores. At nos veritatem inueſtigantes dicimus, quòd digeſtio propriè, idem ſonat, quòd diſtributio, diſtinctio, ſeu compoſitio ordinata, hinc digerere proprie, idem eſt quòd ordinare, diſponere, diſtribuere, vel diſtinguere, vnde id quod apud Græcos diatatto ſeu dieutheto vel diacoſmeo vel diacrino ſignificat, id latinè ſonat vt retuli, ordino, diſtinguo, digero, diſtribuo, guberno, diſpono, hinc diacoſmiſis, digeſtio, ſeu diſpoſitio, & diacoſmos digeſtio diſtinctio, ſeu ordinata compoſitio dicitur: & diacriſis ſeparatio, diuiſio ſeu diſcrimen, pariter quoque quod Græci anadoſin dicunt: nos digeſtionem appellamus, & diadoſin diſtributionem. At hæc digeſtio ſeu diſtributio, penes alimenta propriè attenditur, cum anadoſin cibi diſtractionem à natiuo calore in proprium corpus propriè appellamus, velut etiam & diadoſin, quamquàm & hæc inter ſe quodammodo diſcrepant, vt patet apud Galenum libro ſecundo de naturalibus facultatibus, hæc autem digeſtio, aliud non eſt quàm ordinata alimentorum diſtributio. Verũ quòd hæc à concoctione

diſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

discrepet, patet apud Galenum libro quarto de vsu partium, vbi talia profert verba, quòd autem animalium ventriculi sed minimè cohæserint, satis magno indicio est, aliud esse oportere coquendi alimenti instrumentum, aliud distribuendi, & parùm infrà asserit, satis igitur constat aliam quidem concoctionis, aliam autem anadoseos oportuisse esse particulam, & libro qui inscribitur quòd animi mores corporis temperaturam sequantur, loquens de vino ait, nam reuera si commodè eo vtaris, & concoctioni, & digestioni, & sanguinis generationi, & nutritioni confert abundè, & libro tertio de causis symptomatum, hanc anadosin, seu alimenti ex ventriculo in iecur & ex iecinore in totum corpus diductionem, aliam ab alimentorum concoctione diserte cōfirmauit, licet eam inter naturalia opera dinumeret. Ex quibus cuilibet constat, apud Galenum alimentorum digestionem aliud à concoctione intelligi debere: & si per pepsin digestionem impropriè interdū intelligere possumus, per anadosin tamen nunquam concoctionem significari compertum est, quinimò, hanc digestionem seu distributionem, ab aliis facultatibus perfici quàm à concoctrice, quia ab expultrice ac attractrice simul, vt patet Galeno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ſecundo de naturalibus facultatibus: aliaq́;
eſſe medicamenta,quæ ad digeſtionem ſeu
alimentorum diſtributionem faciunt,& a-
lia quæ concoctioni præſidium afferunt,
ac alio & alio tempore exhiberi debere de-
cretum reliquit idem Galenus quarto de ſa
nitate tuenda. Hæc autem digeſtio ſeu di-
ſtributio hoc pacto libro definitionibus
medicis deſcribitur, digeſtio eſt concocti
ac confecti alimenti & in ſanguinē cōuer-
ſi in corporis particulas omnes attractio,
quam natiuus calor molitur. De hac autem
digeſtione alimentorum hic loqui non in-
tendimus, ſed de ea digeſtione quæ circa
humores ſeu excrementa,quæ præter natu-
raliter in corpore,ſeu parte aliqua corporis
detinentur,à calido innato perficitur, hæc
autem bifariam fieri poteſt, vna ſiquidem
cum natura ipſa poſt concoctionem moue
tur,pro digeſtione ſeu diſtinctione ſemipu
tridi ſeu ſemimali prçter naturaliter detenti
excrementi,& demum per ſenſibiles cana-
les ſeu aquæ ductus ſenſibiliter expellit, per
aluum videlicet,vrinam,ſudorem,&c. quæ
digeſtio,ſegregatio,ſeu diſtinctio propriè
appellari meretur: impropriè autem diſtri-
butio,nec minus ea à calido innato perfi-
citur,velut ea digeſtio quæ alimentorum
eſt mediis naturalibus facultatibus, attra-
ctri-

ctrici quidem ex vna, ac ex altera expultrici, hæcque insuper alia est à dictorum excrementorum concoctione, eique succedit vt dicemus quam fortè Græci diacrisin appellarent. Altera est digestio, quàm penes dicta excrementa præter naturaliter quoq; in corpore retenta, ab ipsa natura perficitur ac ea excrementa non vtique sensibiliter postea excernens velut in prædicta, sed per halitum digerens, dispergens, atque per poros cutis insensibiliter discutiens, quæ quidem digestio diaphoresis propriè à græcis appellatur, hinc diaphoreticè, idē quod vis discussoria sonat, à verbo diaphoro, quod idem est latinè, quòd digero, discutio, seu dispergo, & propterea à quacunque causa corporis, etiam substantia propria insensibiliter disipatur, hanc disipationem per halitum digestionem appellamus, de qua etiam veluti de ea quæ alimentorum est digestione, loqui pauca paramus. At de ea loquutus est Hippocrates libro sexto de morbis vulgaribus, cum dixit vigiliam edacem: & Galenus eodem loco ait, vigiliam edacem esse, quia corpus digerit ac dissoluit, & idem de vigilia duodecimo methodi medendi, voluit quòd corpus digerat. Tantùm ergo de ea digestione, quæ à natiuo calore, aduersus excre-

men

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

menta præter naturaliter detenta ſeu putre-ſcentia in corpore perficitur, tam ſi intra vaſa, quàm extra, tam ſi circa partes internas, quàm externas verba faciemus. Verùm attendendum primo eſt, quòd velut ea digeſtio quæ circa alimenta, ab innato calido perficitur, ab eorum alimentorum concoctione diſcrepat: ac eam concoctionem, ſi rite cuncta à natura in conficiendis alimentis perficiantur, ſubſequi debet: pari ratione ea digeſtio, quæ circa corporis excrementa ſeu putridos humores in corpore præter naturaliter detentos à natura ipſa ſeu calore naturali paratur, ab ea concoctione ſeu maturatione, quam circa ea excrementa molitur, valde diſcrepat. Et velut ea digeſtio, quæ alimentorum eſt, eorum concoctionem ſubſequi debet: eadem ratione hæc digeſtio, quæ excrementorum eſt, ſeu humorum putridorum, ſi per ſenſibiles vias expellendi ſunt, eorum maturationem conſequi debet, & propterea Galenus iuſsit, quòd vt bene aliquid euacuetur, oportet coctionem præire, ſubſequi verò diſcretionem. & poſtea euacuationem, in commento apho. vigeſimi ſecũdi quarti, & vigeſimiſecũdi primi libri. Perficitur verò hęc digeſtio, ſeu ſegregatio, ſeu diſtinctio, ab ipſa natura duabus eius facultatibus me-
diis:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

diis: poſt tamen perfectam operationem ipſius concoctricis, attractrici videlicet ex vna, & expultrici ex altera; per primam ſiquidem quod familiare eſt ac trahens, at per excretricem id quod amplius in priſtinam naturam redire non valet, ſeu in alimentum tranſmutari, ſecernens ac diſtinguens ab eo quod familiare eſt, demum expellere tentat per ſenſibiles excretiones, quam expulſionem ſi perficere non valeat, eo tempore, vt infrà dicemus, à medico natura ipſa iuuanda eſt, tum præparatione, tum etiam, ſi opus fuerit, purgatione. Verùm eam digeſtionem excrementorum, quæ per halitum fit, natura ipſa confeſtim, nulla præcedente concoctione, ſæpe molitur, quinimò prius perficere tentat, per halitum videlicet digerere quòd ſi non valeat, id concoquere procurat, & demum ea perfecta ſegregat ac diſtinguit, nec amplius per halitū digeſtionem æquè aggreditur, nam per concoctionem craſsiora, vt ſupra relatum eſt, excrementa reddita, non amplius vtique per halitum facilè digeri valent, quæ concocta ſunt, ſed ſecerni, & demum ſenſibiliter excerni poſtulant, & hac de re Galenus libro de inæquali intemperie voluit eſſe in fluxione duplex genus curationis: vnum, quòd digeratur quicquid humoris

in

in particulam procubuit,alterũ,quòd concoquatur. Verùm digeſtio,dicebat, optanda maximè eſt, quoniam concoctionem hæc duo neceſſariò ſequuntur, puris generatio, & eius in aliquod ſpacium abſceſsio: ex quibus verbis palàm oſtendit, digeſtionem per halitum excrementorum maturationem ſubſequi non debere, ſed potiſsimum eam præcedere, hanc eandem per halitum digeſtionem, primò ante concoctionem exequendam iuſsit Hippocrates in cura pleuritidis ſecundo de ratione victus in morbis acutis, in principio. Diſſerendum autem modò à nobis eſt,nunquid ea digeſtio excrementorum, quæ eorum concoctionem ſubſequitur, diſtinctio ſeu impropria diſtributio appellata, iuuari poſsit ab arte,& à medico,& ſi poſsit,cũ quibus. Pro primo aſſerendũ planè eſt, quòd velut alimentorum digeſtioni quibuſdam auxiliis medici opitulantur vt patet de mente Galeni. I I I I. de ſanitate tuenda, & libro quòd animi mores corporis tẽperaturas ſequãtur, & primo de ſanitate tuenda, ac ſecundo, & quinto eiuſdẽ,pari modo natura ipſa à medico adiuuari poteſt,pro digeſtione redundantiam excrementorũ perficienda,cùm ea ex eadẽ natura perficiatur, eiſdemq; facultatibus mediis,vt ſupra relatum eſt. Quæ au-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tem auxilia ac qualia paranda sunt ipsi naturæ à medico pro hac digestione iuuanda non admodum patet: nam interdum reperitur Galenum asserere, idem posse & concoctioni & digestioni opem ferre, vt de vino enũtiat, in libro quòd animi mores corporis temperaturas sequantur, loco superius allegato, & sexto de morbis vulgaribus sæpe numero idemmet ait, quædam digestionem iuuare, quæ tamen concoctionem impediunt, velut secundo de sanitate tuenda, de exercitatione disseruit, quæ cùm in corpus digestionem adiuuet: ministrari tamen non debet, nisi alimẽta, seu succi qui in ventre aut vasis continentur, optime concocti sint: aliâs periculum esset, ne priusquam per maturam cõcoctionem vtiles sint, in omnes animalis partes rapiantur, & libro quarto eiusdem dicebat, post cibum non esse sumenda medicamenta, quæ ad vehementiorem distributionem faciunt, nam tunc non distribui, sed concoqui, quæ sumpta sunt, est vtilius, quare melius est eo tempore vti aliquo præsidio, ad concoctionem, præcipuè qui egent, ex quibus Galeni verbis liquidò constat, interdum eisdem medicamentis posse & concoctionem & distributionẽ à medico iuuari, & sæpe numero diuersis auxiliis. Sed quò veritas clarior fiat

nota

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

fiat, haud ignorandum est, concoctionem ipsam, ac distributionem, seu digestionem: velut & alia naturalia opera, ab ipso calore innato perfici, vt patet Galeno in cōmento aphoris. decimiquinti primi libri, & in commento aphoris. septimi secundi libri, qua de re nec quempiam præterire debet ea auxilia quæ cōcoctionem in simul & digestionem adiuuant, talia à medico paranda esse, vt calidum innatum seu naturam ipsam, roborent atq; adaugeant, vel saltim non dissipent, sed seruent, nec minus sciendum est, aliquem succum seu excrementum promptius ex sui natura posse & cōcoqui, & distribui, seu digeri: aliquem verò, ægrius. His sic dilucidatis, constat cuique, quòd ea excremēta, quæ in corpore redundant, si facilioris sint maturationis ac digestionis ex sua natura, viribus ipsis non admodū imbecillioribus existentibus, potest à medico eisdem auxiliis iuuari calidum innatum pro eorum concoctione seu digestione perficienda, & propterea Galenus libro de constitutione artis medicæ, pro dulcis pituitæ ac acidæ concoctione perficienda, modicè calefacientis vini potum laudabat, de quo itidē vino, vt diximus, libro quòd animi mores corporis sequantur temperaturā, sit scriptum reliquit, nam reuera si cōmodè vta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ris & concoctioni, & digestioni, & sanguinis generationi, & nutritioni confert abundè. Pariter ergo & ipsius dulcis seu acidæ pituitæ digestioni, vinum ipsum opitulabitur: cùm eius concoctioni opem ferat, quòd si vires ipsæ quodammodo imbecilliores fuerint ac calor innatus non multus, simulque excrementa ipsa redundantia, ex eorum natura ægre & concoctioni seu maturationi & digestioni obsequentia: non verendum esse puto, aliis auxiliis digestionem iuuari, & aliis concoctionem, nam cùm ea excrementa vehementiori egeant digestione, ac ipsa natura non admodum robusta existit, eis indigent medicamentis, quæ ad vehementiorem digestionem faciant, ac calidum innatum roborent & augeant, hæc autem calidiora esse debent, quàm ea quæ concoctionem adiuuant, cuius generis sunt frigidior, ac propterea crassior pituita, & atra bilis. Ex quibus patet, quomodo Galeni verba intelligi debeant, cùm ait, idem posse & concoctionem & digestioné iuuare, & quo pacto intelligi debeant eiusdem verba, cum asserit, quædam digestionem iuuare, non autem concoctionem, imò eam impedire. Nec mirũ est si ea, quæ corpus humanum excalfaciunt, calorem innatum augendo, aut saltem fouẽdo,
vel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

velut alimentorum digestionem seu distri-
butionem, ita quoque excremẽtorum, seu
redundantium putridorum succorum dige
stionem seu secretionem procurent, nam te
ste Aristotele, pariter & Alexandro quarto
meteororum, caloris natura est homoge-
nea cogere, ac in vnum copulare, quæ ve-
rò heterogenea sunt secernere ac separare,
cùm verò redundans putridus succus partes
habeat heterogeneas, post eius concoctio-
nem innatus calor secernere tentat, quod fa
miliare est attrahens, quod verò alienũ ex-
cernens, veluti in conficiendis alimentis in
vẽtriculo, quicquid veluti terra aut lapides
in eis cõtinetur, segregat: quod verò velut
palea & furfur in hepate exẽplo peritorum
præparandi tritici, qui si quid terræ aut lapi
dum aut siluestrium seminum admixtum
sit, quæ perniciosa corporibus esse solent,
aut paleæ & furfuris: vtiliter purgant, pro-
ut Galenus asserit libro quarto de vsu par-
tium. Hæc autem operatio perficitur à cali-
do innato, quatenus calidum, innatum est,
& quaten⁹ calidũ, & propterea à calidis me-
dicamẽtis auxiliari potest, quæ tamẽ nõ ad
modum temperamentum excedant, quia si
multum excederent, imbecillũ reddẽtia in-
natum calorem, digestionẽ potius impedi-
rent, quàm iuuarẽt, nã licet cuiuslibet calidi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

sit heterogenea segregare, non tamē cuius-
libet est secernere putridum humorē à non
putrido: sed tantùm hoc opus innati caloris
est, possunt tamen ei opem ferre, & ea quæ
ipsum calidū fouent, & quæ ipsum augēt,
siue in substātia, siue in qualitate. Verùm ea
quæ in qualitate augēt, sunt vehemētius di
gerentia, qua de re eis vtimur vbi vehemē-
tiori digestione opus est, quamquam hæc
quoq; calida, nō tātùm calfacere debeāt, vt
ipsum innatū calorem valeāt in igneā qua-
litatē transmutare, calor enim adauctus ve-
hementius alterat, modo tamē nō eo incre-
menti perueniat, vt iam colliquet, tūc nanq;
ad omnia est inutilis, autore Galeno tertio
de causis symptomatū (& si hæc quoq; cali
ditas ignea possit extenuare ac dissoluere,
vt patet Galeno in commento aphorismi
vigesimi sexti secundi libri & aphorismi
quinquagesimi septimi quarti libri.) Ex
quibus patet, quo pacto auxilia iuuantia di
gestionem redundantium putridorum ex-
crementorum, interdum ab eis quæ matura
tionem adiuuant, nō discrepant, & sæpe nu
mero calidiora quàm ea quæ concoctio-
nem adiuuant esse debeant, prout maiori
vel minori digestione natura egeat pro di
gerendis succis prædictis seminalis. Insuper
& quæ vehementius digerāt, calidiora esse
deb

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

debent, quàm quæ concoquunt, nam in digestione, vel secretione seminali succi, nõ vna tantùm facultas operatur, veluti in concoctione concoctrix, sed duæ naturales facultates eodemmet tempore, attractrix ex vna, ac expultrix ex alia. Cùm autem cunctæ hæ à calido innato perficiantur, si temperate calida adhibeantur, admodum imbecilla erit earum facultatum operatio: cùm non satis sit pro duabus facultatibus eomet tempore vehementer suam actionem perficientibus tanta caliditas, quanta soli concoctrici operanti abundans esset, verùm maiori indigent, vt supra retulimus, proinde segregatio absque valido calore peragi nequit, vt Galenus testatur quinto de simpli. medicamen. facultatib. horum autẽ medicamentorum materiæ admodum medicis notæ sunt, ex quibus tum decocta, tũ syrupos tum electuaria, tum aliis modis sibi talia auxilia præparant. Est ergo hæc digestio seu secretio, opus duarum facultatum naturalium, & propterea à concoctione discrepat, quæ concoctricis tantum opus est: iuuaturque vt plurimum ab aliis auxiliis, quàm ab eis quæ concoctioni opem ferũt, præcipuè cum vehementiori indigemus digestione, eaq; alio tempore adhibẽda sunt, quia post concoctionẽ, si rite natura à tali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

bus auxiliis iuuanda ſit, & præcipuè eo tem pore quo ſeuiora cuncta ſymptomata apparent, ac ægri grauiter ſe habẽt, natura ſeparante à bonis mala, & ad excernẽdũ præparante, iuxta Hippocratis & Galeni ſententiam, aphoriſmo. XIII. ſecundi libri, ſi vnica expulſione morbi cauſa pellenda ſit, ſin autem non, eis vtendum eſt toto morbi tempore, quo concoctio apparet, vt eis adiuta natura, illud quod concoxit facilius ſecernat. Differt autem hæc digeſtio, quæ excrementorum eſt, ab ea quæ alimẽtorũ: cũ in hac attractrix, nõ ita vt in illa operetur validius, ſed expultrix. De diaphoreſi autem, hoc eſt per halitũ digeſtione, pauca admodum diſſeremus, cũ à nonnullis abũdantiſsimè ſcripta reperiatur, tum quia ex his, quæ ſupra retulimus, & quid ea ſit patet, & quibus auxiliis perficiatur, quia calidis: quamquam & hæc tepentem calorem obtinere debeant, vt lini ſemen, ac chamæmelum, autore Galeno vndecimo methodi medendi, nec minus à balneo ſomnus, malos ſuccos per halitum digerit, vt idem Galenus aſſerit, quarto de ſanitate tuenda, & eodem libro, oleum deſcribit, ex floribus populi quod ſine vlla morſione per halitum digerit, pariter & ex chamæmelo, & anetho medicamenta deſcribit, quæ per ha-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

itũ digerere possunt, quæ cuncta tepẽtem calorem posſident vt diximus, quamquam & prædictis calidiora quoque reperiantur, quæ calfacere, extenuare, diſſoluere, ac valenter digerere valent, his denique ac ſimilibus vtendum eſt pro hac digeſtione iuuanda, quæ per halitum dicitur, at quo tempore eis vtendum ſit ſuperius relatum eſt. In quo verò ab eis, quæ concoctioni opitulantur, diſcrepent, Galenus quinto de ſimplicium medicamentorũ facultatibus, per belle declarauit, & hæc de digeſtione ſint dicta.

De Præparatione.

CVM ergo in hac excrementorum digeſtione, ſecretione, ſeu diſtinctione, quæ mala ſunt à bonis ſeparans, ad excernendum natura præparat, vt ſentit Gale. in commento aphoriſ. decimi tertii ſecundi libri: conſentaneum eſt diſſerere, quo pacto medicorum ope poſsit humorum excernendorum præparationi opitulari, & quibus auxiliis, ſæpe enim redundans vitioſus ſuccus, exiguis canalibus, per quos expelli debet, craſsior ac viſcoſior exiſtit: quare ab ipſa natura expelli nequit, ni canalium ſiue foraminum hoſtia, per quæ debet purgatio fieri, reſerentur, craſsities te-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

nuetur, ac viſcoſitas eius, quod debet euacuari, incidatur. Hinc corporis præparationem, teſte Galeno in commento aphoriſ. vigeſimiquarti primi libri, nil aliud eſſe affirmamus, quàm aliquod corpus purgationi imparatum, paratum facere. hoc autẽ eſſe imparatum bifariam præcipuè fieri poteſt, aut ex parte ſuccorum redundantium, qui purgandi ſunt: aut ex parte viarum, per quas redundantes ſucci expellendi ſunt, ac à pharmaco trahendi, ſi ex parte ſuccorũ, erit aut eorum craſsities, vel tenacitas, ſiue lentor, vel vtræq; ſimul, at ex parte foraminum ſeu meatuum, vna tantum cauſa eſſe poteſt, videlicet eorum obſtructio, quæ omnia purgationem impediũt, & proptèrea non immeritò eodem aphoriſmo XXIIII. primi libri, iuſsit Hippocrates, raro in acutis paſſionibus in principiis, medicinis purgantibus vti, nam cùm in ipſis morbis acutis, facultas nobis non detur circa eorum principia præparandi corpora: raro circa ipſorum initia purgationes in bonum vſum nobis venientis, opus nanque eſt, vt purgatio omnibus rectè procedat, ſine torminibus, vertigine, faſtidio, difficultate, ſeu ægrorum diſſolutione, corpora quidem prius fluida facere, præcepto eiuſdem Hippocratis aphoriſmo IX. ſecundi libri, quod quo-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

que passim Galenus decretũ reliquit eo cõmentario, qui inscribitur, Quos purgare cõuenit &c. Verùm quod medicorum auxiliis compluribus hoc perfici possit, cunctis equidem patet, nam si nil aliud est corpora fluida facere, hoc est purgationi præparare, quam crassos succos tenuare, viscidos incidere, ac foramina per quæ huiusmodi succi pertransire debẽt reserare, vt patet Galeno in commẽto supradicti aphorismi noni secundi libri, & sexto de morbis vulgaribus: nonnullaq; inter medicos comperta sint auxilia, quibus mediis possumus talia in corporibus, cùm opus sit operari, sequitur medicũ humorũ in corpore redundantium præparationi absq; dubio opẽ posse ferre, qua de re, sexto de morbis vulgaribus, præcipit ante epotum veratrũ lauare, ac cibum sumere, vt celerius purgatio fiat, hanc eandem sententiam reliquit aphorismo decimotertio quarti libri. Et Gale. in commento aphorismi vigesimiquarti primi libri, non tantùm hanc facultatem præparandi medicis tribuit: imò nonnulla ibi dinumerat, ex quibus ipsi medici occasionem arripere possunt, pro prædicta præparatione facienda, & insuper eodẽ commento, postquã declarauit quibus indiget, is qui purgãdus est, asserit, quia oportet eius humores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

quàm maximè fieri poteſt eſſe fluxui paratos, hoc eſt tenues, nullum lentorem participantes, & aperta eſſe forâmina, (nam & nos iſta antea paramus cum quempiam ſumus purgaturi:) & vt vno verbo dicã, hæc præparatio contrario modo ſe habet cum concoctione, ſeu digeſtione, nam illa, ex natura præcipue & non ab arte fit, hæc verò ab arte potius, quàm ab ipſa natura, præparationi ergo ars medica, & medicus opitulatur, nemine contrariũ ſentiente, ſiue per vomitum, ſiue per alui ſubductionẽ purgare velis, imò huius præparationis autor, præcipuè medicus eſt, ipſi naturæ auxilia pro ea perficienda porrigens, ſine quibus ipſa fortè perpetuò omnino non aſſequeretur: at cum quibus, nondum liquet. Verùm ſi præparatio penes redũdãtes ſuccos, craſſos, & tenaces attẽdatur, eis quæ tenuãt ac incidunt vtendum eſt, de quibus libro de attenuãte victûs ratione, talem protulit ſententiam: ſi quid igitur olfactui, aut guſtui, aut vtriq; ſimul acre & mordicãs, & calidũ apparebit: ſcito id facultatem habere tenuandi, ac incidendi, pariter & quæ eidẽ olfactui odorem bonum inferunt, & guſtui aromatis ſpeciem repreſentant, & demum ſubdit, incidunt præterea & quæ ſaporem habent quendam nitroſum, aut ſalſum, nec minus

his

Ppo. [illegible] artis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

nis amara, tenuandi facultate ſunt prædita, ut eorum facultas aceto & melle intẽditur. Ex quibus colligo, tum acria, tum ſalſa, nitroſa, tum etiam & amara, facultatem habere craſſos humores ac viſcidos tenuandi ac incidendi, de mente Galeni, quorum ſi quis velit catalogum inſpicere, tum olerum, tum ſeminum, tum ipſarum arborũ, germinum, ac aliorum, ſupradictum Galeni librum de attenuante victus ratione perlegat. Quædã verò ſummatim in cõmento XXIIII. primi libri annotauit, vt in melicrato decoctũ hyſſopi, origani, tragorigani, thymi, vel pulegii. Et octauo methodi medendi, nõnulla quoq; dinumerat, tum in alimentorum, tum in pharmacorum ratione, vt ptiſanã, mulſam, calaminthum, hyſſopum, origanum, ſerpillum, apium, pariter in mulſa incocta. Verùm inter omnia præcipuè in febribus, vt quod nec febrem accendat oxymel ſummopere extollit, quanquam & hæc pariter obſtructiones liberent, & libro vndecimo eiuſdem, ſummopere ptiſanã, aquam mulſam, ac oxymel approbauit. In immodica tamen febris caliditate, omnibus relictis, confugit ad ptiſanæ cremorem, quam ptiſanam & detergere, & diſſecare, ac reſoluere decretum reliquit quarto de ſanitate tuenda, & primo de ratione victus in

mor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

morbis acutis:& in eo commentario quem de ptiſana compilauit, talia de ptiſana verba retulit, ſanéne vllum quidem alterũ datur inuentu, quod ſiue vt medicamentum, ſeu tanquam nutrimentũ exhibeatur, quod horum amborum compos ſit præter ptiſanã, inciſionis videlicet & humectationis, præterea eodem cõmentario dicebat, febribus ardentibus ptiſanam eſſe accommodatiſsimam: incidit enim ac detergit, cũ hoc quòd frigida ſit & humida. Hac ergo conſulo vt medici in ardentiſsimis febribus vtantur, cùm redundantium ſuccorum præparatione egent, nec minus tãquam præcipuo medicamẽto rogo vtantur oxyſaccharo ipſo: ſecundo loco, oxymelite, vel aqua mulſa, præcipuè febre non exiſtente valida: tertio loco ſupradictorum aliquo decocto, aut ſolo, aut cum ptiſana, mulſave, prout morbus requirit, ac eius cauſa, & ſi eorũ facultas intendi velit, acetum addatur & mel, prȩcepto eiuſdem Galeni libro de attenuante victus ratiõe, loco ſupra allegato, hæc quo ad præparationem, quæ penes redundantes purgãdos ſuccos attenditur, dicta ſufficiant. Reliquum eſt de eis medicamentis, quæ præcipuè detergunt, poros repurgant, ac infractu liberant, & hoc pacto foramina, vias, vaſorumq; oſcula reſerant, diſſeramus, quæ

à Ga-

à Galeno quinto de ſimplicium medicamentorum facultatibus bifariam conſiderantur, quædam nanque poros repurgantia medicamenta appellantur ab eo, vt patet eodem libro, & hæc in duo ſubdiuidit, genere quidem ſubſtantiæ minimè diuerſa, verùm ratione maioris minoriſq; diſcrepantia ſunt, nam vtraque calida ſunt, tenuium partium, nitroſa, ac amara. Horum autem medicamentorum, quædã in ſuperficie ſordem auferunt: quæ extergentia ſiue rhyptica nominantur quædam verò abſtergendo etiam poros repurgant, quæ quidem ſupradictis ſubtiliorum ſunt partium, emplaſticis contraria, proinde hæc phractica & cathartica quaſi expurgantia & farctu liberãtia dicas, appellantur. Quæcunque ergo nitroſa, amaraque ſunt, ea ad purgandos meatus omnes valere noueris: quæ verò vlcerum ſordes, ac cutis vniuerſæ extergunt, non tantùm hæc, ſed & viribus minora auferre poſſunt, vt dulcia tenuium partium puta mel, ex cerealibus faba, ex fructibus amigdalæ, quæ edendo ſunt, quædam verò, licet meatus intus aſſumpta purgare valeant, poroſque extergere, cuti tamen adpoſita, quia eis quædam adſtrictio adiuncta eſt, repurgare nõ poſſunt: nam compoſita ſunt ex amara acerbaque facultate, ac occluditur

mea

meatuum exiguitas ab eorum adstrictio-
ne, priusquam in altum abstergens substan-
tia recipiatur, ac probè meatus expurgētur,
vt absinthium: at quædam sunt quæ vtrūq;
perficiunt, & intus sumpta, & foris imposita,
vt erui ac lupinorū farina, si amara fuerint,
amigdalæ amaræ, vrticæ semen, scilla, &
iris &c. quædam verò huius generis medi-
camenta, præterquam quòd detergūt, ac in
farctu liberant, vim quoque habent exte-
nuandi ac incidendi crassos lentosq; humo
res vt, serifon & abrotanum, quorum medi
camentorum poros purgantium, ac abster-
gentium, & ea de re obstructiones soluen-
tium, ac in farctu liberantium, mentionem
fecit Galenus octauo methodi medendi:
quo loco asserit vniuersale documentum,
quodq́ quæ detersoriam habent facultatem
tum intus sumpta tum foris admota, obstru
ctiones soluunt, quanquam & ibi quoque
nonnulla dinumeret, quæ cum hoc quòd
obstructiones soluunt, tenuant ac incidunt
crassos ac lentos humores, de quibus suprà
mētionem fecimus: nec minus & quinto de
simplicium medicamentorum facultatibus,
loco superius allegato, innumeraq́; talia cō
periuntur apud alios artis medicæ autores,
quare particulatim vt ea hic dinumerē non
est necesse: Quædam autem poros, forami-
na,
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

na, seu meatus reserantia à Galeno appellantur, quæ pariter: in duplici sunt differentia, nam quædam cutis meatus reserant, quę rare facientia seu areotica nuncupantur quædam verò vasorum oscula reserant, quæ aperientia seu anastomotica appellantur, quorum medicamentorum contraria, diuersam etiam sortiuntur appellationem, nam quæ poros contrahunt, condensantia: quæ verò vasorum oscula occludunt, occludētia, cōstringentia, contrahentia, seu obstruētia appellantur, differtq; rarefaciētium natura, ab ea quæ est aperientium, nàm rarefacientium natura, & modicè calida est, tū minimè desiccans, tenuiumq; partium: aperientium verò tum crassarū partium, tum acris ac mordax natura est. Hæc verò cuncta licet quodammodo prædictis (quæ extergere, incidere, obstructionesq; delere diximus) vicina sint: non tamen vndiquaque similia sunt, vt cuilibet ex eis quæ retulimus patere potest, verùm rarefacientis quidē naturæ sunt, chamæmelum, semen lini, althea, & alia huiusmodi: aperientis verò facultatis sunt, quæ acria, simulq; terrena existunt, vt cyclaminus, allia, cæpe, & huiusmodi, quæ omnia à Gal. v. de simpl. medic. facultatibus facilius est videre cum hic vniuersalem quandam methodum inueniendorum medicamen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

torum, ac alimentorum, quibus naturæ in prædictis auxilia præbeamus, scribere intendimus, & non cuncta particulatim, & si qua descripsimus, gratia exempli habeãtur. Præter autem hos præparationis modos, alter ab Hippocrate ponitur, qui laxantibus ac mollius corpus reddentibus, humoresq; fundentibus perficitur, quẽ præparationis modum, decretum reliquit sexto de morbis vulgaribus: & aphoris. decimotertio quarti libri, quibus locis iussit, ante epotum veratrum, vt facilius ac celerius fiat purgatio, corpora præhumectanda esse cibis, ac balneis, & quiete, verùm quoniam laxantium remediorum non simpliciter vna est species, vt patet Galeno quinto de simplicium medicamentorum facultatibus, ea breuitatis causa relinquo: sufficiat tamen, autore Hippocrate, prædictis posse vti, vt corpora idonea ad purgationem reddantur (præcipuè si violentissimo medicamento vtendum sit, vt veratrum est, de quo Hippocrates vtrisq; locis mentionem fecit,) in reliquis verò, si humores purgandi, crassi ac tenaces fuerint antedictis attenuantibus, & incidentibus, vel similibus vtendum est. Meatus verò (per quos ipsi purgandi sunt, ac humores transmittuntur, & à medicamentis trahuntur, quæ vim purgatoriam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

habent) repurgandi ac reſerandi ſunt, cum his quæ hanc facultatem poſsident, quorum methodum ſuperius demonſtrauimus, ac ita purgatio in cunctis rectè procedet. Ex quibus patet, in quo differant ea, quæ præparandi facultatem obtinẽt, ab eis quæ cõcoctioni aut digeſtioni opem ferre poſſunt. Sed mox quæret quiſpiam, nunquid in flauæ bilis redundantia, ſaltem ſi ea non turgeat, præparatio ante eius purgationem competat, vt ea citius ac facilius, è corpore educatur. Iuniores quidam in arte medica, ac in Hippocratis & Galeni doctrina oppidò quàm eruditiſsimi atque exercitatiſsimi, reſpondent, quòd cum flauæ bilis vacuatio facilis ſit, pituitæ verò, ac potiſsimum eius, quæ craſsior & glutinoſior eſt, itemq́; nigræ bilis difficilior autore Galeno decimo quarto methodi medendi, ea de re præparatione haudquaquam indiget. Inſuper eorum opinio corroborari poteſt alia Galeni autoritate tertio prognoſt. quo loco aſſerit, humores corporis calidiores, tenuioresq́; paratiſsimos eſſe ad excretionem, cuius naturæ ſunt bilioſi ſucci, qua de re præparatione non egent. Verùm pace tantorum virorũ dixerim, ipſe ex Hippocratis & Galeni mente aliter ſentio, ea de re, non quidem cõtradicendi ſtudio, ſed vt veritas pateſiat,

quæ mihi videntur, de ea re proferre nō grauabor. Bifariam, vt diximus, corpus potest fluidum reddi, ex mēte Galeni, (Illud quod Hippocrates iussit, vbi quispiam corpus purgare voluerit,) aut humoribus extenuatis incisis ac abstersis, vel omnibus meatibus reseratis, cùm ergo incisio ac extenuatio, succis crassis ac glutinosis seu lentis competat, vt patet Galeno XI. methodi medendi, & in commento aphorismi noni secundi libri, ac plerisque aliis locis: biliosus autem succus haud talis sit naturæ seu essentiæ, consequens est, vt talis præparatio ei præberi non debeat. At cum ipse Galenus iubeat, in commento prædicti aphorismi noni secundi libri, & vndecimo methodi medēdi, singularum particularum meatus, qui his ad superuacuorum emissionem sunt proprii, fluxiles reddere vt intestino ventriculo mesenterio, & concauis iecinoris, intestinum rectum: renibus, vesicæ, iecinoris gibbis, venæ cauæ, arteriæ magnæ, & omnibus quæ in lumbis habētur, eum qui vrinis est delegatus: pulmonibus & pectori, ipsam asperam arteriam & fauces: cerebro & eius inuolucris, eum qui per palatum & nares descendit: consonum erit, hanc saltem fluxibilitatem foraminum, ac meatuum, reserationem in ipsa flauæ bilis redun-

dan

dantia, vbi non turgeat, ſaltem medicum parare poſſe ac debere. At hæc Galenus in commēto aphoriſmi vigeſimiquarti primi libri, in acutis morbis, cùm materia turget, non negat aliquem medicum poſſe arripere occaſionem in primis diebus dicta corpora præparandi, priuſquàm vſurus ſit medicamento purgante, in quibus quidē morbis, propter tēporis anguſtiam, ac morborum prauitatem, ſaltem hæc facultas præparandi nobis datur, imò nec concoquendi, vt iuſsit Hippocrates aphoriſmo vigeſimo ſecundo eiuſdem primi libri, ergo à fortiori, non negabitur nobis hæc facultas præparandi in his morbis acutis, in quibus ipſa flaua bilis non turget. Vlterius, ſi in inſtrumentali morbo, qui obſtructio eſt, contraria eſt recluſio, ſeu reſeratio, vt patet Galeno vndecimo methodi medendi, quodlibetq́; præter naturam ſuo medicetur contrario, cùm pariant obſtructionem, vt Galenus aſſerit octauo methodi medendi, & vndecimo: tum humorum craſsitudo, tum lentitia, tum præter hæc & abundantia: ſequitur redundantiam flauæ bilis obſtructionem parientem, viarum recluſione ſeu reſeratione indigere pro eius purgatione, ſed hæc vna eſt præparationis ſpecies, vt ſuperius oſtendimus. Quare nemo eſt, qui eam

eo casu negabit, præcipuè si ea flauæ bilis multitudo, non ad tātam peruenerit magnitudinem, vt statim circa initia medicum ipsam euacuare cogat, vt infra dicemus. Rursus, si ea non turgente, iusserunt Hippocrates & Galenus ante eius purgationem concoqui debere, saltem cōcoctione generaliter dicta, vt patet secundo de ratione victus in morbis acutis (nam ea euicta ac permutata à calido innato facilius educitur:) quanto fortius negandum nō sit, vias ac meatus, per quos transmittenda est, ac à medicamento trahenda, recludendos ac reserandos esse, præcipuè cū Hippocra. vniuersaliter iubeat, aphorismo nono secundi libri, quæ purgantur corpora cuncta prius fluida fieri debere priusquam purgentur, at nō ita iussit concoctionem, cùm perpetuo turgentiā materiæ ab ea exclusit. Verùm vt cunctis veritas hæc pateat placuit verba Gale. octauo methodi portare, quæ talia sunt: cernimus enim aliquando etiam quod multum est, cùm simul totum confluit, obstruēdo hærere infigiq;, nō minus quàm ea quæ glutinosa sunt & crassa, ꝙ si per meatus angustos est transitus, multò profecto magis retineri. Si denique quòd multū est, præter id ꝙ glutinosum sit, ac crassum obstruit, hęret, infigitur, ac in viis retinetur: quis adeò

erit

erit insulsus, vt pro eius faciliori purgatione seu euacuatione repurgatione ac reseratione eorum meatuũ, per quos purgari debet prius non vtatur, etiam si flauæ bilis fuerit talis redundantia, nec minus placuit, vt quàm proposuimus ex Galeni mẽte veritas pateat, eiusdem verba in libro de purgantium medicamentorum facultatibus in medium afferre, quæ talia sunt: Ducat aliquis ad me quempiam sine febre cui in vniuersum corpus amara bili redundauerit, spectetq; post aliquos dies, cũ hominem præparauero, mihique iam tempus instare visum fuerit exhibendi medicamenti alicuius, quod bilem expurget, quo pacto naturalem corporis habitum eiusmodi potione ipsi restituam. In quibus verbis disertè Galenus, in flauæ bilis redundantia, præparatione vsus est ante purgationem, hanc quoque sententiam confirmauit libro primo de sanitate tuenda circa finem cum dixit, quòd si vel crassitudinis, vel abundantiæ, vel lentoris excrementorum vitio obstructi meatus sunt: tenuatoria victus ratio his apta erit, & paulò ante dicebat: at flaua bile retenta, si quidem obstructionis culpa id accidat: eo qui extenuat victu vtendum, præcipit ergo Galenus his quæ hic asserit verbis, tenuatoriam victus rationem si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

flaua bilis propter obstructionem præter naturaliter detineatur: quo victu præparationem molimur vt diximus, vltimò, quis negabit eam præparationem, quam Hippocrates commendat in præallegatis locis, corporum videlicet præ humectationem ac laxationem, quæ quiete, alimentis humectantibus, ac dulcis aquæ balneis perficitur, vt facilior veniat purgatio ac rectè procedat, nemo inquàm, qui mentis sit compos. Redundante denique flaua bile, modò nõ turgeat, sed obstruendo aliqua corporis parte hæreat, ac retineatur, siue per vniuersum corpus: liquet ex Galeni sententia, vt facilius purgetur, ac à medicamento trahatur, eam præparationem parari debere à medicis, quæ se tenet ex parte meatuum, seu foraminum, per quæ transmittenda est, ea quidem recludere, referare, seu extergendo repurgare, nec minus & purgandi corporis præ humectatione, ac laxatione, Hippocratis decreto, maximum ei comparatur commodum. Ad eam autem autoritatem Galeni, quàm afferunt decimoquarto methodi medendi, facilis est responsio, ait enim, flauæ bilis vacuationem, facilem esse, relatione ad pituitam, & nigram bilem: nec propterea ante euacuationem præparationẽ interdicit, imò si ea præeat, facilior fiat vacuatio: aut ex sua

natu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

natura, quia ſubſtantiæ ac eſſentiæ tenuis eſt: facilè quidem vacuatur, nec ea ratione inciſione ſeu attenuatione indiget, ac quoniam ſua multitudine valet obſtruere, hæret, ac infigitur, & in viis retinetur: ea præparatione indigebit, quæ penes meatuum reſerationem ac repurgationem ſe tenet (ſi ea multitudo vinci ac ſuperari ab ipſa natura valeat.) Et eadem ratione alteri Galeni autoritati reſpondetur cùm ait tertio prognoſticorum, humores corporis calidiores paratiſsimos eſſe ad excretionem, nam licet flaua bilis ex ſui natura, cùm calidior ac tenuior ſit paratiſsima ad excretionem fiat: tamen, quia ſui redundãtia, vt diximus, obſtruit, & in viis retinetur, hac de re priuſquam purgetur, prædicta præparatione indiget, & propterea ad purgationem ineptos non tantum eos qui multa cruditate laborant, aut ilia extenta habent, cẽſet Galenus in commento XXIIII. aphoriſmi primi libri: verùm & quibus ignea ac ſupra modũ calida exiſtunt: nec paratos tantum exiſtimat vbi humores fuerint tenuati ac inciſi, verumetiam vbi aperta ſint foramina ac nullam habeant obſtructionem per quæ purgatio fieri debet. Verùm ſtatim quæret aduerſarius, quibus medicamẽtis talem præparationem in flauæ bilis redundantia para

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

re valeamus, cum ferè cuncta quæ talem facultatem obtinent, vt suprà annotauimus calida sint eoq; flauam bilem adaugeant? Cui responsum volo quod licet quandoq; calidis vti possumus Gal. decreto, in commento apho. XXIIII. primi libri: tamen vt vnius id exequamur nonnulla in arte medica reperiri, quæ quidem facultatem habent extenuandi, & abstergendi vias, seu poros repurgandi, ac reserandi, & citra calorẽ obstructiones liberandi, nam quæ detersoriam facultatem obtinẽt, obstructiones soluunt, teste Galeno octauo methodi medendi: inter quæ primo in alimentorum genere, ptisana est, vt patet Galeno suprà allegatis locis, at inter medicamenta, vtranque est cichorium, quod à Gale. octauo de compositione medicamentorũ secundum locos, summopere extollitur, pro extersione ac reclusiõe osculorũ, venarũ præcipue quæ circa hepar, siue syrupi, siue decocta, siue quouis alio modo ex eis medicamẽta parẽtur, & nõ est mirũ, nam amarã qualitatẽ participant, cũ hoc ꝙ frigida sunt, dictũq; est autoritate eiusdẽ Gale. quinto de simplicium medicamentorũ facultatibus, quæcunq; reperiũtur tum nitrosa, tum amara, ad purgandos meatus omnes valere, & septimo de simpliciũ medicamentorũ facultatibus, decre-
tũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tũ reliquit, cuncta ferè amara abstergentia esse, ac expurgantia in iecinore prouenientes obstructiões. Et pariter eodé libro octauo de cõpositione pharmacorũ secundũ locos, ac iecinoris expurgationem, & meatuũ operationem, citra manifestam calfactioné aut refrigerationem, veluti optimum pharmacum, fœlicem laudauit, tãquam prædominantem qualitatem habentem amaram qualitatem. Ad hæc à Dioscoride libro secundo cap. CXXIII. pariter à Galeno libro secundo de alimentorum facultatibus, & octauo de simplicium medicamentorũ facultatibus, semina peponum ac cucumerum vim quandam habere extergendi, cuius beneficio vrinam ciunt, ponũtur. Idem pariter sentit Paulus Aegineta lib. 1. de arte medendi cap. VIII. communisq; vsus practicantiũ est, hodiernis temporibus, eis vti. Nec minus meo iudicio inter cuncta, quæ narrauimus, pro ea præparatione perficienda, eligendi sunt syrupi, tum acetosus simplex, tum oxysaccharum, quod præ omnibus tum syrupis, tum decoctis, tum aliorum generum medicamentis, præferendum censeo. Quòd si cutis meatus reserandi sint, aquæ dulcis balneis, pariterq; medicamentis rarefacientibus extergentibusque vtendum est, quam vim moderate tũ calida, tum

&

& nonnulla frigida posside re, haud difficilè est reperire, & apud Gale. & apud alios artis medicæ autores. His denique auxiliis flaua bile redundante, si nõ turgeat, purgandi corporis præparatio à medicis paranda est, vt in eis purgatio rectè procedat: cùm his, quæ nõ tantùm præparant, quinimò & causæ aduersantur, pariterq; & morbis ipsis, qui ex flaua bile gignũtur, hinc est quòd alterabunt & gestioni opem ferent, ac præparationi, veluti & nonnulla quæ superius annotauimus alterationi & præparationi præstant auxiliũ, insimulq; nutriunt ac concoquunt vt ptisana. Quædam concoctioni, digestioni, & præparationi insimul opitulantur, vt vinũ modicè calfaciens moderate bibitum: ad hæc nutrit, sudorem, vrinãq; promouet, ac somnũ conciliat, teste Gal. IIII. de sanitate tuenda, nõ tamen si crassum sit & nigrũ. Alia alterant, digerunt, & præparant, cum extenuatione & incisione, ac excretionẽ promouent, vt aqua mulsa, & oxymel: eoq; magis, si in eis & præcipuè in mulsa concoquantur hyssopus, aut calaminta, origanum apium, serpillum aut iris. Verùm perpetuo menti tenendum, priusquàm obstructionibus liberandis vacaueris, cum his quæ vehementer aperiunt aut detergunt, studeas vacuare redũdantis succi maior

vinũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

iorem partem:ac demum valenter aperientibus vel detergētibus vtaris,alioquin ipsas magis impingens,præcepto Galeni octauo methodi medendi,& si febris adsit,præsertim valida,pro liberandis obstructionibus vtaris his quæ citra calorem liberare obstructiones valent, eiusdem Galeni præcepto vndecimo methodi medendi. At quo tempore,pro expellendis excrementis ac redundantibus succis præparatione vtendum sit, nondum liquet ex dictis,verùm hoc perpetuo obseruandum est,si ante concoctionē purgādi sunt,vt si turgeant, quocunq; tempore medicus potest,eam occasionem arripere ac exequi præcepto Galeni in cōmento Aphorismi XXIIII.primi libri, quòd si concoctione prius egeant, quàm expurgentur,illud perficere, priusquàm concoctionis inditia appareant, minimè tentandum est,nam nec natura ipsa,nisi post concoctionem,secernens à bonis mala, ad excernendum præparat, autoritate Galeni in commento XIII. Aphorismi secundi libri supra allegati, & hæc de præparatione satis sint.

De Purgatione.

HACTENVS quo pacto ante purgationem paranda sint corpora, vt eis faci

facilius veniant,ac rectè purgationes procedant,verba fecimus restat modo de purgatione ac purgantibus medicamentis disserere,vt eis quoque rectè vti valeatis. Quàm necessariæ autẽ ac perutiles sint quibusdã corporibus purgationes,purgantiaq; medicamenta cũctis liquet:at quo pacto à venæ sectione discrepent,bellissimè à Galeno in eo commentario quem aduersus Iulianum compilauit, autoritate Chrysippi, Theophrasti,Hippocratis,Platonis,ac Aristotelis demonstrauit. Insuper libro de purgantium medicamentorũ facultatibus, nec minus ab eodem Hippocrate aphorismo secundo primi libri,& secundo & tertio quarti libri quiuis percipere potest. Galen.quoque eodem libro de purgantium medicamentorum facultatibus asserit,quàm admirandi opera à purgantibus medicamentis absolui,quare de eorum medicamentorum necessitate,ac vtilitate,scribere non me intromitto. Verùm primo de eis disserẽdum est,cur purgantia dicantur medicamenta, quod quidem non propter aliud,vt Galen. asserit libro de purgantium medicamentorũ facultatibus quàm quòd sanguinem à redundantibus in eo humoribus seu excremẽtis,purum constituant, quouis modo illa excrementa expurgent, vt patet quinto de
sim

ſimplicium medicamentorum facultatibus: & propterea in commento aphoriſmi ſecũdi primi & quarti libri, purgationem, eſſe humorum qui ſua qualitate moleſtant euacuationem aſſerit. Qua de re cunctarũ euacuationum, quæ per pharmaca purgatoria fiunt vnam eſſe communem intentionem retulit: vt humor videlicet redundans euacuetur, hinc Hippocrates eis, qui ſalubritatem corporis habent, omnino medicationes ſeu purgationes prohibuit, aphoriſmis XXXVI. & XXXVII. ſecundi libri, nã purgans medicamentum proprium attrahere humorum appetens, cùm is non adſit, ſanguinem ac carnes colliquat, vt ex ipſis proprium attrahat humorem, & propterea Galenus in commento aphoriſmi XV. tertii libri decretum reliquit, purgantia pharmaca, non niſi valde indigentibus, & ex longis interuallis vtilia eſſe. Verùm liquet, Hippocratem & Galenum in aphoriſmo XLVII. ſexti libri, corporibus paratis incidere in morbos, quamuis nõdum in eos inciderint, redundantis ſucci purgationẽ præcipere, præcipuè in vere, velut & venæ ſectionem his, qui plenitudinis paſsionibus ſubiiciuntur, inſuper & hoc idem oſtendit Galenus in eo cõmentario qui inſcribitur, Quos purgare cõueniat, quibus medicamẽ

tis,& quando, & libro de curandi ratione per ſanguinis miſsionem,in quibus locis,ex vobiſmetipſis poteſtis inſpicere, quibus corporibus paratis in morbos incidere, ineunte vere:& quibus in fine veris,purgatio vel venæ ſectio adhibéda ſit,vt ab eis morbis præſeruentur, in quos incidere parati ſunt,nam non cuncti,qui ab aliquibus præter naturam affectibus vere præſeruantur, eodem tempore purgandi ſunt,aut eis vena incidenda eſt, vt quidam iuniores noſtri temporis medici ad pauca reſpicientes indifferenter præcipiunt,ac non parum in hac re hallucinantur. His ergo corporibus paratis in morbos incurrere,pro ratione redũdantis ſucci priuſquàm actu ægrotent,purgantibus medicamentis vtendum eſt, ſi aliquid aliud non prohibeat. Quæ verò purgationes prohibeant, ſatis dilucidè à Galeno præſertim libro nono methodi medendi,& libro primo de arte curatiua ad Glauconem oſtenſa ſunt,quare eadem hic enarrare ſuperfluum eſt. Inſuper quòd ægris corporibus ſæpe numero aliquo redundantes ſucco ſeu putreſcente purgationes quoque competant,patet apud Hippocratem libro ſecũdo de ratione victus in morbis acutis, & quarto eiuſdẽ & apho. x x i x. ſecũdi libri i i. primi & x v i i i. quarti ac nõnullis

aliis

aliis in locis, patet etiã Galeno in cõmentariis prædictorum aphorismorũ, & libro de purgantium medicamentorũ facultatibus, & eo cõmentario qui inscribitur, quos purgare conueniat &c. ac in libro aduersus Iulianum, & sexcentis aliis in locis. Qualitas autem medicamenti eligenda est, pro ratione redundãtis succi, vt si flaua vel pallida bilis redundet, quæ flauã vel pallidam bilem purgant adhibenda sunt pharmaca: si pituita, quæ pituitam, pariter de serosis humoribus, succo melancholico vel atra bile dicendum erit. Quòd verò quibusdam purgantibus pharmacis facultas quædam attractrix insit: qua media quemlibet sibi propriũ ac familiarem eligunt succum, & attrahunt, licet aliquibus, vt Erasistrato ac Asclepiadi, incognitum fuerit, satis perlucidè à Galeno libro de purgantium medicamentorum facultatibus, & libro tertio & quinto de simplicium medicamentorum facultatibus, & ab eodem Galeno simul & Hippocrate libro primo de natura humana ostẽsum est. At perpetuò, quoad fieri posit, purgans eligendum est medicamentum, quod præter id quòd redundãtem eliciat humorem, aliis quæ præter naturam sunt aduersetur, illud quod Galenus præcipit primo de arte curatiua ad Glauconem capite de cura ter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tianæ his verbis, Semper enim oportet contrarias qualitates opponere his quæ præter naturam inualuerint cùm hoc multò melius sit, quàm quomodolibet euacuare, & libro decimo methodi medendi, loquens de febrium putridarum curatione, ita retulit, Ac siquidem in idem cõsentiant, & quæ febrem extinguunt, & quæ causam oppugnant, in quod vtraque conspirant cum vnum sit, sine cunctatione agendum est. Illud quod perpetuò in omnibus morbis ipse (velut in febrib. iubet Galenus) quoad fieri possit exequendũ censeo, nam contrariorũ perpetuò contraria esse auxilia omniũ quæ præter naturam sunt præceptũ cõmune est, vt sexcentis in locis de mente Hippocratis apud Galenum cõpertum est, præcipuè vndecimo methodi medendi, & commento aphorismi. XXII. secundi libri. Nec minus purgantia medicamenta, quoad fieri valet, eligenda sunt, quæ malæ qualitatis sint expertia: quorum ampla sylua apud Græcos, Arabes, ac Latinos, facilè reperitur: præsertim apud iuniores, quibus in notitiam deuenere nonnulla purgantia medicamẽta prauæ qualitatis expertia, quæ quidem apud antiquos penitus incognita fuere, vt myrabolanorũ plura genera, cassia fistula, tamarindi, rhabarbarum, & fortè manna, nõnullaq́; alia

alia quæ breuitatis causa relinquo. Quòd verò magni etiam momenti sit, si purgantis medicamenti quantitas bona coniectura viribus accommodetur, patet ex Hippocrate aphorismo III. ac XXIII. primi libri. nihil enim æquè artẽ medicã in agẽdo coniecturalẽ efficit, vti cuiusq; remedii quãtitas, nã quòd laboranti præbendum sit medicamentum, aut bilem flauam, vel atrã, pituitã, aut serosum excrementum euacuans, exactè quidẽ nouimus: Cæterũ quãtũ præberi debet nescimus, teste Galeno libro de curãdi ratione per sanguinis missionem: at intentio quãtitatis euacuationis, nõ solũ humorem respicit superabundantẽ, sed & hominis vires qui euacuari debet, qualis enim fuerit eius natura qui debet perferre purgationem, ad hoc ducere conuenit. & interdũ vsq; ad animi defectionem, si eger tolerare possit, eodem Hippocrate autore aphorismo eodẽ vigesimotertio primi libri, in his præcipuè præter naturam affectibus, qui à Galeno narrantur in commento prædicti aphorismi, & hoc non tantum in venæ sectione, verùm in purgatione seruare oportet licet tutius in venæ sectione quàm purgatione illud exequamur: proinde præter eos præter naturam affectus, qui valde vrgent, vt videlicet adurentem febrem, ve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

hementiſsimum dolorem ac maximã inflammationem aut ſimiles: perpetuò ſuaderem ſi purgans medicamentum cõpetat potius ſecundo & tertio repetere, quàm ſemel euacuare, priori purgatione minus vacuando quàm humor redundans, ac ægroti vires poſtulant, velut de venæ ſectione, niſi quid vrgeat, iuſsit Galenus eodem libro de curãdi ratione per ſanguinis miſsionẽ, loco ſuperius annotato, & in his quoq; raro exquiſitiſsima vterer purgatione, nam quod ſemel in ventrem deuoratum eſt medicamentum, quo minus omne deuoratum nõ ſit, fieri non poteſt. Neque poſsibile eſt, vbi pluſquam conueniat iam purgetur homo, partem ablati auferre, adeò vt propter id incorrigibilis ſequeretur error, vt vitare non poſsis aut eius qui purgatur maximum detrimentum, aut interitũ, illud quod non tantum non comparatur, ex paulo minoris quantitatis, quàm redundans humor ac vires exigant, euacuatione, verùm maximum viribus eius qui euacuatur accedit cõmodum, nam minore iam facta materia, natura facilius ſuprà reliquũ aggreditur, quod concoquendum eſt cõcoquens: quod verò excernendũ excernens: at ſi id perficere nõ valeat repetẽda purgatio eſt, quo modo tutius curabitur, id quod fieri à medicis debe-
re

re iussit Galenus decimoquarto methodi medendi & secundo de ratione victus in morbis acutis, quamquam si quis etiã propter ætatem vel timiditatem permittere se medio ad sanguinem vllo modo detrahendum nolit huic quoque deiicienda largius aluus est, si id quoq; suspectum non habeat autoritate Galeni, quarto de sanitate tuenda. Artificiosa denique coniectura quãtitas purgantis medicamenti cognoscitur, velut singulorum aliorum præsidiorum. Verùm eius viri est, de quãtitate presidiorum optime coniicere, qui vires omnium quæ in arte sunt didicerit, memoriæ mandauerit, atq; diligentia omni adhibita sese in operibus artis exercuerit, vt Galenus præcipit secũdo de ratione victus in morbis acutis, & proptereà idemmet Galenus, eodem secundo libro de ratione victus in morbis acutis, de quãtitate purgationis in pleuritide ita asseruit: Quibus igitur dare medicamentũ purgans quadrabit, his medicamenti tantum propina, quantum in plurimis mediocriter vacuari tum nouisti, tum sis expertus. Quo pacto ergo quis quantitatem purgantium medicamentorum optimè coniicere possit planè ostendimus: restat modo de tempore pauca differere, quia ad rectè medendum plurimum temporis occasio confert,

teſte Galeno primo de arte curatiua ad Glauconẽ,circa principiũ. Verùm cùm præ omnibus cognitu ſit difficillima, vides plerunque medicos, non vulgares modo, ſed præexcellentes aberrare, hanc enim præcipitem apud Hippocratem eſſe conſtat, ac velut quantitas cuilibet eſt propria. Sed cùm nihil proprium poſsit ſermone explicari, de communi tum quantitate, tum temporis occaſione ſcribere tentaui: cum ad rectè medendũ plurimum conferre videantur, adeò enim vt diximus de mente Hippocratis occaſio non tantũ purgãtium medicamentorum, verùm omniũ ferè medicorum operationũ, penes corpora humana momentanea, ac admodũ præceps eſt, & anguſtiſsima, vt ob id difficulter ſit cognoſcibilis, nec quiſquam eam agnoſcere valet, niſi qui diu fuerit in hoc exercitatus, nã materia, circa quam ars medica verſatur, dico corpus humanum, cõtinue fluit mutationibus, ac alterationibus, ſeu momentaneis, vt ita dicã, tranſmutationibus obnoxiũ, faciliterq; non ab extrinſecis modò, verũ etiã ab intrinſecis cauſis alteratur: at vt vos iuuenes ſtudioſi plus aliquid, quã qui arte carent, de tẽporis occaſione aſſequivaleatis, ad ea quę communia ſunt ſcribenda confugimus, erit autem opportunum purgantis medicamẽti

temp

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tempus, quo rectè eo vti possumus, si mate
ria turgeat confestim circa initia, prout de
cretum reliquit Hippocrates decimo apho-
rismo quarti libri, nam cùm superabundan
tes humores mouentur, & per totum cor-
pus deferuntur, nondum in aliqua parte fir-
mati, natura ad eos expellendos irritatur;
quare indiget aliquo auxilio, quo medio
natura ipsa valeat hunc humorum motum
ad aluum deducere, ac eos foras propellere;
Vt autem hoc rite perficiatur, nullum aliud
præstantius est, quàm purgans medicamen
tum propinare: aliâs aut robur virium dis-
soluetur, vel febris caliditas augebitur, aut
timor adest, ne in aliquod princeps mem-
brum decumbant hi qui per corpus vagan
tur humores. Sunt itaque mox à principio
turgentes humores medicamento purgan-
te educendi, si natura eos non valeat foras
propellere. Quòd si non turgeant, sed ali-
qua in parte sint humores firmati, non
opus erit circa initia purgante medicamen-
to vti. Siquidem quæ Hippocrates dinu-
merat incommoda quarto de ratione vi-
ctus in morbis acutis necessariò euenient,
vt qui crudi sint purgationibus non cedãt,
hac de re idem Hippocrates iussit, eos me-
dicari nõ debere ante concoctionẽ, si euin
ci ac superari ab ipsa natura posse cogita-

bis: tunc enim præter id quòd purgationi cedunt redundantes ſucci, naturam ipſam habemus euacuationi adminiculantem. Siquidem ea videtur poſt concoctionem humores diſcernere, & demum eos expellere, vt ſuperius diximus. Quòd ſi vbique locorum tum apud Hippocratem & Galenum, cunctosque alios artis medicæ autores liquet, ipſius naturæ medicum imitatorem eſſe debere: liquidò conſtat, eo tempore, quo natura ſuperfluitates vtiliter expellit, ſi imperfecte ipſa moueatur, purgante medicamento medicum vti debere, ac id quod deficit ſupplere medicãdo, vt ex vtroque, noxii humoris euacuatio rectè fiat: natura quidem expellente, medicamento verò attrahente, prout Galenus aſſerit in commento aphoriſmi vigeſimiſecundi primi libri: Hinc patet, quòd cùm rarò humores ab vna parte ad aliam transfluant, ſeu turgeant frequentiusque quietem habeant, ac in aliqua parte conſiſtant, in qua toto morbi tempore concoquuntur, rarò in principiis vtendum eſſe purgantibus medicamentis (præcipuè ſi redundans ſuccus valeat ab ipſa natura concoqui ac euinci) at ſæpe numero & frequentius poſt concoctionem. Eſt ergo princeps ſcopus, qui penes tẽporis occaſionẽ purgantium medicamentorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

perpendendus eſt, ipſius morbi concoctio, ſi eius cauſa non turgeat, aut quid vis aliud nō vrgeat. Aliud inſuper æque præcipuum eodem Hippocrate autore aphoriſmo nono ſecundi libri eſt, purgandi corporis præparatio, propter quod verebatur ipſe etiam in acutis paſsionibus medicinis purgātibus in earum principiis vti, quia non dabatur medico facultas iſta præparandi corpora aphoriſmo vigeſimoquarto primi libri: aliàs præparatione ipſa neglecta, ſi quis alui ſubductionem procurauerit, difficiles non ſine torminibus, vertigine, faſtidio, diſſolutione ac difficultate purgationes venient. Quo autem pacto ac cū quibus purgandorum corporum præparatio procuranda ſit, ſuprà retulimus. Hæ ergo duæ præcipue cō muniter penes tempus purgationum conditiones penſitandæ ſunt, tam in præſeruatione quàm in curatione ſi materia nō turgeat, aut quiduis aliud non vrgeat, vt infrà dicemus: at particularia, quæ medicum perpendere oportet, lōgè plura ſunt, quæ cum à Galeno nono & vndecimo methodi medendi, & eo commentario qui inſcribitur quos purgare oportet &c. & libro de arte curatiua ad Glauconem primo, aliiſque pleriſque locis fuſiſsimè tractentur, ea prætermittere viſum eſt.

Quæstio, an in principijs morborum materia non turgente purgante medicamento vtendum sit.

QVAERET autem quiſpiam, an perpetuò ſeruandum ſit, quòd materia non turgente ea medicanda non ſit, neque in principiis, niſi poſt concoctionem, ac corporum præparationem. Iuniores quidam artis medicæ, inque Galeni ac Hippocratis doctrina admodum eruditi ex eorumintentione, in pleriſque locis, tueri conantur, nullo pacto ante concoctionem, ni materia turgeat, vtendum eſſe, in morborum principiis, purgante medicamento: etiam eo, ex quo materia diminuitur, quod quidem hodiernis tẽporibus minoratiuum, medicamentum appellant, illudque cum autoritatibus tum rationibus contendere non deſinunt. At ipſe, nonnullis Hippocratis & Galeni autoritatibus, rationibusq; impulſus, contra ſentire cogor. Verùm vt dilucidius rei quæſitæ veritas pateat, primò quid ſentiam propalabo: ſecundo rationibus ac autoritatibus, quæ à ſupra dictis in contrarium ducuntur, reſponſiones tribuere conabor. Quantũ ad

pri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

primum attinet, cũ Hippocrate vigesimo-
quarto aphorismo primi libri dico, in mor
borum principiis si vtendum sit medica-
mentis purgantibus, illud cum præmedita-
tione faciendũ esse, diligenti videlicet exa-
minatione præsertim siue ægroti præpara-
tione, siue recti iudicii expectatione, qui-
busdam eorum, vel omnibus simul appri-
me perpensis, prout Galenus in commento
eiusdẽ aphorismi declaratum reliquit, non
enim periculum minimum est, vti purgan-
te medicamento in principiis acutorũ mor
borum, sunt enim purgantia medicamẽta,
vt plurimùm, potentia calida, febremq; au-
gent, vt idem Galenus eodem commento
optimè declarauit, & propterea quarto de
ratione victus in morbis acutis iussit, rẽ istã
secundum aphorismorum mentem definiri
oportere, scrutariq; quãdo in principiis pur
gatione vtendũ sit, & quando morbi con-
coctio expectanda, hinc Hippocrates apho
rismo vigesimonono secundi libri decre-
tum reliquit, cum morbi inchoant, si quid
videtur mouendum, moue: cùm verò cõsi
stunt ac vigent, melius est quietem habere,
diligens ergo examinatio in morborum
initiis à medico facienda est, si debeat, eo
tempore vti purgante medicamento, aut
non, quam diligẽtẽ examinationẽ, summa
tim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tim per capita in cunctis morbis faciendam præcepit Paulus, secundo de arte medica, capite secundo, nam si morbus ipse ex toto genere exitialis fuerit, nihil nec eo tẽpore, nec alio mouere oportet, deplorati enim curandi non sunt, sed eis morbi finem prænuntiare licet, in quo enim desperata omnino salus est, imprudentis consilii fuerit, apud vulgum infamare præsidia, quæ multis fuere causa saluti: quam sententiam reliquit Galenus vndecimo methodi medendi: asseritq; ibi tempora, præsidiaq; his quos saluari spes est, scribere. Et insuper, si diligenti examinatione cunctorum, quæ oportet, rectum ac perfectum iudicium in morbo aliquo acuto expectatur, viresq; morbo præualere, eumque superare medicus minimè vereatur, absque vllo eius auxilio, præterquàm conueniente ratione victus instituta, abstinendum à medicamento purgante, in eorum morborum initiis censerem, nam frustra id tentaretur, cùm natura ex se absq; vllo alio auxilio sufficiat vincere, longè enim præstantiorem esse salubrem victum vniuersum, quàm medicinam, autor commentarii, quod præsagium experientia confirmatum inscribitur, circa finem scriptum reliquit: & libro de medicinis expertis compertum est, optime nos debere laudare virum

rum, qui curat per cibum, quàm illum qui curat per medicinam, si quis autem velit huiusmodi causam discere, eodem loco reperiet. Pariter si morbus fuerit diutinus, nullo pacto in principio medicamento purgante vtendum est, nam in longis morbis semper oportet expectare coctionem, ex sententia Galeni in commento prædicti aphorismi vigesimiquarti primi libri. Reliquum ergo est vt in his morbis acutis purgante medicamento, circa eorum initia, vtendum sit, qui & si haud periculo vacant, tamen non sunt ex toto genere perniciosi: verùm spes est, quòd exonerata natura à purgante medicamento, quod relinquitur facilius poterit & concoquere & expellere quod concoquendum ac expellendum erit: at id, non nisi in principiis perficiendum esse censent tum Hippocrates, tum Galenus, priusquam robur corporis dissoluatur, vel febris caliditas augeatur, aut ad aliquod princeps membrum decumbant qui in corpore redundant humores: (præcipuè si per corpus vagantur ac turgent) est enim eo tempore naturæ impetus, aut in toto corpore, vel saltem in partibus principalioribus, ad superfluorum excretionem, quare iuuandus erit hic motus naturæ medicamento purgante, age igitur Hippocrates propterea in quorundam

dam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

dam morborum initiis præcepit, debere vti medicamento purgante, nam eo neglecto, timor esset, ne vi morbi temporis processu robur corporis dissolueretur, vel febris caliditas augeretur, aut ad aliquod mēbrum princeps redundantes decumbant humores, vt disertissimè Galenus cōmento aphorismi decimiquarti libri declarauit. At quoniam in quibusdam morbis acutis, à diuersis causis hæc pericula impendunt, omnium voluit Hippocrates proferre sententiam: & cum nouisset præcipuam causam, propter quam in prædictis morbis ea nocumenta timenda essent, humorum turgentiam esse in his morbis, in quibus materia turget, illud primo ac præcipuè decretum reliquit aphorismo vigesimosecundo & vigesimo quarto primi libri: pariter cum non ignorasset ex aliis causis, licet non æquè vt ex prædictis, posse prædicto pericula in quibusdam aliis morbis imminere, ni in eorum principiis ægri purgentur, ne in necessariis in arte deficeret imò eam totam exigeret, iussit aphorismo vigesimonono secundi libri, in reliquis acutis morbis, in quibus eadem pericula impendunt, circa eorum initia medicum debere vti aut venæ sectione, aut purgatione, prout morbus, ac eius causa expostularēt, verùm cur illud in prin

cipio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

cipio exequendum esse præcipiant aphorismo xxx. sequenti Hippocrates declarat. Galenus autem in cõmento prædicti aphorismi vigesimi noni, præter eam quam Hippocrates assignat, aliam addit causam, propter quam melius est circa quorundam morborum initia euacuare, nam minorem iam factam materiam, ait, facilius morbo consistente natura concoquere valet, vt autẽ coctio citius eueniat, bonum est circa principia euacuare. Ex quibus Galeni verbis, facilè quilibet percipere valet, ex eius mente, Hippocratem eo aphorismo aliorum morborum sententiam protulisse, quàm eorum quorum materia turget: cùm turgens materia, nullo pacto, quoad turgeat, cõcoqui ab ipsa natura possit, nam quæ concoquuntur, quieti permittenda sunt, præcepto eiusdem Hippocrates ac Gale. libro secundo de ratione victus in morbis acutis, si ergo turgẽs materia concoqui ab ipsa natura non valet, & propterea statim medicanda circa initia est: præcepto eiusdẽ Hippocratis, tum aphorismo xxii. primi libri, tum decimo quarti libri, frustra Galenus retulisset, propterea circa principia euacuãdum esse, quò minorem iam factam materiam facilius possit natura cõcoquere, cùm cõcoqui ea non possit nec valeat. Ad hæc si sententia Hippocra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

cratis eodem aphoriſmo vigeſimonono, de turgente tantùm materia verificaretur, ſuperfluus ſiquidē fuiſſet aphoriſmus, cùm id pręcepiſſet diſerte vigeſimoſecūdo aphoriſmo primi libri, & vigeſimoquarto eiuſdem ex Galeni mente, & decimo aphoriſmo quarti libri. Inſuper ſi mens Hippocratis fuiſſet tantùm, cū materia turgeat, aphoriſmum veritatem habere: cur nullā de turgentia mentionem fecit, prout in ſupradictis aphoriſmis, aut ſaltem, cur Galenus nec illud explicuit, prout diſertiſsime explicuit in commento aphoriſmi vigeſimiquarti primi libri, in quo Hippocrates ipſe verbū nullum de turgentia fecerat, cùm ergo nec Galenus de turgentia quicquam protulerint, audacter aſſerendum eſt, de aliis morbis eos voluiſſe intelligere in prędicto aphoriſmo XXIX. quàm de his in quibus materia turget, hi autem ſunt, qui aut ex multitudine, aut praua humorum qualitate, aut in præcipua aliqua parte fiunt, conſentaneum nanque erat, poſtquàm in his quoque verendum eſt, ne robur virium eis vigentibus diſſoluatur, febriſq; caliditas augeatur, aut in aliqua parte principe decumbant redundantes ſucci, circa eorum morborum initia vacuandos eſſe, dico medicamento purgante, ſi morbus ex multitudine fiat,

fiat, aut propter ætatem, vel timiditatem, aut quiduis aliud, permittere se medico ad sanguinem vllo modo detrahendum nolit aut valeat, præcepto Galeni quarto de sanitate tuenda, & quinto eiusdem, vel si exuperans quantitas fuerit, quæ purgatione auferenda sit, cùm non omnis venæ sectione auferatur, eo nanque neglecto, circa initia talium morborum, quísnam mentis compos, non verebitur in eius morbi incremento, aut summo vigore, vel virium dissolutionem, aut febris augmentum, vel in aliqua principe parte decubitum. Eadem quoque ratione si ex mala seu praua qualitate humorum redundantium morbi gignantur, & circa eorum initia quis purgante medicamento non vtatur, paria ac forte maiora pericula impendunt, ex eaq; citius robur virium dissoluetur, spiritus quidem primo & humores: secundo loco pinguedinem & carnes: tertio solida membra corrumpendo: & propterea Galenus nono methodi medendi, quod corruptum est, cùm id alienum à natura sit, mox auferẽdum esse præcipit, & libro quarto de sanitate tuenda asseruit, quod igitur omnino alienum est, nulla fieri ratione potest vt id naturæ suæ gratiam recipiat, sed educere id quàm primum est tentandum. Idem efficiet, si absq; nimia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

multitudine, aut praua qualitate aliquis sue eius circa quampiam principem partem, aut in earum aliqua decũbat, quòd si hæc tria, aut duo simul, hominem infestarent, purgationem circa initia præcipere quis vereatur? & propterea in horum morborum initiis purgante medicamento (licet materia non turgeat) vtendum esse censeo: velut in eis in quibus turget, cùm eadem pericula impendant, aut forte in eorum aliquo longè maiora, & citius expectanda sunt, quæ omnia inspiciens Hippocrates in aphorismo XXIX. superius allegato, purgationes circa initia præcipere voluit, simul atq; Galenus in eius commento, nam de turgentibus & prius loquuti erant, & posterius mentionem facere debebant, aphorismo videlicet decimo quarti libri. Ad hæc si de morbis in quibus materia turget, tantùm aphorismus ipse intelligatur, ipsiusq; Hippocratis ac Galeni mens esset, in hisce morbis tantùm vtiliter purgare, circa eorum initia præcipere: pugnantia vtique assereret Hippocrates, nanque secundo de ratione victus in morbis acutis, decretum reliquit in pleuritide, cùm sub septo transuerso partes dolor infestat, ventrem vel nigro veratro, vel peplio mollire, cum hæc dolorem sedant. Sedant quoque & alia quæ expurgant medi-
ca

Nota

camentâ. At nemini dubium eſt, cum Hippocrates pro pleuritidis cura ad venæ ſectionem ſeu purgationem deuenit, prius fomentis vſum fuiſſe, pro materiæ eius in halitum digeſtione: quibus ſi dolor non diminuatur, non propter aliud id effici Galenus declarauit, in commentario primi textus eiuſdem ſecundi libri de ratione victus in morbis acutis, niſi propter humorũ redundantiam, quæ in toto corpore eſt: & propterea, corpus totum inſigni aliqua euacuatione præuacuandũ eſt, quæ in morbis acutis vt ipſe aſſerit, aut per ventrem, aut per venæ ſectionem fit. Ex quibus, tum Hippocratis tum Galeni verbis, liquet, in acutis morbis ex multitudine depẽdentibus, abſq; hoc quòd materia turgeat, circa initia debere vti purganti medicamento, cùm timor adſit eorum, quæ ſuprà retulimus, velut de pleuritide, in qua materia non turget, ſed ex multitudine, ſeu humorum redundantia gignitur, Hippocrates ipſe decretum reliquit. At dicet quiſpiam, propterea Hippocratem purgationem præcipere nam & in ipſa pleuritide materia turgens eſt, cui reſponſum volo, longè hoc ab Hippocratis Galenique mente abeſſe ac à veritate, nam humores turgere Galenus appellat octauo de compoſitione medicamẽto-

Samos
turgere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

rum ſecundum locos, eos qui nondum fir-
mam aliquam inclinationem ac ſtationem
ad vnam partem habeant, & libro quos pur-
gare conuenit, quibus medicamẽtis, & quan-
do, ait, tunc humores turgere ac concitatos
eſſe, cum motu vehementi agitantur, ac ab
vno loco in alium confluentes, hominem
vexant, doloresq́; ac titillationem afferen-
do ægrum quieſcere non permittunt, quod
quidem ſecus eſſe in pleuritide, quis inquàm
non lucide inſpiciat? eſt enim ea inflamma-
tio ſuccingentis membranæ, in qua humor
decumbit incluſus in vno loco, ac circum
ſcriptus, non transfluens, veluti in ingui-
num inflammatione Galenus aſſeruit libro
primo de differentiis febrium, & ſecundo
de arte curatiua ad Glauconem, circa prin-
cipium, inflammationem fieri dixit ſangui-
ne ad particulam aliquam vniuerſim fluen-
te, atque ob multitudinem ibi conculcato,
qua de re nemo audebit humores in aliqua
corporis parte firmatos, conculcatos, ac præ
ter naturam detentos, cùm ex eis aliqua de-
terminata pars afficitur, aſſerere quòd tur-
geant: quinimò ipſis turgentibus de facto
Nota pugnant. Et ſi aphoriſmo vigeſimoquar-
to primi libri, rarò iuſſerit in principiis acu-
torum morborum medicinis purgantibus
vti, non propter aliud eſt, vt Galenus in eius
com

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

commento declarauit, nisi quòd omnia id generis medicamenta sunt potentia calida, febremq; augent. At nostris temporibus, nonnulla eius generis reperiuntur, & remisse calida, & frigida, quæ febrem augere non valent, ac ab Hippocrate, si superstes esset, minimè damnarentur, & propterea cum tale non afferant nocumentum in febribus, vitanda non sunt, vbi eis vti oportet. Sunt præterea corpora adeò ingluuiosa, ac eo mala victus ratione hisce temporibus vtuntur homines, vt si eos circa initia acutorum morborum, qui ex multitudine, seu praua qualitate aut in aliqua præcipua parte fiant, non purgabis, verendum sit, vt diximus, ne eorum vires vi morbi dissoluantur, aut in aliqua parte principe, qui in eorum corporibus redundant succi, præcipuè si vitiosi fuerint, protinus decumbant. Præterea idem Galenus in pestilenti aëris statu, corpora in quibus superfluitates redundabant, sanabat purgationibus, nulla quidem concoctione præcedente, vt ipse testatur primo de differentiis febriũ, & quinto methodi medendi asseruit, ex pestilentia propterea fuisse quosdã facilè sanatos, quod præexiccatum his repurgatumq; totũ corpus fuerit, quippe cum & vomuerint ex his nonnulli, & omnibus venter profluxerit.

Nota

Qua de re non verendum eſt, in eorũdem morborum initiis vtendum eſſe medicamẽto purgante, præcipuè cum valde periculoſi ſint, atque admodum mortiferi: & ni taliter eis circa initia ſuccurratur, natura prorſus ſuccumbet, prout optimè Galenus declarauit in commento XIII. aphoriſmi ſecundi libri. Vtendum eſt ergo medicamento purgante in aliorum morborum initiis in quibus (& ſi materia non turgeat) aut multitudo, aut mala qualitas manifeſta, ſeu occulta, vt in nonnullis putridis febribus eſt, aut circa aliquod princeps membrum decumbit, prout Hippocratis & Galeni autoritatibus optimè, ac nonnullis rationibus ſuperius demonſtrauimus. Et ſcilicet illud experientia comprobare, ipſe, qui ſexdecim ferè annos, medendis ægris vacaui, adeò nullum ex huiuſmodi purgationibus in prædictis morbis, ſi quid aliud non prohibuit incommodum reperi, quòd maximum perpetuò commodum eis comparaui, præcipuè in putridis ac malignis febribus, quæ ſaltem citra inflammationẽ ex putredine ortum habẽt. Nec minus illud expertus ſum, in maximis doloribus, nulla concoctione præcedente, præcipuè ventriculi & inteſtinorum, adhibito prius diligenti examine, quòd purgatione et non ſanguinis miſsione indigebãt,

pur

purgans propinando medicamentum, & si eius materia minimè turgeret, ex quo maximam perpetuò vtilitatē ægro adeptus sum: instructus si quidem à Galeno in commento XXIIII. aphorismi primi libri. At quoniam in morborum initiis purgantia medicamenta adhibenda esse diximus, non de momentaneis, & absque latitudine eorum initiis, intelligēdū esse velim: sed de eis intelligēdum est, quæ partes sunt totius morbi, præfiniunturq; à manifestis ac perfectis signis concoctionis, de quibus Hippocrates intellexit aphorismo vigesimonono secundi libri, prout Galenus diserte exposuit libello de totius morbi temporibus, vel de principio intelligēdum est, vt Galenus intellexit in commento aphorismi vigesimiquarti primi libri, vt se extendit ad primū, vel secundum diem. Illud quoque vel me tacente vos percipere velim, cum hic de purgante medicamento mentionem fecimus, de eo quod per aluum seu inferiorem ventrem & non per alias corporis partes, quocunque modo redundātia excrementa purgat, intelligendum est: quod quidem quid sit, supra definitum est. Restat modo cū ad autoritates quibus iuniores isti medici suā hæresim tueri conantur respondere: tum eorum rationes diluere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

PRIMA, quam in medium afferunt autoritatem, Hippocratis est libro de medicamẽtorum facultatib. vbi habet, quòd his qui validis ac magnis febribus corripiũtur, medicamenta purgantia danda non sunt. Cui responsum sit, me nunquam præcipere, ea medicamenta purgatoria, in morborum initiis, quæ vsu erat tempore Hippocratis, erant nanque ea valde calida, & propterea, nõ tantùm in magnis febribus, verũ & æstiuo tempore, sub cane & ante canem, ab Hippocrate erant interdicta, nam in febribus, præcipuè magnis, necessum erat ab ignea eorũ caliditate eas augeri, velut æstino tempore naturam ab hisce medicamentis purgantibus adeò ledi, vt nõ valeret eorum acritudinẽ ferre, vt dilucidè Galenus declarauit in commento vigesimiquarti aphorismi primi libri, & quinti quarti libri. Verùm ea approbo, quæ adeò aut remisse sunt calida aut frigida, & si calida sint adeò à frigidis, & cum frigidis sint quodammodo alterata, & permixta, vt febris caliditatem augere non valeant, huiusmodi autem generis sunt manna, casia fistula, tamarindi, succus rosarum vel violarum, aut aqua in qua ea diluta seu infusa fuerint, myrabolanorum nonnulla genera, rhabarbarum in aliqua frigida aqua infusum, ac cum præ-

di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

dictorum aliquo permixtum. Quod quidem (licet ab aliquibus valde improbetur) perpetuò ipse in morborum initiis, in quibus oportet, præcipue in putridis ac malignis febribus, vtẽdum censeo, ac consulo: est enim purgans absq; violentia, cuiuslibet magni excessus expers, nisi quòd calidũ est & siccum: at mixtione & infusione aliorum infrigidantium id corrigitur adeò, vt ab eo febris non augeatur, ab eoq́; præter purgationẽ illud habetur, quòd nec ventriculo, aut alicui alii principi membro nocumentum aliquod cõparatur, prout à quibusdã describitur, ac experientia compertũ est: quin potius prædictę partes ab eo roborantur, sua adstringendi vi qua pollet, nec eius purgandi vis ex infrigidantiũ mixtione labefactatur, aut imbecillior redditur, vt quidam male sentiunt, nam à tota substantia, & non quia calidum purgat, velut nonnulla alia medicamenta purgantia. Insuper & trifera est, quam persicam nominamus, ac ipsum diacatholicõ inter cõposita pharmaca, hæc sunt ea purgantia medicamenta quæ aut frigida sunt, aut modicè calida, præsertim si cum frigidis misceantur, quibus cum febris ipsa non augeatur, vbi oportet, in morborum initiis salubriter purgare præcipimus: nec Hippocrates ipse, si nouis-

trifera persica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

ſet ea, damnaſſet vtique, cũ ex eis febris (vt diximus) nõ augeatur, maximumq́; ægris paretur commodum: nam ſi Hippocrates & Galenus ſua tempeſtate in quorundam initiis morborum acutorum purgantia medicamenta quæ calida & acria ſunt, propinabant, non verentes quod febribus comparabatur detrimentũ pro maiori vtilitate percipienda ex humorum videlicet noxiorum euacuatione: quanto magis quæ ſupra notauimus cùm tali periculo vacent, nõ prohibuiſſent, imò ſæpius vti iuſsiſſent.

SECVNDA Hippocratis autoritas eſt quarto de ratione victus in morbis acutis, quæ talis eſt. Quibus principio vrinæ & nebuloſæ & craſſæ exiſtunt, hos annuentibus ex cæteris purgare conuenit, quòd ſi vrinæ inter initia tenues fuerint tales non purgabis, at ſi videatur clyſterem exhibebis. Cui reſponſum volo, primò Hippocratem his verbis velle, cum vrinæ tenues fuerint, inter initia, ſi quid aliud non vrgeat, ac concoctio in futurum expectabitur, tales non purgabis, nec ego contrarium ſentio: at ſi multitudo, mala qualitas, vel locus inſtet, hos purgare cõſulo, nam ex noxiorum humorũ euacuatiõe, maior fiet vtilitas, quàm id quod poſsit expurgante medicamento, ſequi detrimentum: de quibus morbis ne-

quã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

quaquam Hippocrates ibi intelligere voluit. Ad hæc eo loco per morborum initia noluit intelligere de eis, quæ totius morbi sunt pars vna, quiq; præfiniuntur à manifestis ac perfectis indiciis concoctionis, hoc autem eius verba ostendunt, cũ dicat, Quibus principio vrinæ & nebulosæ & crassæ existunt: per quas vrinas, eas Galenus intelligit, quæ albas habent nebulas, quæ concoctionis notæ existunt, hæ autem cõcoctionis notæ, seu albæ nebulæ, in morborum principiis apparere nõ possunt, sumpto principio, prout vnũ est de quatuor morbi temporibus, vt patet Galeno tum in commento duodecimi aphorismi primi libri, tum libro primo de crisibus, pariter in commento vigesimisecundi aphorismi quarti libri, circa finem, asserit semper in morbi principio esse signa cruditatis: sed per principium primos dies ægritudinis intelligere voluit, quos primus præfinit quaternarius, quòd autem principium posit hoc modo sumi, patet Galeno libro primo de crisibus. Iubet ergo Hippocrates, in primis morbi diebus eos purgari debere, quibus vrinæ & nebulosæ & crassæ existunt: tanquam transacto vniuersali principio, ac concoctione præcedente, quibus autẽ circa primos dies tenues fuerint vrinæ tanquam summe crudo existen

ſtente morbo, iubet non purgare: ſed concoctionem expectare, eorumque corpora quieti permittere, vngere, & æqualiter contegere, quo poſsit natura facilius concoquere. Imò hæc ſententia atteſtatur ſententiæ ſecundæ partis aphoriſ. x x i x. ſecundi libri dicentis, cùm verò conſiſtunt ac vigẽt, melius eſt quietem habere, quo enim tempore natura concoquit, aut vacare concoctioni debet, ſuperfluum eſt euacuare: imò concoctioni vacare debemus, & poſt concoctionem euacuare, ſi à natura nõ iudicẽtur, aut iudicata fuerint integre quæ concocta ſunt. Et ſi cruditatis indicia in morborum initiis apparere poſsint, imò perpetuò appareant, vt ſuperius diximus, tamen Hippocrates in textu præallegato quarti de ratione victus in morbis acutis, de principio non loquitur, vt eſt vnum de quatuor morbi temporibus: aliâs, cum ipſe aſſerat, quibus principio vrinæ & nebuloſæ & craſſæ exiſtunt &c. falſum eſſet, quod Galenus aſſerit, ſemper in morbi principio eſſe ſigna cruditatis: & quòd perfecti principii manifeſtum & firmum eſt ſignum, coctio manifeſta, vt patet apud eum libro primo de criſibus. Nec cõſonum eſt, in vno eodemque textu nos inſtruens, quando purgare conueniat, & quando non, diuerſa ratione

de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

de principio loquutum fuisse, at vt ego sentio, talem Hippocrates voluit proferre sententiam, in quibus circa initia, hoc est primos morbi dies, transacto tamen vniuersali principio, vrinæ crassæ & nebulosæ existunt, (quoniam concoctionis notæ sunt,) cæteris annuentibus, purgans medicamentum propinãdum est: quibus verò circa primos morbi dies, vrinæ fuerint tenues, quia cruditatem summam indicant, morbi hi purgandi non sunt, sed quieti permittendi &c. hoc est naturæ pro morbi concoctione auxiliandum est, si eum concoqui posse sperabis, ita quòd Hippocrates velit interdicere purgationes, in primis diebus eius ægritudinis, in qua summa inest cruditas: cùm si eo tempore, quo natura vacare concoctioni debeat, purgans adhibebis medicamentum, præcipuè si summè crudus sit morbus, præter id quòd ab eo æger non iuuabitur, maximo erit impedimento, nempe corpus vehementer mouens, ac humores agitans, concoctionem impedit, at si adiuuanda erit natura, aliquibus externis auxiliis, ea esse debent quæ coctioni opitulantur, & hoc modo Hippocratis autoritas erit extra propositum. Vel si forte eius autoritas de principio vniuersali morborum esset intelligenda, quod expresse ne-

gamus, dicendum erit, Hippocratem prohibere purgationem, quibus inter initia morborum vrinę fuerint tenues, hoc est in quibus summa inest cruditas: & hoc modo illud exponit Galenus in cõmento sequentis textus, in quibus morbis neque ipse in morborum principiis purgans medicamentum exhiberem, fiunt nanque hi ex crassis, frigidis, ac lentis humoribus: quales sunt suapte natura, pituita, & nigra bilis, in quibus semper oportet coctionem expectare, velut tenues si fuerint & aquosi, inter initia euacuandi sunt, decreto Galeni libro quos purgare conueniat &c. & si supra retulimus hos quoq; concoquendos ac præparandos quodãmodo esse, cùm in aliqua parte fuerint firmati: illud profectò intelligendum erit, vbi ipsa natura valeat eos concoquere ac euincere, secus autem vbi non valeat.

TERTIA Hippocratis autoritas est, quarto de ratione victus in morbis acutis, quæ talis est, quicunque autem ea quæ inflammantur, statim morborum inter initia, medicamento soluere conantur, hi non solum ab intensa inflammataq; parte nihil adimunt, cùm non cedat obsequaturq; quæ adhuc cruda est affectio, verùm quoque & quæ morbo aduersa & sana sunt, absumunt contabefaciuntq;: ductoque ad imbecil

becillitatem corpore morbus ſuperior eua dit, qui vbi morbus vicerit, remedium non habet. Cui autoritati, ſi quiſpiam Hippocratis & Galeni verba in eodem textu ac præcedenti inſpiciat facillimè reſpondere valet, nam cùm Hippocrates in præcedenti textu catalogum conſcripſiſſet omnium præter naturam affectuum, pro quorum curatione ſanguinis miſsione ac purgatione indigebant, venæq; ſectio purganti medicamento erat præferenda: ſanciſſetq;, poſt ſanguinis miſsionem, purgans medicamentum porrigendum eſſe, mox in præallegato textu ſubdit, quòd ſi quis relicta venæ ſectione purgatione inter initia eorum morborum vtatur, ea incommoda quæ ipſe narrat, neceſſariò expectabit, nam in his priuſquam ſanguis mittatur, purgationes interdicere oportet, prout optimè Galenus in fine commenti illius textus declarat, hancq; fuiſſe Hippocratis mentem in textu ſuperius ducto aſſerit. Hinc in expoſitione eiuſdem textus rectè ait, ad ſanguinis miſsionem propius deuenire præcipit Hippocrates, vbi vitioſi aliqui humores in partem aliquam confluant atque in ea aceruentur: demùm cõcludens aſſerit, in tota dictione Hippocratem præcipere ad ſanguinis miſsionem eſſe veniendum, deinde

ad medicamentum, aliâs prædicta incommoda quæ ab ipso narrantur absque dubio, ægris euenient. Erit ergo hæc Hippocratis autoritas extra chorum, cùm nos purgationes inter initia non his morbis adhibendas esse, quibus præferenda est venæ sectio, ea neglecta, præcipimus: sed eis, quibus aut tantùm purgatio confert, aut si vtrunque auxilium competit, ipsa venæ sectio prius fuerit exhibita, non enim nos præterit, Hippocratem hoc loco, ac Galenum sexto de morbis vulgaribus, præcipere, quòd si vtroque auxilio quispiam indigeat, à venæ sectione incipiendum sit, idque notissimum esse retulit. Quòd autem hæc fuerit mens Hippocratis, licet ex Galeni verbis in eiusdem textus expositione admodum liqueat, si quis tamen rectè inspexerit eiusdem Hippocratis verba, libro secundo eiusdem de ratione victus in morbis acutis, facilè percipere valet, nam pugnantia vtique assereret, si hic voluisset in cunctis inflammationibus inter initia medicamẽta interdicere, cũ ipsemet dolore partes sub septo transuerso infestante in pleuritide, circa initia, purgationem & non venæ sectionem præcipiat, eodem loco secundi de ratione victus in morbis acutis. At si pleuritis ipsa, inflammatio est succingentis membranæ, cui venerit in

dubium, Hippocratem vno loco in inflammationum initiis purgantia medicamenta damnare, & alio loco tanquam vtilia præcipere, & ita pugnantia assereret. Quòd si simpliciter de cunctis inflãmationibus Hippocrates sermonem protulisset, dãnassetq; in earum initiis purgantia medicamenta (quod tamen pro falso habemus) quis nam negaret in eorum morborum initiis, qui aut à multitudine, aut à mala qualitate dependent, eorumq; causa in aliquo loco citra phlegmonem aceruata ac firmata, & præsertim in quibusdam putridis ac malignis febribus, purgationes ipsas, cùm ex eis ea pericula quæ in inflammationibus ab Hippocrate narrantur non immineant, causa ipsa non adeò valenter inclusa ac circunscripta, vt purgationibus omnino non assequatur, velut in inflãmationibus tenaciter non detinetur (de quibus Hippocratis sermo tantùm ibi est, videlicet de inflammationibus ipsis) quòd autem putridus humor in vna quapiam parte citra phlegmonem cõtineri posit, ac veluti in foco quodam principium febris esse, patet Galeno libro vndecimo methodi medendi.

AD QVARTAM Hippocratis autoritatem, quam in medium afferunt, & est aphorismus vigesimus secundus primi li-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

bri, concocta videlicet medicari &c. ex his quæ supra retulimus, facilis est respõsio. Nã licet Hippocrates in ea sententia, purgationem præcipiat in initiis morborum, in quibus materia turget, tanquam in his in quibus præcipuè exhibenda sit non tamen negat, in initiis aliorum quoque morborum, in quibus medico mouere videtur, seu purgare, purgatione vti: in quibus & si materia nõ turgeat, superari tamen ac euinci ab ipsa natura non valet: imò, ni medicus ei circa initia opem ferat, prorsus superabitur: vt patet aphorismo vigesimonono secundi libri: nec dictæ sententiæ sibi ipsis aduersantur, imò ambæ veritatem obtinẽt: nam eadem ratione, vt diximus, qua turgens materia in morborum initiis euacuanda est: in quibusdam aliis morbis, in quibus eadem pericula impendunt, verificari debet: in his videlicet, quos supra narrauimus, de quibus voluit quoque Hippocrates ipse sententiam ferre eodem aphorismo vigesimonono secundi libri: cùm ibi de turgentia verbum nullum nec Hippocrates nec Galenus in commento faciat: non sunt ergo dictæ sententiæ vna, nec sibi inuicem aduersantur, quare ambæ sempiternæ veritatis. Parem similitudinem quoque in Hippocratis aphorismis est inuenire: nam in eodem aphorismo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

mo vigesimosecundo primi, concocta medicari præcipit: at aphorismo nono secundi libri iubet, vbi quispiam corpora purgare voluerit, ea prius præparanda esse: non est idem concoctio & præparatio nō sibi ipsis aphorismi isti aduersantur, quare ambæ sententiæ veræ sunt. Ad hæc non est dicendū, Hippocratem prædicto aphorismo vigesimo secundo primi libri, quæ fieri non valent, præcipere. Cùm ergo nec in morbis, qui à multitudine fiunt, nec in his quæ à mala seu praua qualitate dependent, aut in valde periculosis locis gignuntur, natura ipsa eorum causas concoquere valeat, ni prius ab ea, qua premitur velut sarcina quadam, purgante medicamento leuetur, quin potius succumbet, nec prorsus eosdem morbos superare valebit: consonū est, in eisdem morbis aphorismum veritatem nō habere, cùm dixit concocta medicari, nec de eisdē morbis Hippocratem voluisse proferre sententiam, sed tantùm de his, quorum materia à natura ipsa concoqui ac euinci possit.

31 INSVPER quandam afferunt Galeni autoritatem, quarto de sanitate tuenda, quæ incipit: at si in eodem homine reliqua eadem sint, cæterum in lapso corpore sanguis bonus exiguus sit, crudi humores plurimi, huic nec sanguis mittendus, nec alui deie-

ctio &c. Cui responsum volo, primò Galenum eo loco non de morborum curatione, sed spontanearum lassitudinum loqui, in quibus corpora nondum sensibiliter læsa sunt, nec à solitis muniis impedita: nos autem perpetuò de ipsorum morborum curatione verba facimus. Secundò quis non percipiat, eam autoritatem extra propositum esse: cùm Galenus supponat, in eodem homine sanguinem bonum exiguũ esse, crudosq; humores plurimos: quo casu nec ipse sanguinem mittere, aut purgare auderem: imò præcepto eiusdem, libro duodecimo methodi medendi, in crudorum humorum copia, præcipuè cum oris ventris offensione, nec sanguinis missionem, nec purgationem præciperem, cùm eas non sustineãt: nec ferant: tertio quis adeò imbecillis erit ingenii, vt non percipiat Galenum, per crudos humores plurimos pituitosos voluisse intelligere: cũ paulò superius dixisset, vno vocabulo appellare licere, vel crudum succum, vel pituitam, quæ ex nondum perfecto sanguine gignitur: eiusque innumeræ sunt particulares differentiæ, vt ipse retulit. Cùm ergo multa copia crudorum humorum, hoc est pituitosorum, in aliquo reperiatur corpore, sanguisque in eo bonus ac exiguus sit: nulli in dubium veniet, nec sanguinem

guinem mittendum esse, nec aluum deiiciendam: at si tenues & biliosi fuerint, inter initia euacuandi sunt, eiusdem Galeni præcepto, libro quos purgare oportet &c. præcipuè si eorum multitudine, aut praua qualitate, concoqui ac euinci ab ipsa natura non valeant.

ALIA autoritas est Galeni eodem libro, Quos purgare conuenit, quæ talis est: qui verò humores aliqua parte corporis consederunt, neque vllo alio auxilio, neq; medicamento prius mouēdi sunt quàm concocti fuerint: cui breuiter dicamus, verum esse quod Galenus præcipit, si humores qui in aliqua parte fixi sunt, crassi, frigidi, ac viscidi fuerint, non autem, si tenues & biliosi, eorum multitudine, seu mala qualitate, aut vtroque modo infestantes: qui verè crudi appellari non possunt, velut nec propriè cocti, cùm à natura fuerint euicti. Vel clarius dicendum est, Galeni sententiam veram esse, cùm medicus certò sciat, naturam eos succos, qui in aliqua parte fixi sunt ac consederunt, posse & valere concoquere, seu euincere. hi enim neque vllo alio auxilio, neque medicamento prius mouendi sunt, quàm concocti fuerint, segregati, ac præparati, vt supra, cùm de digestione, concoctione, & præparatione verba fecimus ostensum est:

at si percipiat, artificiosa quadam coniectura, naturam ipsam prius succumbere, quàm eos succos concoquere possit, nullus equidem verebitur, eos in morborum principio purgare, Hippocratis oraculo instructus, cùm morbi inchoant, si quid videtur mouendum, moue: tales etenim purgationes, non tantùm vt isti asserunt, concoctionem non impediunt, imò ipsi opitulantur, ex Galeni mente in commento prædicti aphorismi vigesiminoni secũdi libri: & si naturam eo tempore nõ admodum euacuationi adiutricẽ habemus, maius tamen ex hisce purgationibus, quibus & quando oportet, noxiorum humorum euacuatione ægris cõmodum comparatur, (cùm ex hoc mortem euitemus) quàm incommodum, ex aliquorum fortè bonorum succorum simul eductione: & si Galenus libro primo de arte curatiua ad Glauconem, in exquisitæ tertianæ febris curatione, parum purgantia medicamenta probaret, licet & hæc quoque probet, non propterea dicendum erit, purgationes eas non esse probandas, in prædictorum à nobis morborum aliquo: hæc etenim febris ad summum in septem periodis præfiniri solet: causamq; eius natura ipsa, præsertim si à medico parum fuerit adiuta, facilè & concoquere, & separare, ac expellere po

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

re potest: quorum neutrum perficere valet in prædictis morbis, si ea circa eorum initia, cum oportet, purgante medicamento non exoneretur. At mox obiiciunt dicentes, si non tantum in morbis, in quibus materia turget, verùm & in his, qui ex multitudine, aut mala qualitate, aut loco aliquo satis periculoso fiunt, vtendum sit circa initia medicinis purgantibus non raró, vt Hippocrates præcipit aphorismo vigesimoquarto primi libri, sed crebrò eis vti deberemus, cum sæpissime hi morbi gignantur. Dicimus nos, raró, imò perquàm rarissimè, in principiis morborum acutorum eis medicamentis purgantibus vti debere, quæ tẽpore Hippocratis vsu erant: cùm ea valde calida existentia, propterea febrem augerent: hanc enim causam reddit Galenus in commento prædicti aphorismi, cur raró vtendum sit in principiis acutorum morborum medicamentis purgantibus. At si talia reperiantur, vt præter id quòd febrem non augeant, fœliciter purgarent vt sunt nonnulla nostris temporibus approbata, ac experta, de quibus supra mentionem fecimus: nesciò cur eis vtendum non sit, in his acutis morbis, quos supra narrauimus, cùm tale nocumentum non inferunt, vana est ergo hæc eorum ratio.

ALIA ratio eſt, quòd medicamentum materiam diminuens, cùm imbecille admodum ſit, atque adeò crudis humoribus ac copioſis exiſtentibus, eis præualere nõ poſſit, aliàs à debiliori in fortius fieret actio, quod naturæ impoſsibile eſt, ideoque illos tantùm mouet, & non educit. Cui dicendum erit, nos non adeò imbecille medicamentum purgãs, in morborum initiis probare, vt aduerſus copioſos humores præualere non poſsit: verùm adeò valens ſit, vt humoribus ipſis præualere poſsit, ac eorũ partem aliquam purgare: nec adeò crudis ac copioſis ſuccis exiſtentibus illud præcipimus, cùm hi vt diximus perpetuò, prius concoquendi & præparandi, ac demum purgandi ſunt: verùm in his crudis ac copioſis humoribus, inter initia illa probamus, qui non verè crudi, ſed quia nondum euicti ab ipſa natura ſunt impropriè crudi appellari merentur, vt eſt ipſa flaua ſeu pallida bilis: nec dicendum erit aduerſus eos quoque, ſi copioſi ſint, medicamentum præualere non poſſe: nam vt aſſeruimus, licet hoc medicamentum minoratiuũ ac diminuens eſſe debeat, tamen artificioſa quadam coniectura tanta quantitas adhibenda erit, quanta poſsit aduerſus eos humores præualere, ac eorũ partem aliquam educere, eam videlicet quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

promptius & expeditius educere valet, cùm non æqualiter, & eodem tempore in totam redundantis humoris molem agat: quod quidem medicamentum materiam diminuens, vtero gerentibus si febre corripiantur ex vitiosis succis, Galenus in commento aphorismi quinquagesimiquinti quinti libri approbare cuiq; liquet. Insuper medicamentum ipsum purgans, efficacius ac valentius est, vt trahat quàm trahatur, aptiora enim ac ad hoc efficaciora sunt purgantia medicamenta autoritate Galeni tertio de simplicium medicamentorum facultatibus, & cum ait, esse impossibile, vt à debiliori in fortius fiat actio, miror equidem tantum virum, cùm Galenus tertio de simplicium medicamentorum facultatibus velit, quòd minus calidum à magis calido, calidius euadat: & quod magis calidum, à minus calido contra afficiatur: & libro tertio de temperamentis ait, acutissimum ferrum manifestè obtusius fieri, si toto die ac nocte mollissimam cerã incidas: vt quod patiatur ab ipsa cera: agit igitur id quod debilius est in id quod fortius, Galeno autore in prædictis locis.

ALIA eorum ratio est, quòd si cum crudi adhuc sunt humores, eos purgatione dimouere tentes, nihil auxilii à natura expe-

ctes: cùm ipsa post concoctionem secernat, ac post secretionem excernat, vt patet Galeno in commento aphorismi vigesimisecundi primi, & quarti libri. Cui rationi ex prædictis respõsio patet. Nam licet parum admodum ipsam naturam adminiculãtem habeamus, cum non nisi irritata à purgante medicamento auxilietur, tamen ex horum humorum purgatione, in prædictis morbis vbi oportet, maius sequitur commodum, cùm mortem euitemus (quæ quidem ea neglecta euitari non posset) quàm incommodum, quia à natura parum aut nihil auxilietur, seu quia quorundam forte bonorum humorum simul cum eis eductio fiat.

INSVPER asserunt, aliam noxam ad huiusmodi purgationes necessariò sequi, cùm iudicationes concoctionesq; ab eis impediantur, cæteraq; naturæ auxilia tollantur: illudq; probare tentant, autoritate Hippocratis quarto de ratione victus in morbis acutis. Cui pariter ex prædictis liquet responsio: nam eo tempore purgationes, iudicia, ac concoctiones perturbant, quo natura ipsa maximè concoctioni vacat, ac iudicia tẽtat: at cum in initiis morborum nec iudicia nec perfectæ concoctiones ab ipsa natura fiant, ea à purgantibus medicamentis perturbari ac impediri non possunt: quin

imò valde opitulantur, dicente Galeno in commento aphorismi vigesiminoni secundi libri vt concoctiones citius eueniant, melius est circa principia euacuare, quo minorem iam factam materiam facilius possit natura concoquere: morbo autem consistente, cùm iam natura concoquit, superfluum est euacuare: qua de re valde absurdum est, ac Galeni dictis maximè pugnat, dicere, purgationes in morborum initiis (cum medico videantur) coctiones ac iudicationes impedire: & si Galenus in commento præallegati textus, quarti de ratione victus in morbis acutis dicat, purgationes contrarias existere coctioni humorum, intelligendũ est, si propinentur eo tempore, quo natura maximè concoctioni vacat, id autem est transacto vniuersali principio: nam eo tempore ab his motionibus, quæ à pharmaco fiunt cessare debemus, præsertim in summo vigore, cùm corpus vehementer mouentes frangant, exemplo assumpti atque deuorati in ventrem alimenti, quod vt optimè concoquatur, à cæteris motionibus cessare corpus debet, vt soli cõcoctioni vacet, & si imbecillis fuerit facultas concoquendi, eo tempore aliquo externo auxilio iuuanda est, vt Galenus eodẽ loco præcipit. Vel dictum Galeni veritatem habet in morbis, in quibus

bus ſumma ineſt cruditas, vt ipſe exponit in commento præallegati textus: in quibus nec ipſi, niſi poſt concoctionem ac præparationem, purgationẽ probamus, cùm fiant hi ex frigidis, craſsis, ac lentis humoribus, vt diximus. At ſi quis aliter eius dicta exponere tentabit, cùm in commento aphoriſmi vigeſiminoni ſecundi libri contrarium ſentiat, in eius dictis pugnantiam ſoluat Apollo: quanquàm Galeni dicta aliter intelligere ſeu exponere deprauati ſenſus ac intellectus ſit.

ALIAM quandam rationẽ in medium afferunt, quæ talis eſt: ſi in initiis febrium purgantia medicamenta exhibentur, aut febres ipſæ ſunt diutinæ aut acutæ: ſi diutinæ, per concoctionem aut per abſceſſum finiunt: quare non medicamentis purgantibus, præcipuè in initiis, curari debent. Si acutæ licet excretionibus finiant, illud tamen multis modis eſſe poterit, aut ſanguinis è naribus fluore, aut ſudoribus, vel vomitibus: paucæ verò ſunt, quæ per ventris ſolutionem iudicantur: cùm itaq; raró natura in febribus & acutis aliis morbis, ventris deiectionem efficiat pro eorum curatione raró etiam hanc ipſam purgantibus medicamentis medicus procuret: qua de re noxiũ eſt, febres ferè omnes alui deiectio-

nib

nibus persanare velle: hæc ipsi: At nos facillimè respondemus, asserentes, in principiis diutinarum febrium nunquàm vti debere medicamentis purgantibus, vt sæpius diximus: In acutis verò, in quibus aut multitudo, aut mala qualitas, vel locus instat, & si natura per alui excretionem eas non finire debeat, tamen vtendum esse medicamentis purgantibus (eò magis, si soluenda erit febris ipsa per alui deiectionem) nam licet iudicium per alias corporis partes futurum sit, vt illud celerius ac promptius ab ipsa natura fiat, eo tempore quo decet, optimum erit ipsam exonerare, illudq; non nisi in principiis: alleuiata enim natura ipsa, valentius poterit per quamcunque viam iudicia procurare: quæ tamen nunquàm in morborum initiis criticè procurat. Nec nos per hæc medicamenta purgantia omnino febres ipsas perfectè persanare intendimus, sed naturam ipsam, vt retulimus, per ea alleuiare, quo magis posit ac vehementius causam morbi aggredi, eamq; superare, ac per quamcunq; regionem sibi magis conuenientem euacuare. Impedirentur autem iudicationes ex alui deiectione, per purgans medicamentum, si eo tempore quo natura iudicat, propinaretur: absit tamen vt illud præcipiamus: scimus enim hoc Hippocratis sententiis aduer

sari

ſati aphoriſmis x x. & x x I. primi libri: procuramus autem præcipuè ventris deiectionem, cùm hæc vniuerſalior ſit ac expeditius in cunctis talibus, ſalubriusq; à nobis perfici queat. Quod verò de febre peſtilentiali aſſerunt, cauendum videlicet eſſe, ne per aluum medicus euacuet, quòd is motus naturæ inſtituto ex diametro pugnet vtpote quæ venenatos humores non per aluum, ſed per cutem potius excernere ſtudet, quapropter medicus motum hunc per ea quæ ſudorem eliciunt adiuuabit, & non per alui deiectionem: eadem quidem via refellitur: nam licet, quo tempore natura in febre peſtilentiali per cutem excernere ſtudet, medicus per eandem viam adiuuare debet: illud tamen efficiendum erit, eo tempore, quo natura criticè expellit. Illud autem eſſe non poterit, ante ſecretionem ac cōcoctionem: at neutrum iſtorum in earum initiis natura ipſa criticè perficere tentat, teſte Gal. in cōmen. x x I I. aphoriſmi quarti libri, vbi habet: quòd quando aliquis incipit morbus, ſi quid excernitur nihil tunc excernitur naturæ ratione: ſed ſunt omnia hæc caſus præter naturam earum, quæ ſunt in corpore diſpoſitionum: quo enim in tempore à cauſis morbum facientibus natura grauatur, adeſt autem cruditas humorum, tunc aliquid

bene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

bene euacuari est impossibile: hæc ille, purgationes ergo in initiis febrium pestilentialium exhibitæ, non tantùm naturæ opus non distrahunt, atque impediunt, imò eam summopere adiuuant: cùm nec ipsa eo tempore ad partes cutis expellat, & si expellit illud erit symptomatis ratione, & propterea purgationem non impediet: neque tunc per eam viam iuuanda est, cùm in medicationibus talia educere oportet, qualia sponte prodeuntia vtilia: quæ verò contrario modo prodeunt, cohibere oportet Hippocratis decreto, secundo aphorismo quarti libri. Proinde in eis quoque febribus, in quibus crisis omnino ad partes cutis expectanda est, velut in his affectibus, quos medicorum vulgus variolas & morbillos appellant, circa initia, priusquàm apparere cœperint, si admodum multa vel vitiosa materia videatur, vt à natura ipsa superari ac euinci non possit, cunctis purgationi consentientibus, purgare medicamento audacter censeo, eorum aliquo, quæ supra approbauimus: cùm ex eo non modo nullum sequetur incommodum, imò natura ipsa exonerata, promptius & expeditius crisim aggredietur & perficiet. Sed statim instabunt, si naturam in morborum initiis aliquid bene euacuare est impossibile, ergo & medicum. Huic au-

variole

tem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

tem responsum sit, quòd licet natura id eo tempore criticè non tentet, tamen cùm medicus sit eius auxiliator, vt ea suo congruo tempore posit perfectè operari, in morborum initiis exonerare debet, illudq; non nisi purgante medicamento: minorata enim materia, facilius suo tempore poterit ipsa natura & concoquere & expellere, in his videlicet morbis, in quibus oportet.

EX QVIBVS studiosi iuuenes, liquet, quanti sint roboris & momenti autoritates rationesúe, quibus hi eruditissimi viri suam hæresim tueri conantur, in morborum videlicet initiis purgantia medicamenta non esse probanda, ni materia turgeat, patet insuper, quàm perpetuæ veritatis existat, quibus validissimis autoritatibus, & rationibus nostra opinio firmata sit, quòd scilicet non tantû vtiliter in initiis morborum, cùm materia turget, medicamentis purgantibus vtendum sit, verùm & in quibusdam: in quibus vel multitudo, vel mala qualitas, vel locus vrgeat: pariter & in maximis doloribus, præcipuè ventriculi, & intestinorum, qui euacuatione per purgationem indigent, priusquàm robur virium dissoluatur: in multitudine siquidem, quòd ea purgante medicamento minoranda sit, patet ex Galeni mente, in commento aphorismi

vigesi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

vigesiminoni secundi libri: nec valet quicquam, cum dicunt, de turgentia ibi Galenum loqui, cùm de ea ne verbum quidem vnum proferat: idem & quarto methodi medendi. At mala qualitate vrgente, vt in pestilẽtiis videre licet, quòd purgationibus vtendum sit patet Galeno libro primo de differentiis febrium, vbi habet, at in quibus superfluitates redundabant, hæc purgationibus sanabamus: & lib. nono metho. medendi, talia profert verba: Si igitur cum viribus imbecillis corruptela incidit, vtique quod affectus remedium est id cum virtutis custodia pugnat. Siquidem affectus vacuandum esse præcipit, idq; vel vena incisa, vel purgatione: harum autem neutrum ferent imbecillæ vires: quoniam igitur in omnibus eiusmodi repugnantiis incerta succurrendi ratio est, aliàs insanabilis omnino affectus relinquetur, aliàs spatio & ægrè, idq; si magnum nactus sit medicum, sanari poterit: oportet nanque vbi indicationes ita sibi ipsis aduersantur, & paulatim quod vitiosum est euacuare, & paulatim quod salubre est, pro eo reponere: vocãt medici eiusmodi vitiosi succi curationem Græcè epicrasim. Quid clarius, quòd in corruptela humorum, cum viribus imbecillis præcipuè, paulatim quod vitiosum est euacuare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Galenus præcipit: ea de re nulli in dubium venire debet, in humorum corruptela, circa initia minorante medicamento vti poſſe, prout Galenus hic iubet, etiam ſi vires imbecilles fuerint, & quarto de ſanitate tuenda hoc idem præcipit, ſub his verbis: Sin vires imbecilliores dehortantur, ſanguis mittendus haudquaquàm eſt, ſed deiectio mediocris adhibenda: & Paulus libro tertio de arte medendi cap. primo redundantibus vitioſis ſucci pro alopeciæ cura, iubet vti euacuatione primitus, quæ medicamentis purgantibus fit, Galenũ ſectatus, qui hoc idem iuſsit libro primo de compoſitione medicamentorum ſecundum locos. Quòd autem locus poſsit adeò vrgere vt circa initia medico vtendum ſit purgante medicamento, patet ex Hippocrate tùm ſecundo, tùm quarto de ratione victus in morbis acutis, tùm de cura pleuritidis verba facit: idemq; Galenus aſſerit in commẽto prædicti textus 11. de ratione victus; cùm videlicet febris vehemens non fuerit, hominisq; naturam noueris, ad medicamenti purgantis potum te conferes, ſi dolor ſub thorace fuerit, valdeq; infeſtauerit. Et licet in hac purgatione, cum loco redundantia quoque humorum de euacuatione indicet, præcipuè tamen ex loco purgationem neceſſariam

4 de ſanit. tuend.

esse Hippocrates indicationem sumit. At si in pleuritide partes sub septo transuerso infestante, adeò locus vrgeat, vt in initio medicamento purgante vtendum sit: eò magis vrgebit, si materia in loco quopiam magis principe detineatur, vt in corde, cerebro, seu iecinore: eaq; non venæ sectione, sed purgante medicamento vacuanda sit. Insuper, quòd maximus dolor, præcipuè circa vias communes interdum adeò vrgere possit, quòd purgatione inter initia vtendum sit, non tantum diminuente vt in prædictis, sed valentiori, patet Galeno in commento vigesimitertij aphorismi primi libri, & libro secundo de ratione victus in morbis acutis. Quin imò nec in his tantum doloribus, verùm etiam & aliis interdum inter initia purgatione vti debemus, velut in capitis dolore præcipit Paulus libro tertio capit. I I I I. sub his verbis: quòd si modum qualitas potius transilierit, purgatorio vtamur medicamento & idem Galenus tertio de morbis vulgaribus commenta. I I I. quàm primum hominem vacuare iubet si dolore afficiatur ex plenitudine genito, quam vacuationem aut per ventrem aut per venæ sectionem eo casu fieri præcipit libro secundo de ratione victus in morbis acutis in principio. Non immeritò ergo tum hisce ratio-

nibus ac autoritatibus, tum aliis ſuperius an notatis, in hanc promoti fuimus veritatem, aſſerereq; in aliis plerisque præter naturam affectibus circa eorum initia, & ſi materia non turgeat, purgantibus medicamẽtis vtiliter vtendum eſſe, eis præcipuè quæ ſupra notauimus. Quapropter non video, quin magnopere non extollam ſaluberrimum vſum, quem noſtri tẽporis eruditiſsimi medici Neapolitani quotidie exercent, medicamenta purgantia, ea præcipuè quæ ſupra approbauimus adhibentes, non tantùm in initiis morborum in quibus materia turget, verùm & in aliis, in quibus multitudo, mala qualitas, aut locus vrget: pariterque in maximis doloribus, qui curari per purgationem debent: illudq; peculiariter obſeruant, in initiis acutarum putridarumq; febrium, quæ à multitudine aut mala qualitate humorum fiunt (dico autem in ea multitudine, vt ſupra retulimus, quæ per purgationem reſcindenda eſt) adeoq; in his nullum obſeruant ægrotis incommodum, vt perpetuò ferè maximam vtilitatem ipſis comparent. Illud tamen tacere non poſſum, quin improbem, quod nonnulli eorum (iuniorum præcipuè) in eiſdem medicamentis purgantibus in initiis morborum adhibendis, perpetuò quartum obſeruant
diem:

diem: cùm neq; inter morbi initia aliquod remediorum huiusmodi ægris adiungere oportet, desumpto à numero dierum scopo: Qua de re Galenus quarto de ratione victus in morbis acutis & prima interdum die, & secunda, & quarta, & interdum quinta, & non in quarta solum, quomodo isti obseruant, medicamenta dedisse asserit. Cũ ergo in principiis morborũ purgantia medicamenta exhibenda sint à supradictorum aliquo impulso, non perpetuò quartus dies obseruandus erit cùm id à Galeno damnetur, sed si posibile est in prima, vel in secunda die prout decretum reliquit idem Galenus in commento aphorismi vigesimi quarti primi libri: quòd si id posibile non erit in quarta, vel quinta die, præcepto eiusdem in loco superius citato tribuendum erit, dummodò vniuersale morbi principium adhuc præfinitum non sit.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

LVGDVNI,

*Excudebant Philibertus Rol-
letius, & Bartholo-
mæus Fræ-
nus,*

1548.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

INDEX RERVM notabilium, quæ in hoc opere continentur.

A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

E

F

H

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

dundan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Put

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Q

R

Restau

FINIS INDICIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A

150
E A

las 22

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
243/A